

Yaptığı yeniden değerlendirme sonucunda Rekabet Kurulu, 07.11.2019 tarih ve 19-38/563-232 sayılı kararı ile değişik 30.05.2019 tarih ve 19-20/291-126 sayılı kararının kaldırılmasına, 18.06.2020 tarih ve 20-29/369-166 sayı ile, karar vermiştir.

19-20/291-126

**07.11.2019 Tarih, 19-38/563-232 Sayılı Kurul Kararı ile işbu Kurul Kararında
Değişiklik Yapılmıştır.**

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2018-4-51 (Muafiyet)
Karar Sayısı : 19-20/291-126
Karar Tarihi : 30.05.2019

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN (İkinci Başkan), Adem BİRCAN, Mehmet AYAN,
Ahmet ALGAN, Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Şükran KODALAK

B. RAPORTÖRLER: Dr. Hakan BİLİR, Buket ARI, Cüneyd DAL, Noyan DELİBAŞI,
Elif Nurdan ŞARBAK

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN :- Bankalararası Kart Merkezi A.Ş.
Temsilcileri: Av. Dr. H. Ercüment ERDEM, Av. Piraye ERDEM
Valikonağı Caddesi, Başaran Apt. No: 21/1 Nişantaşı
34367, İstanbul

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** Bankalararası Kart Merkezi A.Ş. bünyesinde BKM Express adı altında sunulmakta olan dijital cüzdan hizmeti uygulamasına 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi uyarınca bireysel muafiyet tanınması talebi.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurulunun (Kurul) 23.09.2016 tarih ve 16-31/525-236 sayılı kararı ile süresiz muafiyet tanınan "BKM Express" uygulamasının 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 13. maddesinde yer verilen "Muafiyet ve Menfi Tespit Kararlarının Geri Alınması" hükmü kapsamında muafiyet şartlarını taşıyıp taşımadığının yeniden incelenmesi için Bankalararası Kart Merkezi A.Ş. (BKM) tarafından yeniden başvuru yapılmasına 12.06.2018 tarih ve 18-19/337-167 sayı ile karar verilmiştir. Söz konusu karar üzerine Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 05.10.2018 tarih, 7210 sayı ile intikal eden ve eksiklikleri 20.05.2019 tarih, 3348 sayı ile tamamlanan bildirim üzerine düzenlenen 22.05.2019 tarihli, 2018-4-51/MM sayılı Muafiyet Ön İnceleme Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda;
- BKM tarafından sunulan BKM Express hizmetinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılık teşkil ettiği,
 - Bu nedenle, söz konusu faaliyete 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi kapsamında menfi tespit belgesi verilemeyeceği,
 - BKM tarafından sunulan BKM Express hizmetinin, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında yer verilen şartları da karşılamaması nedeniyle söz konusu faaliyete muafiyet tanınamayacağı ve bu nedenle BKM'ye, Rekabet Kurulunun 23.09.2016 tarih ve 16-31/525-236 sayılı kararı ile tanınan muafiyetin 4054 sayılı Kanun'un 13. maddesi çerçevesinde geri alınması gerektiği,
 - BKM'nin gerekçeli Kurul kararının tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içinde bu hizmeti sunmayı sonlandırması ve kararın gereğinin yerine getirildiğinin tarafımıza tevsik edilmesi gerektiği aksi halde hem BKM hem de BKM'nin ortakları olan Akbank T.A.Ş. (AKBANK), QNB Finansbank A.Ş. (FİNANSBANK), T. Halk

Bankası A.Ş. (HALKBANK), T.C. Ziraat Bankası A.Ş. (ZİRAAT), T. Garanti Bankası A.Ş. (GARANTİ), T. İş Bankası A.Ş. (İŞ BANKASI), T. Vakıflar Bankası T.A.O. (VAKIFBANK), Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (YAPIKREDİ), ING Bank A.Ş. (ING BANK) ve Türk Ekonomi Bankası A.Ş. (TEB) hakkında ayrı ayrı olmak üzere 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi kapsamında doğrudan soruşturma açılması gerektiği,

- BKM Express hizmetine yönelik bireysel muafiyet incelemesinde yapılan değerlendirmeler neticesinde; Kurulun 08.06.2017 tarih ve 17-19/294-130 sayılı kararı ile kredi kartı takas komisyon oranının çeşitli esaslara göre belirlenmesi uygulamasına yönelik üç yıl süre ile tanınan ve yine Kurulun 26.02.2015 tarih ve 15-09/129-58 sayılı kararı ile banka kartlarına ilişkin ortak takas komisyonu oranı belirlenmesine yönelik beş yıl süre ile tanınan muafiyet için geçerli sürenin bitmesi beklenmeksizin kısa kararın tebliğini takip eden 60 gün içerisinde her iki konu için ayrı ayrı bireysel muafiyet formu doldurularak yeniden muafiyet başvurusu yapılması gerektiği,
- BKM tarafından gerçekleştirilen faaliyetlerin -en geç 01.10.2019 tarihinden itibaren- hesap ayrıştırmasına tabi tutularak tüm iş birimlerinin gelir ve giderlerinin ayrıştırılması gerektiği

sonuç ve kanaatine ulaşılmıştır.

G.İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

- (4) Kurulun 12.06.2018 tarih ve 18-19/337-167 sayılı kararı ile, BKM kart verisi saklama hizmetine 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasında sayılan koşulları sağlamaması nedeniyle bireysel muafiyet tanınamayacağına ve BKM'nin kart verisi saklama hizmetine son vermesine karar verilmiştir. BKM tarafından sunulan kart verisi saklama hizmetinin pazardaki rekabete olumsuz etkilerinin kaynağı olan BKM ile bankalar arasındaki entegrasyonun, BKM Express sistemi kapsamında tesis edilmesi nedeniyle Kurulun 23.09.2016 tarih ve 16-31/525-236 sayılı kararı ile süresiz muafiyet tanınan "*BKM Express*" uygulamasının da 4054 sayılı Kanun'un 13. maddesinde yer verilen "*Muafiyet ve Menfi Tespit Kararlarının Geri Alınması*" hükmü kapsamında muafiyet şartlarını taşıyıp taşımadığının yeniden incelenmesi için BKM tarafından yeniden başvuru yapılmasına karar verilmiştir.
- (5) Söz konusu karar üzerine Kurum kayıtlarına 05.10.2018 tarih ve 7210 sayı ile intikal eden ve BKM tarafından yapılan bildirimde, BKM bünyesindeki BKM Express markası altında sunulan elektronik ödeme hizmeti uygulamasına, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi uyarınca bireysel muafiyet tanınması talep edilmiştir.
- (6) Yapılan incelemeler kapsamında BKM'ye bilgi isteme yazıları gönderilmiştir. BKM tarafından gönderilen cevabi nitelikteki yazılar 14.01.2019 tarih ve 248 sayı, 28.02.2019 tarih ve 1460 sayı, 26.03.2019 tarih ve 2182 sayı, 02.04.2019 tarih ve 2367 sayı, 10.04.2019 tarih ve 2559 sayı, 11.04.2019 tarih ve 2574 sayı, 26.04.2019 tarih ve 2896 sayı ve 03.05.2019 tarih ve 3021 sayı ve 20.05.2019 tarih ve 3348 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Dijital (elektronik) cüzdan hizmeti veren teşebbüslerden ve elektronik para ve ödeme kuruluşlarından işlem hakkında bilgi talebinde bulunulmuş ve (.....) 15.02.2019 tarihli ve 2079 sayılı yazı gönderilmiştir. Cevabi yazılar sırasıyla; (.....)'den 08.03.2019 tarih ve 1677 sayılı, (.....)'dan 11.03.2019 tarih ve 1725 sayılı, (.....)'dan 11.03.2019 tarih ve 1745 sayılı, (.....)'den 11.03.2019 tarih ve 1748 sayılı ve 30.04.2019 tarih ve 2976 sayılı, (.....)'dan 11.03.2019 tarih ve 1727 sayılı, (.....)'dan 14.03.2019 tarih ve 1844 sayılı ve

27.03.2019 tarih ve 2196 sayılı, (.....)'tan 15.03.2019 tarih ve 1866 sayılı ve 21.03.2019 tarih ve 2043 sayılı, 10.05.2019 tarih ve 3150 sayılı, (.....)'ten 29.03.2019 tarih ve 2269 sayılı yazı ile Kurum kayıtlarına girmiştir. (.....)15.02.2019 tarih ve 2080 sayılı ve (.....) 22.03.2019 tarih ve 3720 sayılı bilgi isteme yazısı gönderilmiştir. Teşebbüslerin cevabi yazıları sırasıyla; (.....)'dan 08.03.2019 tarih ve 1685 sayı, 09.04.2019 tarih ve 2536 sayı ve 09.04.2019 tarih ve 2538 sayı, (.....)'dan 08.03.2019 tarih ve 1683 sayı, (.....)'den 11.03.2019 tarih ve 1746 sayı, (.....)'den 11.03.2019 tarih ve 1732 sayı, (.....) 08.03.2019 tarih ve 1667 sayı, (.....)'dan 08.03.2019 tarih ve 1694 sayı, (.....)'tan 12.03.2019 tarih ve 1787 sayı ve 05.04.2019 tarih ve 2479 sayı, (.....)'dan 03.04.2019 tarih ve 2404 sayı, (.....)'den 05.04.2019 tarih ve 2471 sayı, (.....)'dan 15.04.2019 tarih ve 2660 sayı yazı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Ayrıca e-ticaret alanında faaliyet gösteren teşebbüslerden (.....) gönderilen 15.02.2019 tarihli ve 2075 sayılı yazı ile bilgi talebinde bulunulmuştur. Cevabi yazılar sırasıyla (.....)'dan 06.03.2019 tarih ve 1631 sayılı, (.....) 08.03.2019 tarih ve 1689 sayılı, (.....)'dan 22.03.2019 tarih ve 2080 sayılı yazı ile Kurum kayıtlarına girmiştir. Konuyla ilgili olarak BKM'ye ortak bankalardan bilgi talebinde bulunulmuş, bu doğrultuda (.....)15.02.2019 tarih ve 2099 sayılı bilgi isteme yazısı ve ayrıca BKM'ye üye bankalardan (.....)15.02.2019 tarih ve 2074 sayılı bilgi isteme yazısı gönderilmiştir. Bankaların cevabi yazıları sırasıyla; (.....)'tan 05.03.2019 tarihli ve 1603 sayılı, (.....)'tan 07.03.2019 tarih ve 1651 sayılı (.....)'ten 08.03.2019 tarih ve 1674 sayılı, (.....)'tan 08.03.2019 tarih ve 1686 sayılı ve 11.04.2019 tarih ve 2571 sayılı, (.....)'den 11.03.2019 tarih ve 1714 sayılı, (.....)'tan 11.03.2019 tarih ve 1728 sayılı, (.....)'tan 11.03.2019 tarih ve 1735 sayılı ve 19.03.2019 tarih ve 1973 sayılı, (.....)'tan 11.03.2019 tarih ve 1734 sayılı, (.....)ten 11.03.2019 tarih ve 1742 sayılı ve 09.04.2019 tarih ve 2537 sayılı, (.....)'tan 11.03.2019 tarih ve 1744 sayılı, (.....)'tan 12.03.2019 tarih ve 1789 sayılı, (.....)'den 12.03.2019 tarih ve 1790 sayılı, (.....)'tan 13.03.2019 tarih ve 1819 sayılı, (.....)'den 13.03.2019 tarih ve 1825 sayılı ve 20.03.2019 tarih ve 1989 sayılı, (.....)'tan 13.03.2019 tarih ve 1828 sayılı, (.....)'ndan 15.03.2019 tarih ve 1900 sayılı, (.....)'dan 20.03.2019 tarih ve 1987 sayılı yazı ile Kurum kayıtlarına girmiştir. (.....)'ye (.....) 19.04.2019 tarih ve 4861 sayı ile gönderilen bilgi isteme yazısının cevabi yazısı ise 30.04.2019 tarih ve 2959 sayı ile Kurum kayıtlarına girmiştir. BKM'nin, BKM Express hizmetine ilişkin olarak yaptığı patent başvuruları ile ilgili olarak Türk Patent ve Marka Kurumu'na 15.02.2019 tarih ve 2101 sayılı bilgi isteme yazısı gönderilmiş, cevabi yazılar 07.03.2019 tarih ve 1641 sayı ve 13.03.2019 tarih ve 1799 sayı ile Kurum kayıtlarına girmiştir. Ayrıca konuyla ilgili olarak (.....)'ne (.....) 15.02.2019 tarih ve 2078 sayılı bilgi isteme yazısı gönderilmiş, (.....)'in cevabi yazısı 08.03.2019 tarih ve 1682 sayı ile Kurum kayıtlarına girmiştir. Söz konusu bilgi ve belgeler çerçevesinde yapılan değerlendirmeler ve ulaşılan sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

G.1. İlgili Kurul Kararları

G.1.1. Kurulun 21.08.2013 tarih ve 13-48/691-292 sayılı BKM Express Muafiyet Kararı (BKM Express – I Kararı)

- (7) Kurum kayıtlarına 31.05.2013 tarih ve 3408 sayı ile intikal eden başvuruda BKM tarafından sunulan dijital cüzdan hizmeti uygulamasına menfi tespit belgesi verilmesi talep edilmiştir. Kurul tarafından yapılan değerlendirmede; hızlı ve pratik bir hizmet sunulacağı ve hem tüketicilerin hem de elektronik ticaret hizmeti sunan firmaların karşılaştıkları riskleri azaltacağı için anılan hizmetin mal ve hizmet sunumunda gelişme ve ekonomik iyileşme sağlayacağı değerlendirilmiştir. Üye işyerleri ve nihai kullanıcılardan herhangi bir ücret talep edilmemesi nedeniyle tüketicilerin faydasının

oluştugu ve 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde yer alan muafiyet şartlarını karşıladığı ancak yeni şekillenen bir pazar olması ve BKM'nin konumu gereği pazardaki gelişmelerin yakından incelenmesi gerektiği kanaatine varılmıştır. Bu doğrultuda ilgili kararda BKM Express markası altında BKM'nin sunacağı dijital (elektronik) cüzdan hizmetine üç yıl süreyle muafiyet tanınmıştır.

G.1.2. Kurulun 23.09.2016 tarih ve 16-31/525-236 sayılı BKM Express Muafiyet Kararı (BKM Express – II Kararı)

- (8) Kurulun 21.08.2013 tarih ve 13-48/691-292 sayı ile BKM Express hizmetine üç yıl süre ile muafiyet tanıdığı kararının ardından Kurum kayıtlarına 01.08.2016 tarih ve 4699 sayı ile intikal eden başvuruda muafiyetin yenilenmesi talep edilmiştir. Yapılan değerlendirmede; BKM Express sisteminde kart hamillerinin, kart çıkaran ve/veya kabul eden kuruluşların ve işyerlerinin BKM Express'ten yararlanmayı seçmelerinin zorunluluk olmadığı, kart hamillerinden herhangi bir ücret talep edilmediği, üye işyerlerine münhasırlık veya en çok gözetilen müşteri kaydı gibi bir şart getirilmediği için rekabetin zorunlu olandan fazla kısıtlanmadığı ve böylelikle muafiyetin şartlarının gerçekleşmiş olduğu sonucuna varılmıştır. İlgili kararda; BKM Express uygulamasına süresiz muafiyet verilmiştir.

G.2. Yapılan İnceleme ve Tespitler

G.2.1. Bankalararası Kart Merkezi A.Ş. (BKM)

- (9) BKM, bankaların bir araya gelerek kurdukları anonim şirket statüsünü haiz tüzel kişiliğe sahip bir yapıdır. BKM, hissedar olmaksızın ilgili pazarda faaliyet gösteren diğer bankalar ile birlikte ödeme ve elektronik para kuruluşlarını da üye olarak kabul etmektedir.
- (10) BKM'nin en önemli faaliyetleri, kredi kartı ve banka kartı sektöründe bulunan bankalar arasında uygulanacak prosedürleri geliştirmek, standardizasyonu sağlamaya yönelik çalışmalar yaparak kararlar almak, Türkiye genelinde uygulamalar ile yurtiçi kuralları oluşturmak, kart hamillerinin yaptıkları alışverişlerden kaynaklanan borç ve alacaklarının bankalar arasındaki takasını yurtiçi takas ve hesaplaşma aracılığı ile gerçekleştirmek, yurtdışı kuruluş ve komisyonlarla ilişkiler kurmak ve gerektiğinde üyelerini bu kuruluşlarda temsil etmek, halen her banka tarafından devam ettirilen işlemleri daha güvenli, süratli ve daha az maliyetli hale getirmek, bu yönde çalışmalar yaparak hizmetler geliştirmek şeklinde ifade edilmiştir¹.
- (11) BKM'ye üye olan banka, ödeme kuruluşu ve elektronik para kuruluşu sayısı 35 olmakla birlikte söz konusu bankalardan on tanesi (AKBANK, İŞ BANKASI, YAPI KREDİ, GARANTİ, FİNANSBANK, ZİRAAT, HALKBANK, VAKIFBANK, TEB ve ING BANK) aynı zamanda BKM'nin ortaklarıdır². Aşağıdaki tabloda BKM'nin ortaklık yapısına yer verilmektedir:

Tablo 1: BKM Ortaklık Yapısı

Pay Sahipleri	Sermaye İştiraki	Pay ve Oy Adedi	Pay Oranı (%)
AKBANK	2.995.231,50	29.952.315	9,98
FİNANSBANK	2.769.693,00	27.696.930	9,23
HALKBANK	5.685.045,00	56.850.450	18,95
ZİRAAT	5.394.922,50	53.949.225	17,99
GARANTİ	3.045.630,00	30.456.300	10,15

¹ <https://bkm.com.tr/bkm-hakkinda/bkmyi-taniyin/tarihce/> (son erişim tarihi: 17.05.2019).

² BKM üyelerinin tam listesi için bkz. <https://bkm.com.tr/bkm-hakkinda/ortaklar-ve-uyeler/uyeler/> (son erişim tarihi: 17.05.2019).

İŞ BANKASI	2.995.231,50	29.952.315	9,98
VAKIFBANK	2.908.893,00	29.088.930	9,70
YAPIKREDİ	2.995.231,50	29.952.315	9,98
ING	656.184,00	6.561.840	2,19
TEB	553.938,00	5.539.380	1,85
Toplam	30.000.000,00	300.000.000	100,00

Kaynak: Bildirim Formu

- (12) BKM'nin yönetim kurulu ve denetim kurulu üyeleri ve üyelerin görevleri ise aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 2: BKM Yönetim Kurulu ve Denetim Kurulu

Yönetim Kurulu Üyeleri	Denetim Kurulu Üyeleri
Serkan ÜLGEN (Başkan) Mehmet Meriç KAYTANCI (Başkan Vekili) AKBANK (Temsilci: Arif Özer İSFENDİYAROĞLU) FİNANSBANK (Temsilci: Murat KORAŞ) Yalçın SEZEN Ergin KAYA Işıl AKDEMİR EVLİOĞLU Alpaslan ÇAKAR	Mehmet Meriç KAYTANCI (Başkan) Alpaslan ÇAKAR (Üye)

Kaynak: Bildirim Formu

- (13) BKM'nin ortak olmayan diğer üyeleri ise şu şekildedir: Aktif Yatırım Bankası A.Ş. (AKTİF), Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş. (ALBARAKA), Alternatifbank A.Ş. (ALTERNATİFBANK), Anadolubank A.Ş. (ANADOLUBANK), Burgan Bank A.Ş. (BURGANBANK), Citibank A.Ş. (CİTİBANK), Denizbank A.Ş. (DENİZBANK), Fibabanka A.Ş. (FİBABANKA), HSBC Bank A.Ş. (HSBC), ICBC Turkey Bank A.Ş. (ICBC), İnal Ödeme ve Elektronik Para Hizmetleri A.Ş. (İNİNAL), Kuveyt Türk Katılım Bankası A.Ş. (KUVEY TTÜRK), Odea Bank A.Ş. (ODEABANK), Paladyum Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri A.Ş. (PALADYUM), Papara Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri A.Ş. (PAPARA), Posta ve Telgraf Teşkilatı A.Ş. (PTT), Şekerbank T.A.Ş. (ŞEKERBANK), TURK Elektronik Para A.Ş. (TURKPARA), Turkcell Ödeme ve Elektronik Para Hizmetleri A.Ş. (PAYCELL), Turkish Bank A.Ş. (TURKISHBANK), Turkland Bank A.Ş. (TURKLAND), Türkiye Finans Katılım Bankası A.Ş. (TÜRKİYE FİNANS), Vakıf Katılım Bankası A.Ş. (VAKIF KATILIM), Ziraat Katılım Bankası A.Ş. (ZİRAAT KATILIM).

G.2.2. BKM Express Hizmeti

G.2.2.1. Dijital (Elektronik) Cüzdan Kavramı

- (14) BKM Express bir dijital (elektronik) cüzdan uygulamasıdır. Dijital cüzdan genellikle kredi kartları, banka kartları, ön ödemeli kartlar, elektronik para (e-para) hesabı gibi fon kaynakları eklenmek suretiyle mobil ve diğer dijital tabanlı uygulamalar üzerinden, internet ortamında veya yüz yüze işlemlerde çeşitli yöntemlerle (QR, temassız ödeme vb.) ödeme, para transferi, fatura ödeme gibi hizmetler sunan bir yazılımdır. Elektronik ödeme sistemlerinden biri olan dijital cüzdan teknolojisi genellikle e-ticaret ve kısmen de yüz yüze ticaret kapsamında tüketicilerin kolay ve güvenli ödeme yapmalarını sağlamaktadır.

G.2.2.2. BKM Express Dijital Cüzdan Hizmetinin Kapsamı

- (15) BKM Express ekosisteminde kart hamilleri, kart çıkaran ve/veya kart kabul eden kuruluşlar, üye işyerleri ve ödeme kuruluşları yer almaktadır. 19.05.2013 tarihi itibarıyla BKM Express'te (.....) kayıtlı kullanıcı ve BKM Express ile ödeme kabul eden (.....) adet üye işyeri vardır. Toplam (.....) adet ödeme işlemi ve (.....) TL işlem hacmi

gerçekleşmiştir. 24.06.2016 tarihi itibarıyla bu rakamlar (.....) kayıtlı kullanıcı ve BKM Express ile ödeme kabul eden (.....) adet üye işyeri olarak artış göstermiştir. BKM Express para transferi özelliği kullanılarak (.....) TL hacminde toplam (.....) adet para transferi işlemi yapılmış, BKM Express ile ödeme özelliği kullanılarak (.....) TL hacminde toplam (.....) adet alışveriş işlemi gerçekleştirilmiştir. Söz konusu tarih itibarıyla BKM Express ile ödeme işlemi destekleyen 18; BKM Express ile para transferi işlemi destekleyen 6 banka bulunmaktadır. 20.09.2018 tarihi itibarıyla ise söz konusu verilerde artış devam etmiş, BKM Express'te kayıtlı kullanıcı sayısı (.....), BKM Express ile ödeme kabul eden üye işyeri sayısı (.....) olmuştur. (.....) adet para transferi işlemi yapılarak işlem tutarı olarak (.....) TL hacminde para transferi özelliği kullanılmış, BKM Express ile ödeme özelliği kullanılarak ise (.....) TL hacminde toplam (.....) adet alışveriş işlemi gerçekleştirilmiştir. BKM Express ile ödeme işlemi destekleyen banka sayısı 19'a; BKM Express ile para transferi işlemi destekleyen banka sayısı ise yediye çıkmıştır.

G.2.2.3. BKM Express Sisteminde Kart Hamilleri

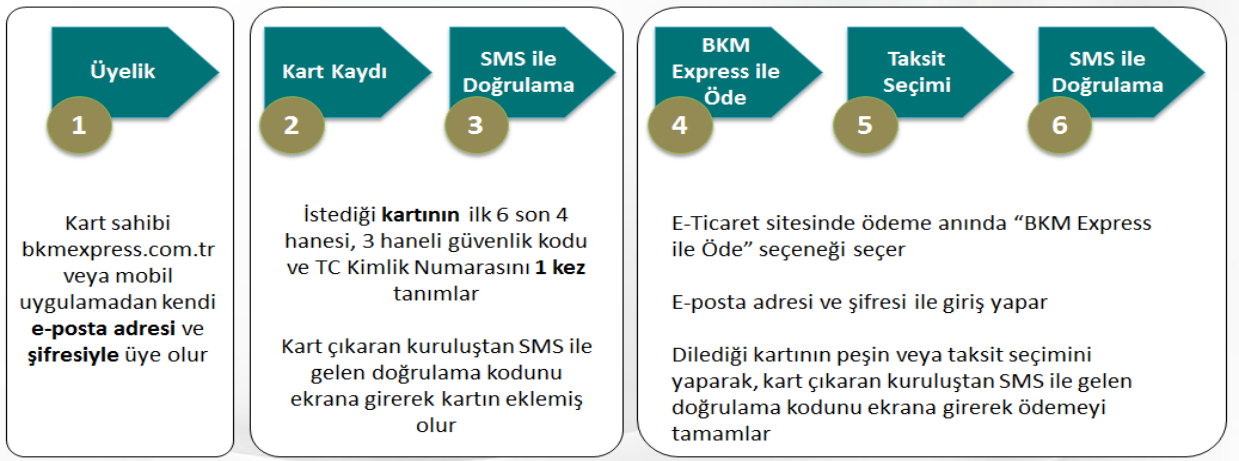
- (16) Bildirime Formunda yer verilen bilgilere göre, BKM Express, dijital cüzdan oluşturan kullanıcının internet üzerinden veya mağazalardan yaptığı alışverişlerde, kart bilgisinin tamamını işyerleri ile paylaşmadan alışveriş yapabilmesini sağlayan bir dijital cüzdan hizmetidir. BKM Express, isteyen tüm kart çıkaran ve kart kabul eden kuruluş ve işyerlerinin birbirinden bağımsız olarak entegre olabileceği ve söz konusu kart çıkaran kuruluşun müşterisi olan kart hamillerinin de dilerse bu hizmeti kullanabileceği bir uygulamadır. BKM Express ile kart hamilleri, BKM sistemine önceden kaydettikleri banka kartları, kredi kartları ve ön ödemeli kartlar arasından istediğini tercih ederek BKM Express ekosistemine entegre olmuş işyerlerinde alışveriş yapabilmektedir. Alışverişin yanı sıra BKM Express'e eklenen yeni fonksiyonlarla para transferi, prim ödeme, bağış vb. pek çok farklı işlem de gerçekleştirilebilmektedir.
- (17) Bildirim Formunda belirtildiği üzere BKM Express'ten yararlanmak isteyen kart hamillerinin, bilgisayar ya da mobil cihazlardan "www.bkmexpress.com.tr" internet adresinden veya mobil cihazlara indirdikleri mobil uygulama üzerinden dijital cüzdan hesabı açmaları gerekmektedir. Kart hamilinin hizmetten yararlanabilmek için öncelikle sisteme entegre olmuş en az bir kart çıkaran kuruluşa ait kartının olması gerekmektedir. Kullanıcının BKM Express'e ekleyebileceği kart adedi bakımından herhangi bir sınırlama bulunmamaktadır. Kullanıcı, iletişim ve kişisel bilgileri ile kart bilgilerini kayıt formuna eksiksiz olarak doldurarak, BKM Express üyesi olabilmektedir. Kart hamilleri için BKM Express üyeliği ücretsiz olup BKM Express ile yapılan işlemler için de kart hamilleri tarafından BKM'ye herhangi bir ücret ödenmesi söz konusu değildir³.
- (18) BKM Express'e kart ekleme aşamasında BKM, kullanıcılardan kart bilgilerinin tamamını alınmamaktadır. Kullanıcıdan sadece kartın ilk altı ve son dört hanesi, güvenlik kodu ve TCKN bilgileri alınarak kart çıkaran üyeden gönderilen SMS-OTP (SMS One Time Password) ile kullanıcı doğrulaması yapılmaktadır. Doğrulama tamamlandıktan sonra kart BKM sistemine eklenir. BKM tarafından; kullanıcının adı ve soyadı, TCKN ya da kart çıkaran üyede kayıtlı müşteri numarası, kartın ilk altı ve son dört hanesi, kullanıcının cep telefonu ve e-posta adres bilgileri saklanır. Bu anlamda

³ BKM Express sistemi üzerinden gerçekleşen alışveriş (ödeme) işlemleri kart hamilleri için tamamen ücretsiz olup; para transferi işlemlerinde ve SGK prim ödeme işlemlerinde ise kart çıkaran kuruluş kendi politikası çerçevesinde, kart hamilinden ücret tahsil edebilmektedir.

kullanıcının kim olduğu BKM Express sisteminde kayıt altına alınmaktadır.

- (19) Kart hamilleri internet üzerinden yaptıkları alışverişlerde BKM Express'i destekleyen üye işyerinde sepetini oluşturup ödeme adımına geçtiğinde "BKM Express ile ödeme" seçeneğini seçmekte ve daha önce BKM Express dijital cüzdanına eklemiş olduğu kartlarından birini seçerek veya dijital cüzdana yeni bir kart ekleyerek ödeme işlemini gerçekleştirmektedir. BKM söz konusu işlem sırasında, kullanıcının seçtiği kart çıkaran kuruluşa bağlanarak kart bilgilerinin tamamını alışveriş işlemi için kullanılmak ancak kaydedilmemek üzere almaktadır. Bu sırada kart çıkaran kuruluş, müşterisinin kendi bünyesinde kayıtlı olan cep telefonuna tek kullanımlık şifre göndererek işlemi doğrulamaktadır. Doğrulama işlemi başarıyla gerçekleştiği takdirde kart hamiline ait ödeme için gerekli olan bilgiler sanal POS'a aktarılmakta ve ödeme işlemi gerçekleşmektedir.
- (20) Kart hamillerinin BKM tarafından sunulan BKM Express aracılığıyla hızlı, güvenli ve kolay ödeme yapabilmeleri için sisteme kayıt prosedürleri aşağıda yer alan şekilde gösterilmiştir:

Şekil-1: Kart Hamilinin BKM Express'e Üye Olma ve Ödeme Şekli

Kaynak: Bildirim Formu

- (21) Mevcut akışa ilave olarak müşterilerine daha hızlı bir alışveriş ve ödeme sağlamak isteyen işyerleri için ayrıca ödeme anında tek kullanımlık şifre gönderilmeden, tek dokunuşla ödeme imkânı da sunulmaktadır. Hızlı Ödeme Akışı olarak adlandırılan bu akışta kullanıcı ilgili işyerinde BKM Express'e tanımlı kartlarından tercih ettiğini hızlı ödeme yapmak için seçmektedir. Seçilen kartı çıkaran kuruluş tarafından müşterisinin kendi bünyesinde kayıtlı olan cep telefonuna gönderilen doğrulama mesajı (tek kullanımlık şifre) ile kart hızlı ödeme için ilgili işyerinde kullanıma açılmış olmaktadır. Bundan sonra o işyerinden yapılan alışverişler için ayrıca tek kullanımlık şifre gönderilmeden ödeme işlemi tamamlanmaktadır.

G.2.2.4. BKM Express Sisteminde Kart Çıkaran ve Kart Kabul Eden Kuruluşlar

- (22) Bildirim Formunda da ifade edildiği üzere, BKM Express kapsamında önem arz eden bir diğer süreç ise, BKM ile kart çıkaran ve/veya kart kabul eden kuruluşlar arasındaki ilişkidir.
- (23) Kart çıkaran kuruluşun BKM Express'e entegre olması; BKM Online'da yer alan BKM Express Uygulama Kuralları uyarınca BKM Express Ödeme Hizmeti Üye Başvuru Formu ve/veya BKM Express Gönder Hizmeti Üye Başvuru Formu ile BKM Express'te

yer alacak BIN⁴lere ait kart logolarını iletmesi, entegrasyon dokümanına göre web servisini geliştirmesi ve BKM ile entegrasyonun tamamlanması ile gerçekleşmektedir. Kart kabul eden kuruluş ise, sanal POS mesajlaşma spesifikasyon dokümanlarının BKM'ye iletilmesi ile BKM Express'ten yararlanmaya başlamaktadır.

- (24) Bununla birlikte, Türkiye'de kart çıkaran ve kart kabul eden tüm kuruluşlar hâlihazırda BKM üyesidir ve BKM'ye üye olan tüm bankaların BKM Express hizmetinden yararlanabilmesi mümkündür. Ayrıca, 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun'a (6493 sayılı Kanun) göre elektronik para ihracı için faaliyet izni alan kuruluşlar da kart çıkarma faaliyetlerinde bulunmaları halinde, BKM'ye üye olabilmekte ve dolayısıyla BKM Express'e entegre olarak bu hizmetlerden yararlanabilmektedir. Söz konusu Kanun kapsamında Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumundan (BDDK) elektronik para kuruluşu olarak faaliyet izni almış olan ve BKM'ye üye olan beş adet elektronik para kuruluşundan İNİNAL ve TURKPARA'nın talepleriyle BKM Express üyelikleri tamamlanmış ve aktive edilmiştir.
- (25) Hâlihazırda BKM Express üyesi kuruluşlar; TURKPARA, İNİNAL, AKBANK, ALBARAKA, DENİZBANK, FİNANSBANK, GARANTİ, HALKBANK, HSBC, ING Bank, KUVEYT TÜRK, ODEABANK, ŞEKERBANK, TEB, TÜRKİYE FİNANS, TÜRKİYE İŞ BANKASI, VAKIFBANK, YAPI KREDİ ve ZİRAAT BANKASI'dır. Bu üyelere para transferi hizmetini kullananlar kuruluşlar ise; AKBANK, HALKBANK, FİNANSBANK, TEB, YAPI KREDİ, İŞ BANKASI ve ZİRAAT BANKASI'dır.

Tablo 3: BKM ve BKM Express Üyesi Kuruluşlar

BKM ÜYELERİ	BKM EXPRESS ÜYELERİ
AKBANK ALBARAKA DENİZBANK HALKBANK HSBC ING İNİNAL KUVEYT TÜRK ODEABANK FİNANSBANK ŞEKERBANK GARANTİ VAKIFBANK ZİRAAT TURKPARA TEB TÜRKİYE FİNANS İŞ BANKASI YAPI KREDİ AKTİF ALTERNATİFBANK ANADOLUBANK BURGANBANK CİTİBANK FİBANKA ICBC	AKBANK ALBARAKA DENİZBANK HALKBANK HSBC ING İNİNAL KUVEYT TÜRK ODEABANK FİNANSBANK ŞEKERBANK GARANTİ VAKIFBANK ZİRAAT BANKASI TURKPARA TEB TÜRKİYE FİNANS İŞ BANKASI YAPI KREDİ

⁴ BIN (*Bank Identification Number*): Kartın ilk altı hanesinden oluşan ve uluslararası kartlı sistem kuruluşuna üye kart çıkaran kuruluşu temsil eden numaradır.

PALADYUM PAPARA PTT PAYCELL TURKISHBANK TURKLAND TÜRKİYE EMLAK KATILIM BANKASI A.Ş. VAKIF KATILIM ZİRAAT KATILIM	
--	--

Kaynak: Bildirim Formu

- (26) BKM Express hizmeti kapsamında, tüketici ya da üye işyerlerinden değil kart çıkaran kuruluşlardan ücret alınmaktadır. Alınan ücretler; hizmet başvurusu ile birlikte tahsil edilen katılım ücreti, hizmetin üretim ortamına alındığı dönem esas alınarak ilk sene için kıstelyevimli ve devam eden senelerde yıllık tahsil edilen yıllık hizmet ücreti ve her ay sonunda aylık gerçekleşen onaylı alışveriş işlem adedi üzerinden hesaplanarak kart ihraç eden kuruluştan tahsil edilen işlem ücretidir. Aşağıdaki tabloda bahsi geçen ücretlerin tutarları gösterilmiştir:

Tablo 4: Kuruluşlardan Alınan Katılım Yıllık ve İşlem Ücretleri

Ücret Kalemi	Para Gönder (TL)	Öde (TL)
Katılım Ücreti	(.....)	(.....)
Yıllık Hizmet Ücreti	(.....)	(.....)
İşlem Ücreti	(.....)	(.....)

Kaynak: Bildirim Formu

- (27) Tablodan anlaşıldığı üzere, BKM Express'e üye kart çıkaran kuruluşlar, kayıtlı kartları ile yapılan ödeme ve para transferleri için BKM'ye hem yıllık bazda katılım ve hizmet ücretleri ödemekte hem de yapılan işlem adedi bazında ücret ödemektedir.

G.2.2.5. BKM Express Sisteminde Üye İşyerleri

- (28) Bildirim Formunda belirtildiği üzere söz konusu hizmetin bir diğer tarafını ise fiziksel mağazalarında ve/veya elektronik ve/veya mobil ortamda ticaret yapmakta olan üye işyerleri ve bağlı kabul eden sivil toplum kuruluşları (STK'lar) gibi kuruluşlar oluşturmaktadır. BKM tarafından, BKM Express ile olan ilişkinin ticari bir ilişki olmadığı, işlem gerçekleştirilirken BKM tarafından fon tutulmadığı ve sadece işlemin yönlendirilmesine aracılık edildiği, bu sebeple üye işyerlerinden BKM Express hizmeti kapsamında herhangi bir ücret talep edilmediği belirtilmiştir.
- (29) BKM, sanal POS hizmeti sunmadığı için BKM Express'ten yararlanmak isteyen işyerlerinin BKM Express'i destekleyen en az bir kart kabul eden kuruluşa ait sanal POS'unun bulunması ve BKM ile iletişime geçerek BKM Express entegrasyonu için başvuru yapması gerekmektedir.
- (30) İşyerlerinin kendi fiziksel mağazalarında, internet sitelerinde ve mobil uygulamalarında BKM Express ile ödeme kabul edebilmek için;
- BKM ile bir sözleşme imzalaması ve
 - Teknik bağlantıyı sağlamak için bir yazılım geliştirme çalışmasının ardından BKM ile karşılıklı olarak gerekli test çalışmalarını tamamlaması
- gerekmektedir.
- (31) BKM Express sisteminden çıkış için herhangi bir kısıt bulunmamakta olup, işyerinin istediği zaman sistemden çıkması mümkündür. Bir aylık ihbar süresi haricinde,

sistemden çıkılmasını zorlaştıran, örneğin ücret alınması gibi herhangi bir yaptırım öngörülmemektedir⁵.

G.2.2.6. BKM Express Sisteminde Ödeme Kuruluşları

- (32) BKM Express hizmeti kapsamında önem arz eden bir diğer taraf da BDDK'dan faaliyet izni almış ödeme kuruluşlarıdır. Bu ödeme kuruluşları kart kabul eden kuruluşlarla (bankalarla) imzaladıkları sözleşmeler ile elde ettikleri sanal POSlar üzerinden üye işyerlerine ödeme hizmeti sağlamaktadır. Bildirim Formunda, BKM Express'in, BKM Express sistemine dahil üye iş yerlerinin %(.....)'ine ((.....) adet) bu ödeme kuruluşları vasıtasıyla ulaştığı, geri kalan %(.....)'lik ((.....) adet) kısmın ise doğrudan BKM Express ile entegre işyerlerini oluşturduğu ifade edilmiştir. Buna ek olarak, ödeme kuruluşlarının BKM Express'e entegre olarak sanal POS hizmeti verdikleri işyerlerinin BKM Express hizmeti sunmalarını sağladığı, üye işyerlerinin de bu sayede tüketicilere BKM Express ile ödeme imkanı sunabildiği belirtilmiştir. Böylece ödeme hizmet sağlayıcılarının kendi üye işyerlerine BKM Express'in entegre olmasını sağlayarak ödeme alternatifleri yarattığı vurgulanmıştır.

G.2.3. Kurulun 21.08.2013 Tarih ve 13-48/691-292 Sayılı Muafiyet Kararından Sonra BKM Express Sistemine Dâhil Edilen Hizmet ve Uygulamalar

- (33) Kurulun üç yıl süreyle muafiyet tanınmasına ilişkin kararından sonra BKM Express uygulaması çatısı altında sunulmakta olan ödeme fonksiyonunu haiz dijital cüzdan hizmetine ek olarak sisteme dâhil edilen hizmet ve uygulamalar şu şekildedir:
- BKM Express Mobil Ticaret: İşyerlerinin mobil uygulamalarından yapılan alışverişlerde, kart bilgisi girmeden kolay ve hızlı bir şekilde cepten ödeme yapılmasını sağlayan bir hizmettir.
 - BKM Express Para Transferi: BKM Express'in iOS ve Android uyumlu mobil uygulamaları üzerinden, BKM Express üyesi olmasa bile, istenilen kişinin cep telefonu numarasına veya kart numarasına 7/24 para gönderilmesini sağlayan bir hizmettir.
 - BKM Express QR Kod ile Ödeme: BKM Express üye işyerlerinde kasada sıra beklemeden BKM Express iPhone veya Android uygulamaları üzerinden QR kodun okutulması suretiyle ödeme yapılmasını sağlayan bir hizmettir.
 - BKM Express QR Kod ile Bağış: BKM Express internet sitesi üzerinden istenilen kuruluşa BKM Express iPhone veya Android uygulamaları üzerinden QR kodun okutulması suretiyle bağış yapılması imkânı veren bir hizmettir.
 - BKM Express Link ile Ödeme: İnternet ortamında paylaşılan bir link ile ödeme işlemi gerçekleştirilmesini sağlayan bir hizmettir.
 - BKM Express Link ile Bağış: BKM Express internet sitesi üzerinden istenilen kuruluşlara BKM Express iPhone veya Android uygulamaları aracılığıyla bağış yapılabilmesine imkân veren bir hizmettir.

G.2.4. Kurulun 23.09.2016 Tarih ve 16-31/525-236 Sayılı İkinci Muafiyet Kararından Sonra BKM Express Sistemine Dâhil Edilen Hizmet ve Uygulamalar

- (34) Kuruma yapılan 31.05.2013 tarih ve 3408 sayı ile 01.08.2016 tarih ve 4699 sayılı muafiyet başvurularında açıklanan fonksiyonlara ek olarak 2016 yılından bu yana geliştirilen son fonksiyonlar şu şekildedir;

⁵ Yeni ve Eski BKM Express İşyeri Sözleşmesi madde 10.

- Webden Hızlı Ödeme: Üye işyerlerinin, müşterilerine her işlem öncesinde BKM Express uygulamasındaki login/kart seçimi/doğrulama adımları olmadan alışveriş yapabilme imkanı sağladığı bir hizmettir.
- SGK Prim Ödemesi: SGK tarafından yapılan ödeme geçidi ile BKM Express arasında kurulan entegrasyon sayesinde BKM Express ile ödeme yapılabilmesini sağlayan bir hizmettir.
- Kasada Ödeme: Fiziksel mağazalarda kasada ödeme işleminin BKM Express mobil uygulaması ile fiziksel kart kullanılmadan dijital olarak yapılmasını sağlayan özelliğidir.
- Temassız Ödeme (TROY HCE): BKM Express mobil Android uygulamasıyla TROY kartları destekleyen fiziksel POS'larda temassız ödeme yapılabilmesini sağlayan hizmettir.
- Bağış: BKM Express sayesinde altı farklı kanaldan bağış işlemi gerçekleştirilebilmektedir. Bunlar; yuvarla özelliği ile bağış, QR kod ile bağış, STK'lara ait web sayfaları, link ile bağış, BKM Express mobil uygulaması içinden bağış, chatbot ile bağıştır.
 - Yuvarla ile bağış: BKM Express, internet alışverişlerinde sepet tutarını yukarı yuvarlayarak seçilen STK'ya destek olunmasını sağlayan bağıştır.
 - Link ile Bağış: <https://bkmexpress.com.tr/bagis/> adresinden ulaşılan "BKM Express ile bağışla" sayfasındaki STK seçildikten sonra açılan sayfada bağış tutarı belirlenerek yapılan bağıştır.
 - BKM Express Mobil Uygulamasından Bağış: BKM Express mobil uygulamalarındaki "Express Ödeme" ana menüsü altındaki "Bağış Yap" sekmesinden istenilen STK'nın seçilmesi ile yapılan bağıştır.
 - Chatbot ile Bağış: Chatbot'un (yapay zeka ile çalışan ve kullanıcılara destek olan bir yazılım) kelime anlamlandırma ve cevaplama yeteneği ile yapay zeka kelime ağacı algoritmaları kullanılarak yapılan bağıştır.
- Para İste: BKM Express mobil uygulamasında yer alan "Para Transferi" bölümüne tıklayarak kullanıcıların birbirlerinden para isteyebilmelerini sağlayan hizmettir.
- AdresimExpress: AdresimExpress özelliğinin geçerli olduğu üye işyerlerinde, kullanıcıların üye oldukları bir e-ticaret veya m-ticaret alanında her alışverişte iş yerlerine adres bilgilerini girmelerine gerek kalmaksızın, siparişlerinin adreslerine ulaştırılmasını sağlayan hizmettir.
- Bakiye Gösterme: BKM Express mobil uygulamasında, entegrasyon sağlanan elektronik para kuruluşlarına ait kartların kart ayarları kısmında "Bakiye Göster" seçeneği seçildiği zaman kullanıcının açık rızası ile bakiyesinin elektronik para kuruluşundan alınarak kart detayında kullanıcıya gösterilmesini sağlayan bir hizmettir.
- Ziyaretçi Yönetim Sistemi: BKM'ye toplantı ya da etkinlik için gelen ve resepsiyonda bulunan tabletteki STK'lara 1 TL bağış için çıkan QR kodunu BKM Express uygulaması ile okutarak bağış yapan ziyaretçilerin, bilgilerinin form doldurmaya gerek kalmadan Ziyaretçi Yönetim Sistemi'ne otomatik olarak aktarılmasını sağlayan hizmettir.

- Dijital Kod Ödemesi: İsteyen kart hamillerinin, seçtikleri platformların dijital kodlarının ödemesini BKM Express ile yaparak dijital koda sahip olabilmelerini sağlayan hizmettir.
- En Yakın ATM/Şube: BKM Express mobil uygulama giriş sayfasındaki “En Yakın ATM/Şube” menüsü kullanılarak kullanıcıların, buldukları yere en yakın veya diledikleri yerdeki ATM ve şubelere ulaşabilmelerini sağlayan hizmettir.

G.3. İlgili Pazar

G.3.1. İlgili Mevzuat

- (35) Hassas kart verilerinin işlendiği bir hizmeti verebilmek için PCI Veri Güvenliği Standardı (*Payment Card Industry Data Security Standard- PCI DSS*) uyumluluğu ve bu uyumluluğun yetkili firmalarca onaylanmış olması gerekmektedir. Bu kapsamda, hassas kart verilerinin saklandığı dijital cüzdan uygulamalarının bu standardı sağlamaları gerekmektedir. PCI Veri Güvenliği Standartları, kredi kartının işlenmesi, iletilmesi ve saklanması aşamalarında uyulması gereken mantıksal ve fiziksel bilgi güvenliği kurallarını tanımlamaktadır. Bu kurallar VISA, Mastercard, American Express, JCB, Discover gibi şirketlerin oluşturduğu konseyin (*PCI Security Standard Council*) kart bilgisi ileten, işleyen, saklayan tüm kurumların uymasını beklediği bilgi güvenliği standardı olup, BDDK'nın bilgi sistemleri ile ilgili düzenlemelerinde de yer almaktadır⁶.
- (36) 6493 sayılı Kanun'un 12. maddesinin birinci fıkrasının d bendine göre ödeme hizmeti; “Gönderen tarafından ödeme işleminin yapılmasına ilişkin onayın bir bilişim veya elektronik haberleşme cihazı aracılığıyla verildiği ve ödemenin ödeme hizmeti kullanıcısı ile mal veya hizmet sağlayan arasında sadece aracı olarak faaliyet gösteren bir bilişim veya elektronik haberleşme işletmecisine yapıldığı ödeme işlemi” olarak tanımlanmaktadır. Anılan bende göre, işletmecinin fon tutması, başka bir deyişle alışveriş bedelinin öncelikle aracının hesabına geçmesi halinde, faaliyet izni alınması gereken bir ödeme hizmeti ortaya çıkmaktadır.
- (37) 6493 sayılı Kanun uyarınca e-para; “Elektronik para ihraç eden kuruluş tarafından kabul edilen fon karşılığı ihraç edilen, elektronik olarak saklanan, bu Kanunda tanımlanan ödeme işlemlerini gerçekleştirmek için kullanılan ve elektronik para ihraç eden kuruluş dışındaki gerçek ve tüzel kişiler tarafından da ödeme aracı olarak kabul edilen parasal değer” olarak ifade edilmiştir. 6493 sayılı Kanun uyarınca ödeme hizmeti sağlayıcıları i) bankalar, ii) elektronik para kuruluşları, iii) ödeme kuruluşları ve iv) PTT'dir. Elektronik para kuruluşlarının ve ödeme kuruluşlarının ödeme hizmeti faaliyetinde bulunmak için BDDK'dan faaliyet izni alması gerekmektedir.
- (38) Öte yandan 6493 sayılı Kanun'un 12. maddesinin ikinci fıkrasının ğ bendine göre “Teknik hizmet sağlayanların sunduğu, ödeme hizmetlerinde provizyon işlemlerinin yapılmasını destekleyen, verinin işlenmesi, saklanması, güvenliğinin sağlanması, gizliliğinin korunması ve doğrulanması ile bilgi teknolojisi, iletişim ağı ve ödeme hizmetleri için kullanılan araçların tedarik ve bakımını kapsayan, teknik hizmet sağlayanların işlemin herhangi bir anında transfer edilen fonun sahibi olmadığı hizmetler” ödeme hizmeti olarak değerlendirilmemektedir. Bu kapsamda, BKM

⁶ Örneğin, 10.03.2007 tarih ve 26458 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Banka Kartları ve Kredi Kartları Hakkında Yönetmelik'in 27/A maddesinin ilgili bentlerinde banka ya da kredi kartı ile kartlı ödeme sistemlerine ilişkin olarak banka ya da üye işyerlerinin teknik altyapılarına yönelik hükümlerinde Ödeme Kartı Endüstrisi Güvenlik Standartları Konseyi (*Payment Card Industry –PCI-Security Standards Council*) tarafından yayımlanan standartlara atıf yapılmaktadır.

Express'in ve kendi üzerinde fon tutmayan BKM Express'e benzer diğer cüzdan uygulamaları, ödeme hizmeti olarak değerlendirilmemekte ve bu hizmeti sunan teşebbüslerin BDDK'dan faaliyet izni alma zorunluluğu bulunmamaktadır.

G.3.2. İlgili Ürün Pazarı

- (39) Elektronik ödeme sistemleri, elektronik altyapı sistemleri kullanılarak alıcıdan satıcıya kaydi para transferini sağlayan ödeme sistemleri olarak tanımlanmaktadır. Elektronik ticarete ödeme yolları kredi kartı, elektronik kredi kartı, otomatik vezne makineleri ve para vericileri, elektronik fon transferi için satış noktası terminalleri, elektronik para, elektronik çek, akıllı kart, dijital cüzdan, mobil ödemeler ve diğer ödeme yollarıdır.
- (40) Elektronik ödeme yolları arasında bulunan dijital cüzdan teknolojisi elektronik ticaretin gelişmesine paralel olarak artan güvenlik, hız ve pratiklik ihtiyaçları sonucunda ortaya çıkmıştır. Dijital cüzdan, kart hamilinin banka/kredi kartını tanımlayarak sisteme üye olmasıyla başlayan ve genellikle kredi kartları, banka kartları, ön ödemeli kartlar, e-para hesabı gibi fon kaynakları eklenmek suretiyle mobil uygulamalar içerisinde, internet ortamında veya yüz yüze işlemlerde çeşitli yöntemlerle (QR, Temassız ödeme vb.) ödeme hizmeti, para transferi, fatura ödeme vb. hizmetler sunan bir yazılımdır. Başlangıçta e-ticaret işlemlerinin gerçekleştirilmesi amacıyla kurulmuş olan dijital cüzdanlar zamanla fiziki noktalardan yapılan alışverişlerde de kullanılabilir hale gelmiştir.
- (41) Diğer yandan dijital cüzdanlar kullanıcıların bir veya birden çok finans kuruluşu nezdindeki finansal bilgilerinin (kart numarası, son kullanma tarihi, CVV kodu gibi) her defasında tekrar tekrar girilmesi ihtiyacını ortadan kaldırmayı amaçlayan veri depolama sistemidir. Bu şekilde tüketicilerin söz konusu bilgileri defalarca girme ihtiyacı ortadan kalktığı gibi, veri güvenliği de sağlanmış olmaktadır. Bu niteliği itibarıyla bakıldığında dijital cüzdanlar yol açtıkları pratiklik ve zaman etkinliği nedeniyle kredi kartı ile gerçekleştirilen elektronik alışverişlere bir katma değer sağlamaktadır.
- (42) Dijital cüzdan hizmeti çeşitli alanlarda faaliyet gösteren teşebbüslerce sunulabilmektedir. Alipay, AmazonPay, ApplePay, SamsungPay, GooglePay, Paypal gibi markalar dünyada faaliyet gösteren ve bilinirliği yüksek global dijital cüzdan markalarından olup bunların Türkiye'de faaliyeti bulunmamaktadır. Ülkemizde BKM'nin yanı sıra bankalar, diğer kart çıkaran kuruluşlar, ödeme hizmeti sağlayıcıları, elektronik para kuruluşları ve mobil operatörler gibi farklı alanlarda faaliyet gösteren teşebbüsler tarafından dijital cüzdan hizmeti sunulmaktadır. Türkiye'de; BKM Express⁷, FastPay⁸, Garanti PAY⁹, Hepsipay, İyzico, Masterpass¹⁰, Maximum Mobil¹¹, Papara, ParaMara¹², PayCell¹³, Payguru, Yapı Kredi Mobil¹⁴ gibi cüzdanlar farklılaşan bir takım özellikleri içlerinde barındırmalarına rağmen genel olarak dijital cüzdan olarak adlandırılabilirler hizmetleri sunan taraflar arasındadır.
- (43) Dijital cüzdanlar internet üzerinden yapılan veya cep telefonuna indirilen uygulamalar üzerinden yapılan alışverişlerde çevrimiçi hizmetler sunmaktadır. Yüz yüze yapılan

⁷ BKM tarafından sunulmaktadır.

⁸ DENİZBANK tarafından sunulmaktadır.

⁹ GARANTİ tarafından sadece bu banka tarafından çıkarılan kartların kullanılmasına yönelik olarak sunulmaktadır.

¹⁰ Mastercard Europe SA tarafından sunulmaktadır.

¹¹ İŞ BANKASI tarafından sunulmaktadır.

¹² ING tarafından sunulmaktadır.

¹³ Turkcell Grubu bünyesinde sunulmaktadır.

¹⁴ YAPIKREDİ tarafından sadece bu banka tarafından çıkarılan kartların kullanılmasına yönelik olarak sunulmaktadır.

alışverişler de QR kodu taratma, NFC teknolojisi ile temassız ödeme, cep telefonuna gönderilen SMS ile aldığı kodu kasada söyleme şeklindeki ödeme işlemleri başta olmak üzere diğer yüz yüze işlemler bakımından ise dijital cüzdanların çevrimdışı hizmetler sunduğu söylenebilir. Bu çerçevede kullanıcılarına sundukları hizmetler bakımından birbirinden farklılaşan dijital cüzdan yazılımları ile;

- Webden ödeme,
- Mobilden ödeme,
- Bağış yapabilme,
- Yüz yüze alışveriş,
- Temassız ödeme,
- QR ile ödeme,
- Para gönderme,
- Fatura ödeme,
- Sanal POS,
- Kontör yükleme,
- Dijital kod ödemesi

gibi hizmetler sunulabilmektedir. Dolayısıyla dijital cüzdan yazılımları ödeme hizmetlerinin yanı sıra para gönderme, sanal POS, kontör yükleme gibi çeşitli özellikleri içerisinde barındırabilmektedir. Bir dijital cüzdan bu hizmetlerden birini verebiliyorken zamanla başka hizmetler de vermeye başlayabilmektedir. Bu bağlamda dijital cüzdan kapsamında verilen hizmet bakımından bir farklılaştırma yapılmasına gerek bulunmadığı değerlendirilmektedir.

- (44) Dijital cüzdanlar, “bir kart çıkaran kuruluşa hizmet veren dijital cüzdanlar” veya “birden fazla kart çıkaran kuruluşa hizmet veren dijital cüzdanlar” olarak ikili bir ayrıma tabi tutulabilir. Bazı dijital cüzdanlar yalnızca tek bir teşebbüse ait kart bilgilerinin tutulmasına olanak tanımakta ve başka kuruluşlarca ihraç edilen kartların tanımlanmasına imkân vermemektedir. TEB tarafından sunulan CepteTeb, DENİZBANK tarafından sunulan DenizKartım, VAKIFBANK tarafından sunulan Vakıfbank Mobil, YAPIKREDİ tarafından sunulan Yapı Kredi Mobil ve World Mobil, AKBANK tarafından sunulan Akbank Direkt Mobil ve Axess Mobil, GARANTİ tarafından sunulan Garanti PAY gibi cüzdanlar buna örnek gösterilebilir. Söz konusu cüzdanlar yalnızca ilgili bankaya ait banka ve kredi kartlarının tanımlanmasına izin vermekte olup bunların temel amacı kendilerine ait kartların kullanımını artırmaktır. Öte yandan BKM Express, MasterPass, Maximum Mobil, İyzico, ParaMara, Fastpay, Mobilexpress ve Paycell gibi cüzdan uygulamaları farklı teşebbüslere ait kartların tanımlanmasına olanak tanımaktadır.
- (45) Dijital cüzdanlar, “ön ödemeli kart oluşturma özelliği bulunan dijital cüzdanlar” ve “ön ödemeli kart oluşturma özelliği bulunmayan dijital cüzdanlar” olarak da kategorileştirilebilmektedir. Nitekim elektronik para ve ödeme kuruluşlarınca oluşturulan dijital cüzdanlar bünyesinde sunulabilen hizmetler, kullanıcının cüzdan uygulaması içerisinde e-para saklayabilen bir ön ödemeli kart oluşturmaya izin vermek suretiyle diğer dijital cüzdanlardan farklılaşmaktadır. İyzico, ParaMara gibi ödeme hizmeti sağlayıcıları tarafından sunulan cüzdanlar e-para özelliğini haizdir. Örneğin, ParaMara cüzdan aracılığıyla ParaMara ve İNİNAL ön ödemeli kart oluşturulabilmekte ve bu kartlara bakiye yüklenebilmektedir.
- (46) Bununla birlikte, bu kategoride yer alan bazı elektronik para kuruluşlarına başka kartlar tanımlansa dahi bu kartlar sadece söz konusu kuruluşun ihraç ettiği ön ödemeli karta

e-para yüklemek amacıyla kullanılabilir. Söz konusu diğer kartlar bu yöntem haricinde kullanılamamakta; diğer bir deyişle bu kartlar ile cüzdan üzerinden doğrudan alışveriş yapılamamaktadır.

- (47) Öte yandan elektronik para kuruluşlarının çıkardığı ön ödemeli kartlar BKM Express, Masterpass, Mobilexpress gibi dijital cüzdanlara tanımlanabilmektedir. Ancak bu tarz dijital cüzdan uygulamalarının ön ödemeli kart oluşturma özelliği bulunmamaktadır. Bununla birlikte, ödeme ve elektronik para kuruluşlarının bu dosya kapsamında ele alınan dijital cüzdan faaliyetinde bulunmasının mümkün olduğu; keza salt dijital cüzdanların da gerekli yasal koşulları taşıyorlarsa ödeme ve elektronik para kuruluşlarına benzer faaliyetlerde bulunabileceği, bu açıdan gelişen teknoloji ve hizmet çeşitliliği sayesinde her iki kategori hizmetin birbiri içine geçebileceği vurgulanmalıdır.
- (48) Dijital cüzdan hizmetinin verilebilmesinin temelinde kart bilgilerinin güvenli ortamda saklanması ve sonraki ödemelerde yeniden kart bilgilerini girmeye gerek olmadan ödeme yapılabilmesi yatmaktadır. Bu hizmet hem üye işyerlerine hem de tüketicilere sunulabiliyor olması bakımından çift taraflı bir pazara işaret etmektedir¹⁵. Dijital cüzdanların üye işyerlerine hizmet veriyor oluşu, verilen hizmetin ücretlendirilmesi başta olmak üzere dijital cüzdanın üye işyerine sağladığı avantajlar sayesinde kendisine olan talebi artırmaktadır. Örneğin kullanıcı sayısı çok olan büyük bir e-ticaret sitesine entegre olan bir dijital cüzdan, bu sitenin kullanıcılarına da ulaşarak pazar payını artırabilecektir. Öte yandan, dijital cüzdanın ücret talep etmemesi, kullanıcı dostu bir uygulama olması, kendi sahip olduğu birtakım entegrasyon avantajları sayesinde harcama itirazlarından kaynaklı sorumluluğun kart çıkaran kuruluştaki kalmasını sağlıyor oluşu gibi hususlar ise bu dijital cüzdana olan talebi artıracaktır.
- (49) Öte yandan, dijital cüzdanlar eğer üye işyeri için söz konusu kart bilgilerini saklıyor ve sadece o iş yerinde yapılan sonraki ödemeler için saklanan bilgilerin kullanılmasına izin veriyorsa bu kapalı devre bir sistem olup esasen kart bilgilerinin saklanması hizmeti şeklinde değerlendirilmektedir. Şayet dijital cüzdan tüketici için kart bilgilerini saklıyor ve farklı iş yerlerinden yaptığı alışverişlerde de kaydettiği kartları kullanmasına izin veriyorsa bu defa “*interoperable*” denen açık bir sistem söz konusu olmaktadır. BKM Express hizmeti, esasen bu sistem çerçevesinde ele alınmaktadır.
- (50) Bildirim Formunda dijital cüzdan iş modellerinin bulanık sınırları ve dijital cüzdanların sürekli gelişmekte olan dinamik yapısı nedeniyle ilgili ürün pazarı tanımı yapılamadığı, kredi kartları, banka kartları ve ön ödemeli kartlar ile dijital cüzdanlar üzerinden yapılan işlemler e- ticaret işlemi olarak görüldüğünden ve hangi dijital cüzdan ile işlem yapıldığı sistemsel olarak mevcut yapı ile ayrıştırılamadığından, işlem adedi veya tutarı bazında BKM Express’in dijital cüzdanlar arasındaki pazar payının bilinemediği ifadelerine yer verilmiştir.
- (51) Bu çerçevede, bu bölümde açıklanan kategorilerde verilen hizmetlerin birbirinden ayrıştırılmasının güç olması, sektördeki oyuncuların diğer kategorilerde hizmet verebilecek olması ve bu alandaki teknolojinin hızla gelişmesi nedeniyle pazarın nasıl şekilleneceği henüz belli değildir. Ayrıca incelemenin 4054 sayılı Kanun’un 4. ve 5. maddeleri kapsamında yapıyor olması göz önüne alındığında, söz konusu kategorilerin farklılaştırılmasının bu dosya kapsamında yapılacak değerlendirmenin sonucunu etkilemeyeceği ve bu nedenle sınırları kesin çizgiler ile belirlenmiş bir pazar tanımı yapılmasına gerek olmadığı sonucuna varılmıştır.

¹⁵ LEVITIN, Adam J. (2018), “Pandora’s Digital Box: The Promise and Perils of Digital Wallets”, University of Pennsylvania Law Review, Vol. 166, No. 2, s.368.

G.3.3. İlgili Coğrafi Pazar

- (52) Hem kart hamilleri hem de dijital cüzdan hizmetinden faydalanan işyerleri Türkiye genelinde söz konusu hizmetten faydalanma imkânına sahiptir. Dolayısıyla ilgili coğrafi pazarın "Türkiye" olarak belirlenmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

G.4. Değerlendirme

G.4.1. BKM EXPRESS Hizmetinin 4054 Sayılı Kanun'un 4. Maddesi Bakımından Değerlendirilmesi

- (53) BKM, on adet bankanın bir araya gelerek kurduğu bir anonim şirkettir. Ancak, ortak olmamakla birlikte tüm kart çıkaran veya kabul eden kuruluşlar BKM üyesidir. Bu anlamda BKM üyeliği; ortakları da dâhil olmak üzere birbirlerine yatay seviyede rakip 29 adet banka, beş adet elektronik para ve ödeme kuruluşu ve PTT'yi kapsamaktadır. Bu bakımdan, her ne kadar anonim şirket statüsünde de olsa, BKM'nin söz konusu ortaklık ve kontrol yapısı ile karar alma mekanizmasının, BKM tarafından hayata geçirilen uygulamaların rekabet hukuku kapsamında değerlendirilmesinde dikkate alınması gerekmektedir. Bu çerçevede BKM Express hizmeti de 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde değerlendirilmesi gereken bir uygulamadır.
- (54) BKM'nin dijital cüzdan hizmeti temel bir bankacılık faaliyeti olmayıp, bankacılık işlemlerinin geliştirilmesine yönelik internet temelli bir altyapı hizmetidir. Bir başka deyişle dijital cüzdan hizmeti, BKM ortaklarının temel faaliyet alanlarından bir tanesi konumundaki kartlı hizmetlerin artırılmasına yönelik bir altyapı hizmeti konumundadır. Ancak BKM'ye üye banka ve kuruluşların birbirlerine hem kartlı hizmetler hem de diğer çeşitli alanlarda rakip olması, bunlardan bazılarının halihazırda dijital cüzdan hizmeti sunuyor olması ve diğerlerinin de bu potansiyeli taşıması; BKM'yi rakiplerin bir araya gelerek oluşturduğu bir yapı haline getirmekte ve BKM Express ile benzer hizmeti veren bu banka ve kuruluşları BKM ile rakip konuma getirmektedir. Ayrıca bankalar tarafından meydana gelen BKM ile bankaların rakibi konumundaki üçüncü taraflar arasındaki rakiplik ilişkisi bu durumun daha da hassas hale gelmesine neden olmaktadır. Bu nedenlerle teşebbüs birliği ve/veya teşebbüsler arası anlaşma niteliğini haiz BKM'nin BKM Express hizmeti 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamındadır. Bu çerçevede BKM Express uygulamasının bireysel muafiyet değerlendirilmesine tabi tutulması gerekmektedir.

G.4.2. BKM Express Hizmetinin 4054 sayılı Kanun'un 5. Maddesi Bakımından Değerlendirilmesi

- (55) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi ile amaçlanan, teşebbüslerin anlaşma yoluyla herhangi bir mal veya hizmet pazarındaki rekabeti kısıtlamalarının engellenmesidir. Bir yönüyle rekabeti sınırlayan anlaşmalar bir diğer yönüyle etkinlik kazanımlarına yol açarak refah artışı doğurabilirler. Anlaşmanın refah artırıcı etkileri rekabeti kısıtlayıcı/bozucu etkilerinden büyük olduğunda anlaşmanın net etkisi tüketici refahında artış sağlamak ve rekabetçi süreci güçlendirmek olarak karşımıza çıkabilir. Bu husus muafiyet rejiminin de temelini oluşturmaktadır. 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde düzenlenen koşulları sağlayan bir anlaşmanın ekonomi/tüketici refahı üzerindeki net etkisinin pozitif veya en azından nötr olduğu kabulü ile anlaşma 4. madde uygulamasından muaf tutulmaktadır.
- (56) Herhangi bir rekabet kısıtlamasına bireysel muafiyet tanınması için iki olumlu iki olumsuz koşulun birlikte sağlanması gerekmektedir. 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrası;

“Kurul, aşağıda belirtilen şartların tamamının varlığı halinde, teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının 4 üncü madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verebilir:

- a) Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması,*
- b) Tüketicinin bundan yarar sağlaması,*
- c) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması,*
- d) Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması.”*

hükmünü amirdir.

G.4.2.1. Ekonomik veya Teknik Gelişmenin Sağlanması Şartı

- (57) 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde düzenlendiği üzere, rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşmanın muafiyet korumasından faydalanabilmesi için öncelikle rekabet üzerindeki olumsuz etkisini bertaraf edebilecek düzeyde malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması şeklinde ortaya çıkacak bir kazanım sunabilmesi gerekmektedir. Kısaca etkinlik kazanımı olarak ifade edilen dağıtımda, üretimde vb. alanlarda ekonomik/teknik gelişme ve kazanımlar, üretim ve dağıtım maliyetlerinin düşürülmesi, kalitenin artırılması, malın arzında devamlılığın sağlanması, yeni piyasalara girişin kolaylaştırılması ve yeni ürünlerin ya da üretim tekniklerinin bulunması gibi çeşitli görünüm arz etmektedir. Bu kapsamda, rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşmanın muafiyet korumasından faydalanabilmesi için öncelikle rekabet üzerindeki olumsuz etkisini bertaraf edebilecek düzeyde bir etkinlik kazanımı sunabilmesi gerekmektedir¹⁶. Bu anlamda, 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesine aykırılık içeren BKM Express uygulamasının aynı Kanun’un 5. maddesi kapsamında muafiyet alabilmesinin ön koşulu, pazardaki diğer oyuncularınkinden farklı bir ekonomik ya da teknik gelişmeyi sağlamak yoluyla etkinlik kazanımına sahip olmasıdır. Bahse konu etkinlik kazanımının objektif olması gerekmekte olup etkinliklerin tarafların sübjektif bakış açıları ile değerlendirilmemesi gerekmektedir. Salt tarafların sahip olduğu pazar gücünün kullanımı ile ortaya çıkan maliyet etkinlikleri dikkate alınmayacaktır.
- (58) Buna göre, genel olarak bir dijital cüzdan içerisinde kredi kartı, banka kartı, ön ödemeli kart gibi, kart verisinin saklanması faaliyetleri, ödeme işleminin gerçekleştirileceği banka veya kredi kartına ait bilgilerinin belli güvenlik standartları altında saklanması ve ödeme işlemi sırasında kullanılmak üzere hazır tutulması faaliyetleri olarak açıklanabilmektedir. Kart verilerinin her bir işlem özelinde üye işyeri ile paylaşılmadan PCI Veri Güvenliği Standartlarına uygun şekilde bu işte uzmanlaşmış taraflarca oluşturulan cüzdanlar içerisinde saklanması ve gerektiğinde bu bilgilerin ödeme işleminin gerçekleşmesi için kullanılması, bu faaliyetin esasını oluşturmaktadır.
- (59) BKM Express’in güvenli alışveriş noktasında sunduğu hizmetlerdeki etkinlik artışını irdelemeden önce internet erişiminin yaygınlaşması ve mobil uygulamalara yönelik artan talep ile birlikte ülkemizde de elektronik ticaretin artış gösterdiği ve bu artışa paralel olarak çevrimiçi alım-satım faaliyetlerine özgü çözümlere yönelik ihtiyacın doğduğu vurgulanmalıdır. Örneğin; belli internet sitelerinden, özellikle de üçüncü taraf satış platformları üzerinden alışveriş gerçekleştirilirken her bir alışveriş için kart bilgilerini paylaşmak yerine, ileriki dönemlerde de kullanılmak üzere kart verilerinin bir

¹⁶ Muafiyetin Genel Esaslarına İlişkin Kılavuz, 22. paragraf

defa paylaşıldıktan sonra bu verilerin saklanıp başka ödemelerde yeniden kullanılmasına yönelik bir iş akışı ihtiyacı doğmuştur. Nitekim e-ticarette en önemli sorunlardan biri olarak görülen ödeme sayfasında ürünün alımından vazgeçilmesi (alışveriş sepetinin terk edilmesi) sorununun başlıca sebeplerinden biri olarak görülen kart verisini paylaşmakta isteksiz olunması, kart verisinin kaydedilerek ödeme aşamasında tekrar veri girişi yapmadan ödeme yapılabilmesini sağlayan dijital cüzdan hizmeti sayesinde aşılabilmektedir.

- (60) Buna ek olarak yüz yüze alışverişlerde de kart kullanıcılarının fiziksel kart kullanmadan temassız ödeme yöntemlerine yönelik tercihi artmaktadır. Cep telefonlarındaki dijital cüzdan uygulamaları sayesinde kullanıcılar kasada QR kodu okutma yöntemiyle, NFC teknolojisini kullanarak temassız olarak ya da telefonlarına gelen SMS kodunu kasada söyleyerek elektronik ödeme yöntemlerini kullanmaktadır. Bu sayede kart hamilleri hem fiziksel kart taşımak zorunda kalmamakta hem de fiziksel POS'larda herhangi bir şifre girişi yapmadan daha güvenli ve hızlı ödeme yapabilmektedir.
- (61) Bu yönüyle dijital cüzdan faaliyetleri, güvenlik kaygısını azaltması, ödeme başarı oranının arttırması ve kartlı ödemeye yönelik tüketici alışkanlığı oluşturmaya açısından kartlı ödemeler ekosisteminin gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Kartlı ödemelerin toplam ödemelerdeki oranının artması ise gerek sahtecilik faaliyetlerinin azalması, kara para aklanmasının önüne geçilmesi gibi güvenlik temelli konulardaki gerekse de vergi kaçakçılığının azaltılması, piyasadaki likit akışının artırılması gibi ekonomik ve mali konulardaki faydaları ile ülke ekonomisinin geneli üzerinde olumlu etkilere sahiptir. Bu bakımdan, kartlı ödemelerin kolaylaştırılmasına yönelik dijital cüzdan hizmetinin hem mikro düzeyde hem de makro düzeyde ekonomik anlamda olumlu etkilerinin olduğu söylenebilmektedir.
- (62) Genel olarak dijital cüzdan hizmetinin faydalarına değinilmesinin ardından bildirim konu BKM Express hizmetinin incelenmesi yerinde olacaktır. 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde yer alan muafiyet şartlarından biri olan malların üretim veya dağıtım ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması şartının karşılanıp karşılanmadığının tespiti için bildirim konu hizmet ile ortaya çıkacak etkinlik kazanımlarının bulunup bulunmadığının araştırılması gerektirmektedir. Bu durum ise, bildirim konu hizmet ile iddia edilen etkinlikler arasındaki illiyet bağının incelenmesini gerektirmektedir.
- (63) Rekabet Kurulunun konuya ilişkin daha önceki 21.08.2013 tarih ve 13-48/691-292 sayılı, 23.09.2016 tarih ve 16-31/525-236 sayılı kararları ile tanınan bireysel muafiyette, BKM'nin "belirli özellikleri haiz" ve "diğer ödeme kuruluşlarından farklı bir yöntem" ile söz konusu hizmeti vermesinin teknik bir gelişme olarak kabul edilmesinin önemli bir payı bulunmaktadır. Ancak geçen süreçte söz konusu "farklılığın", BKM'nin sağladığı teknik bir gelişmeden ziyade, BKM'nin ortaklarının bankalar olması ve bankaların, bazı alanlarda rakipleri konumundaki üçüncü taraflara sağlamadıkları entegrasyonu münhasıran BKM'ye sağlamalarından kaynaklandığı anlaşılmaktadır.
- (64) BKM tarafından verilen dijital cüzdan hizmetini diğer oyunculardan ayıran üç temel özellik; "kullanıcılardan hassas kart bilgilerinin talep edilmemesi ve söz konusu verilerin doğrudan ödeme esnasında kart çıkaran kuruluştan edinilmesi", "kartların son kullanma tarihlerinin otomatik olarak güncellenmesi" ve "BKM Express'e Özgü SMS-OTP uygulaması"dır. Söz konusu hizmetlerin tamamı, diğer dijital cüzdan, elektronik para ve ödeme kuruluşlarının hiçbirisinde olmayan türde, bankalar ile BKM arasında mevcut entegrasyona dayanmaktadır. Bu durum Bildirim Formunda; "*BKM Express kart bilgilerinin tamamının saklanmadığı, banka üzerinden müşteri doğrulaması*

yapıldığı, bankanın paylaştığı kriptolojik anahtarlarla işleme özel yaratılan kriptogramla (ExpSign) işlem doğrulamasının yapıldığı dünyanın ilk ve halen tek dijital cüzdanıdır.” olarak ifade edilmektedir. Ancak dünyada tek olmasına rağmen yalnızca Türkiye’de kullanılabilen söz konusu hizmetin “ilk ve tek” olabilmesi Türkiye’de yerleşik bankaların söz konusu entegrasyonu yalnızca BKM’ye vermiş olmasından kaynaklanmaktadır.

- (65) Konuya ilişkin olarak (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; “BKM’nin bankalarla olan organik bağı, BKM’nin kart bilgisinin ilk 6 ve son 4 hanesine ek olarak TCKN bilgisiyle ödeme alınmasını ve kart saklanmasını sağlamaktadır. Normalde dünyada hiçbir cüzdan servisi, müşteriden karta ait 16 hane bilgisi paylaşılmadan kartı saklayamamakta ve işlem geçiremezken, BKM, bu bilgileri bankalarla olan bu bağ sayesinde doğrudan alabilmektedir. Ek olarak kartın SKT ve CVV/CVC bilgileri de istenmemekte, Token aracılığıyla yapılan ödemelerde CVV/CVC dahil kartla ilgili herhangi bir ek bilgi istemeden işlemleri gerçekleştirebilmektedir. Sunulan bu servisler, bankalarla olan ilişkisine bağlı olarak sadece BKM’ye verilmekte, rakip kart saklama servisi ve ödeme hizmeti sağlayıcılarına sunulamamaktadır.” ifadelerine yer verilmiştir.
- (66) Daha önce de belirtildiği gibi, tüketicileri dijital cüzdan kullanmaya yönelten temel sebep güvenli alışveriş yapma motivasyonudur. Dijital cüzdan hizmeti, kullanıcıların bir veya birden fazla finans kuruluşu nezdindeki bilgilerini ve şifrelerini güvenli şekilde depolamakta ve her bir işlem için söz konusu bilgilerin yeniden girilmesi ihtiyacını ortadan kaldırmaktadır. BKM Express bu güvenlik ihtiyacına cevap vermekle kalmayıp kart numarasının tamamını paylaşmadan sisteme kart tanııtma ve ödemelerde bu kartları kullanma imkânı da sunmaktadır.
- (67) Buna göre BKM Express’te, kart hamilinden kartın cüzdana tanımlanması aşamasında yalnızca kartın üzerinde yazılı 16 hanelik kart numarasının ilk altı ve son dört hanesi, CVV kodu ve TCKN bilgileri talep edilmekte, hassas bilgi niteliği taşıyan diğer altı haneli numara ise kart ihraç eden kuruluşlarla BKM arasındaki entegrasyon sayesinde temin edilmektedir. Bu işlem yapılırken kullanıcının kart ihraç eden kuruluşun sisteminde tanımlı cep telefonu numarasına SMS gönderilmekte ve SMS’nin BKM Express sayfasında ilgili kısma girilip onaylanmasıyla kartın BKM Express sisteminde kaydı tamamlanmaktadır. Tanımlanan kart ile BKM Express üzerinden yapılan alışverişlerde kural olarak yine SMS-OTP doğrulaması yapılmaktadır. Bu aşamaların hiçbirinde kart hamili kart bilgilerinin tamamını BKM Express ile veya alışveriş yaptığı üye işyeri ile paylaşmamaktadır. Kart bilgisinin tamamını paylaşmadan kart kaydetme ve ödeme yapma imkânı tüketicinin olası sahtecilik girişimlerine karşı kendini daha güvende hissetmesini sağlamaktadır.
- (68) Bu çerçevede, BKM Express’i pazardaki diğer dijital cüzdan hizmetlerden ayıran ve bu hizmeti katma değerli hale getiren hizmetlerin detaylarının neler olduğunun ortaya konması; sonrasında bu katma değerli hizmetlerin, muafiyetin koşulu olan etkinlik kazanımlarını doğurmaya elverişli ve uygun olup olmadığının incelenmesi gerekmektedir.

i) Kartın Sadece İlk Altı ve Son Dört Hanesinin Paylaşılması

- (69) BKM Express haricindeki dijital cüzdanlara kart tanımlanırken kart hamili tarafından 16 hanelik kart numarasının tamamı ile kartın dört haneli son kullanma tarihi (SKT) bilgilerinin sisteme girilmesi beklenmektedir. Dijital cüzdan bu bilgileri güvenli bir şekilde kaydedip yapılacak alışverişlerde tekrar kart bilgisi girilmeksizin kayıtlı kartlar arasından seçim yapmak suretiyle ödeme yapılmasını sağlamaktadır. BKM Express’in işleyişine bakıldığında kart hamilinin sisteme kart tanımlarken öncelikle e-posta adresi ve belirleyeceği şifreyle bir hesap oluşturduğu, hesap oluşturulduktan sonra BKM

Express'e tanımlamak istediği kartın yalnızca ilk altı ve son dört hanesiyle CVV kodunu ve TCKN bilgisini verdiği görülmektedir. Karta ilişkin hassas bilgi teşkil eden diğer altı hanelik numara ve kartın son kullanma tarihi (SKT), BKM'nin kart ihraç eden kuruluşlarla yaptığı entegrasyon sayesinde bu kuruluşun sisteminden kontrol edilmekte; bilgiler örtüştüğü takdirde kart numarasının tamamı ve SKT'si kart çıkaran kuruluştan alınmaktadır. Ayrıca BKM Express kaydedilen kartlara ilişkin bilgileri saklamamakta; her bir ödeme işlemi özelinde ödemede kullanılacak karta ilişkin bilgiler kart çıkaran kuruluştan temin edilmektedir. Bu benzersiz entegrasyon, kart çıkaran kuruluşlar ile sadece BKM arasında bulunmaktadır. Söz konusu entegrasyon, kart hamilinin ne kart kayıt aşamasında ne de ödeme esnasında kart bilgisinin tamamını paylaşmak durumunda kalmayan tüketicilerin gözünde güvenilirlik algısını yükseltmektedir.

ii) Otomatik Son Kullanma Tarihi Güncelleme

- (70) BKM Express'e kaydedilmiş kartlarla yapılacak ödeme işlemlerinde, bu kartların son kullanma tarihi bilgisi otomatik olarak güncellenmektedir. BKM Express haricindeki dijital cüzdanlarda, kartın kaydedilmesi anındaki son kullanma tarihinin ödeme işlemi esnasında geçerliliğini yitirmiş olması durumunda ödeme işlemi gerçekleşmemekte ve kart sahibinden kartın güncel son kullanma tarihi talep edilmektedir. Kart hamili bu bilgiyi manuel olarak sisteme yeniden girmek durumundadır. Bu durum kart hamilinin alışveriş yapmaktan vazgeçmesiyle sonuçlanabilmekte ve dijital cüzdana kayıtlı kartların kullanımını azaltmaktadır. Hâlbuki BKM Express sistemine kayıtlı bir kartın çeşitli sebeplerle SKT tarihi değişmiş olsa bile güncel SKT bilgisi BKM Express tarafından kart çıkaran kuruluştan temin edilmektedir. Böylelikle kart hamili, BKM Express'e kaydettiği kartın SKT bilgisi değişmiş olsa da sisteme yeni SKT bilgisini girmeden BKM Express üzerinden ödeme işlemlerine devam edebilmektedir. Bu benzersiz özellik de tıpkı ilk altı son dört hane entegrasyonu gibi kart çıkaran kuruluşlar tarafından sadece BKM Express'e tanınmış bir ayrıcalık olup piyasadaki diğer dijital cüzdanlar böyle bir entegrasyon ayrıcalığına sahip değildir.

iii) BKM Express'e Özgü SMS-OTP

- (71) BKM Express'in faydalandığı bir diğer entegrasyon avantajı ise kart kayıt ve işlem doğrulama hizmetinin işleyişinde karşımıza çıkmaktadır. Bu doğrulama hizmetinin amacı işlemi yapan kişiyle kart hamilinin aynı kişiler olduğunu teyit etmektir. Böylelikle sahtecilik ve buna bağlı harcama itirazlarının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.
- (72) BKM Express dışındaki dijital cüzdan hizmetlerinde kartın sisteme tanımlanması ve ödeme esnasında kartın arka yüzündeki üç haneli CVV kodu girildiğinde kart hamilinin cep telefonuna doğrulama amaçlı bir şifre gönderilir. *3D Secure* adı verilen ve uluslararası kart şemalarının (Visa ve MasterCard gibi) oluşturulan doğrulama akışı çerçevesinde gelen bu şifrenin girilebilmesi için kullanıcı ayrı bir internet sayfasına yönlendirilir. Kullanıcının bu şifreyi dijital cüzdan ekranından bağımsız ayrı bir ekrana girmesi istenmektedir. Yönlendirilen bu farklı internet sayfası özellikle telefon ekranlarında farklı yerlerde konumlanması, görüntülenememesi ve şifrenin ilgili kısma yazılamaması gibi sorunlara yol açmaktadır. Ayrıca, bu ekranda sembolik bir tutardaki (ör. 1 TL) ödeme işleminin onaylanması istenmektedir. Söz konusu akışta, kart kayıt işlemi için farklı ekranlar arasında geçiş yapılması kayıt işleminin uzamasına hatta gerçekleştirilememesine yol açmaktadır. Sembolik tutarda da olsa bir ödeme istenmesi ve yönlendirme esnasında yaşanabilecek aksamalar kullanıcıların kartı kaydetmekten vazgeçmesine neden olabilmektedir.
- (73) BKM Express'e Özgü SMS – OTP yoluyla yapılan doğrulama işleminde ise kullanıcı

kendisine gönderilen şifreyi ayrı bir internet sayfasına yönlendirilmeden BKM Express ekranında yer alan alana girmektedir. Söz konusu işleymde, kullanıcıdan sembolik de olsa herhangi bir ödeme işlemine onay vermesi beklenmemektedir. Ayrıca, kullanıcılar farklı ekranlar arasında geçiş yapmadan BKM Express uygulaması içerisinde kartlarının kayıt işlemini tamamlayabilmektedir. Kaydı yapılan karttan gerçekleştirilecek her bir ödeme işlemi için de diğer dijital cüzdanlardaki 3D Secure akışından farklı olarak gelen şifre ayrı bir ekran yerine doğrudan BKM Express ekranına girilmektedir. Bu yönüyle BKM Express'te işlemin gerçekleşmesi süreci kısaltmakta olup 3D Secure doğrulama sürecine bağlı aksamalar bu akışta yaşanmamaktadır. Bu avantajlı doğrulama çözümüne imkan veren entegrasyon, kart ihraç eden kuruluşlar tarafından BKM Express'e sunulmaktadır.

(74) Konu hakkında bir e-ticaret sitesi konumundaki (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; *“İnternet üzerinde alışveriş yapanların %25'inden fazlasının alışveriş adımlarını tamamlama konusunda isteksiz olması sebebiyle e-ticaret sektöründeki aktörler, tüketicinin işlemini olabildiğince hızlı bir şekilde sonlandırabilmesini hedeflemektedir.”* ifadelerine yer verilmiştir. (.....) tarafından gönderilen cevap yazısında *“Uygulamada, BKM dışında kalan diğer dijital cüzdan hizmeti sağlayıcılarının, sistemlerine kart bilgisi ekleyebilmek için kullanıcılardan tüm kart bilgilerini almak ve güvenli teyit için 3D secure kullanmak zorunda olduğu görülmektedir. Ancak BKM'nin iş modelinde, kartın ilk 6 ve son 4 hanesi ile sistemlerine kart ekleyebildiği ve kullanıcıya direkt banka tarafından SMS ileildiği ve güvenlik teyidini anında yapılabildiği görülmektedir. Bunun sonucu olarak, BKM'nin iş modelinde, kullanıcıların bankanın kendisi ile muhatap olduğunu hissedecekleri ve süreç olarak daha kolay bir şekilde işlemlerini halledebilecekleri değerlendirilmektedir. Bu durumun da, ticari açıdan müşterilerde yaratılan deneyim, memnuniyet, işlem kolaylığı ve güvenli işlem algısı yaratması nedeniyle önemli olduğu değerlendirilmektedir”* ve (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda ise; *“BKM Express sistemi içerisinde, işlem için kart çıkaran kuruluştan gelen şifrenin girilmesi ve ödeme için kartın bankası tarafından gönderilen tek kullanımlık şifrenin kullanılması, BKM dışında diğer mobil cüzdanlar için geçerli değildir. Söz konusu hizmetin üçüncü taraf ödeme kuruluşlarına neden verilmediği hakkında bilgi sahibi değiliz.”* ifadelerine yer verilmiştir.

(75) 3D Secure, Banka Kartları ve Kredi Kartları Hakkında Yönetmelik'te *“İnternet ortamında banka kartı veya kredi kartı ile gerçekleştirilen işlemlerde ek güvenlik katmanı getiren, kartlı sistem kuruluşları tarafından onaylı protokol”* şeklinde tanımlanmıştır. Aynı Yönetmelik'in 27/A (7) fıkrasında; *“Üye işyeri anlaşması yapan kuruluşlar ve üye işyerleri, harcama ve alacak belgesi düzenleme imkânı olmayan, kart hamili tarafından başlatılan ve internet kullanılarak gerçekleştirilen işlemler için diğer önlemlerle birlikte 3-D Secure veya asgari olarak 3-D Secure protokolünün güvenlik önlemlerini karşılayan kart hamili kimlik doğrulama teknolojisini içerecek şekilde kart kullanım alt yapısı tesis ederler. Veri işleme, kaydetme veya iletişimde asgari seviyede Ödeme Kartı Endüstrisi Veri Güvenliği Standardının (Payment Card Industry -PCI- Data Security Standard -DSS-) hükümlerini dikkate alırlar. Üye işyeri anlaşması yapan kuruluşlar, bu fıkra hükümlerinin üye işyerleriyle yapacakları sözleşmelerde yer almasını ve uygulanmasını gözetmekle yükümlüdürler. Bu fıkra kapsamında gerçekleştirilecek işlemlerde söz konusu altyapının kullanımının zorunlu tutulması, üye işyeri anlaşması yapan kuruluşların ve üye işyerlerinin tercihlerine bağlı olup, zorunlu tutulmadığı durumlarda kullanım kart hamilinin tercihine bağlıdır. Kart hamili dışında kalan Kanun kapsamındaki taraflar, bu fıkra ile getirilen yöntem hakkında kart*

hamillerini bilgilendirirler.” hükmü yer almaktadır.

- (76) Buna göre 3D Secure, internet üzerinden yapılan ödemelerde işlemi yapan kişinin kart hamili olduğunun teyit edilmesi ve böylelikle harcama itirazlarının önüne geçilmesi amacıyla oluşturulmuş bir güvenlik yöntemidir. BKM ve bankalar tarafından, sadece BKM'ye sağlanan BKM Express'e Özgü SMS – OTP yönteminin de, 3D Secure seviyesinde bir doğrulama yöntemi olduğu kabul edilmiştir. Diğer bir deyişle BKM'ye Özgü SMS-OTP ile harcama itirazlarından kaynaklanan sorumluluk, tıpkı 3D Secure doğrulamasında olduğu gibi kart çıkaran kuruluşta devrolmaktadır.
- (77) Konuya ilişkin olarak (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; *“Bankamız bünyesinde verilen (.....) mobil cüzdan hizmeti, bazı özellikleri bakımından BKM Express ile rekabet içinde bulunmaktadır. Bu özellikler; kart saklama, 3D secure işlem güvenliği sağlama, üye işyerine ödeme yapma şeklinde özetlenebilir. Yukarıdaki maddelerde açıklandığı üzere, ilgili bankanın 3D Secure sayfasını açmak yerine, SMS ile şifre gönderme servisi kullanması ve kendi mobil uygulamasında bu doğrulamayı yaptırması BKM Express'i ürünümüze göre avantajlı hale getirmektedir.”* ifadelerine yer verilmiştir. Cevabi yazıdan hem bankaların bu hizmet özelinde açıkça BKM'nin rakibi oldukları hem de BKM'nin sahip olduğu avantajın kendilerinde dahi bulunmadığı anlaşılmaktadır.
- (78) Konuya ilişkin olarak (.....)'den gelen cevabi yazıda ise; *“Görülebileceği üzere bankaların 3D doğrulama sayfası birden fazla sayfaya yönlendirme yaptığından ve işlemin bitip bitmediği bankadan gelecek isteklere bağlı olduğundan üye işyerleri bu yapıyı tercih etmemektedir. Bankalar bu servisi sadece BKM'ye açtığı için de diğer ödeme kuruluşları üye işyerlerine bu imkânı sağlayamamaktadır. Ek olarak belirtmek gerekir ki, BKM Express SMS doğrulamasına alternatif olarak gösterilebilecek Visa tarafından sunulan “verified by visa” ve Mastercard tarafından sunulan “secure code” yapıları da esasen bankalar tarafından kabul görmemekte, olası müşteri şikâyetlerinde bankalar, kendi 3D yapıları kullanılmadığından bahisle bu kontrolleri 3D Secure kontrolleri dışında tutmakta ve bu yapıları kullanarak doğrulama yapıp ardından şikâyet edilen işlemlerde bankalar işlem tutarının iadesini üye işyerinden istemektedir. Bankalar tarafından BKM'ye verilen SMS doğrulama servisi kapsamında ise bu tarz bir durum oluşmamaktadır. Bu durumda hem üye işyeri hem de müşteriler tarafından alternatif doğrulama servisleri tercih edilmemekte ve hatta şikâyet sebebi olmaktadır.”* ifadelerine yer verilmiştir.
- (79) BKM Express'e özgü SMS-OTP doğrulamasının 3D Secure doğrulmasına denk olduğuna BKM tarafından karar verilmiş olmasından hareketle bu kapsamda ortaya çıkacak harcama itirazlarından kaynaklanan uyuşmazlıkların da bu çerçevede ele alınacağı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, BKM Express'e Özgü SMS-OTP ile doğrulanan işlemler de dâhil olmak üzere BKM üyeleri arasında meydana gelen harcama itirazlarında, BKM, hakem komitesi üyesi sıfatıyla hareket etmektedir. Buna göre hakem komitesi, biri BKM yetkilisi diğerleri ise konuya taraf olmayan banka temsilcisi olmak üzere üç üyeden oluşmaktadır¹⁷. Komite sadece bir kart çıkaran kuruluş (banka veya elektronik para kuruluşu olabilir) ile bir kart kabul eden kuruluş (yine banka veya elektronik para kuruluşu olabilir) arasındaki ihtilafların çözümünde rol oynamaktadır.
- (80) Öte yandan BKM Express ile dijital cüzdan hizmeti veren bankalar, elektronik para ve

¹⁷https://bkm.com.tr/wp-content/uploads/2015/06/BKM-FAAL%C4%B0YET-RAPORU-2018_bask%C4%B1_.pdf, sy.41

ödeme kuruluşları arasında rakiplik ilişkisi bulunmakta olup bu kuruluşlar aynı zamanda hem kart ihraç edebilmekte hem de sanal POS hizmeti verebilmektedir. Bu bağlamda, BKM, dijital cüzdan faaliyetinde rekabet ettiği pazardaki rakiplerinin başka bir alanda gerçekleşmiş olan harcama itirazlarına ilişkin doğrulama kuralını kendisi koymakta ve aynı zamanda harcama itirazlarından kaynaklanan uyuşmazlıklarda da hakem komitesi üyesi olarak görev yapmaktadır. Harcama itirazlarından doğan sorumluluğun üye işyerinde mi yoksa kart çıkaran kuruluşta mı kalacağı hususu, üye iş yeri tarafından hangi dijital cüzdan ile çalışacağına seçiminde rol oynamaktadır. Şöyle ki, tüketici için kullanımı daha zor olan 3D Secure doğrulaması yerine kullanıcı kolaylığı sağlayan BKM Express'e Özgü SMS-OTP doğrulaması kullanıldığında da işyerinin harcama itirazlarına bağlı sorumluluğu doğmayacaktır. Bu durum, üye işyeri tarafından BKM Express'in diğer dijital cüzdanlara tercih edilmesini sağlayacaktır. Ancak daha önemlisi, 3D Secure ile doğrulanmamış olan ancak BKM Express'e Özgü SMS-OTP ile doğrulanmış olan işlemlerden kaynaklanan harcama itirazlarının karara bağlanmasında yine BKM hakem komitesi üyesi olarak hareket edecektir. Bu nedenle hem kuralları BKM tarafından koyulan hem de bu kuralla bağlantılı ihtilafların çözümünde BKM'nin rol oynadığı bir zeminde BKM Express'e Özgü SMS-OTP'nin ekonomik ve teknik bir gelişme olarak değerlendirilemeyeceği düşünülmektedir.

- (81) Konuya ilişkin olarak (.....)'dan gelen cevabi yazıda; *“Bankaların yalnızca cüzdana kart eklerken değil, cüzdana ekli kartla üye işyerinde harcama yapılırken de 3D Secure zorunluluğu araması [bir diğer sorun olarak karşımıza çıkmaktadır] (bir banka ile yaşadığımız charge-back ihtilafında banka cüzdana kart eklenirken 3D Secure doğrulama yapıldığı halde ödeme aşamasında 3D Secure yerine kuruluşumuzun SMS göndererek kullanıcıyı doğrulamasını güvensiz bulmuş ve kullanıcının itirazı üzere charge-back tutarındaki bakiyeyi kuruluşumuzdan tahsil etmiştir. Banka ile kuruluşumuz arasındaki charge-back ihtilafının nihai karar merciinin de BKM Hakem Heyeti olması ayrıca bir haksız durum yaratmaktadır.) 3D Secure kullanıldığında kart çıkaran bankalarda "pre-auth" yöntemi ile kart sahibi doğrulanırken asgari 1TL tutarında işlemi gerçekleştirme zorunluluğumuz bulunması ve kullanıcı hesabına yansıtılan 1 TL tutarındaki işlemin iadesinin haftalar sürmesi [de bir diğer sorundur].”* ve (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda ise; *“Ticari açıdan ise, kişiler kredi kartını dijital cüzdana 3D Secure ile doğrularak eklemiş olsa dahi, kuruluşumuzun dijital cüzdanı üzerinden gerçekleştirilen her bir işlemi 3D Secure ile doğrulamaması halinde, BKM Express'ten farklı olarak, kart hamilinin harcama itirazı yapması durumunda doğrulama yapılmamış sayılmakta ve itiraza konu tutarı kuruluşumuz veya üye işyeri karşılamak zorunda bırakılmaktadır. Bu durum da, cüzdan kullanımı ve tercihinde, gerek kart hamili gerekse de üye işyeri açısından kuruluşumuza yönelik olumsuz bir etki yaratmaktadır.”* ifadelerine yer verilmiştir.
- (82) Sektördeki şikâyetler, BKM'ye özgü SMS-OTP'nin 3D Secure'den daha fazla kullanıcı dostu olduğu, BKM tarafından 3D Secure'ye denk tutulması nedeniyle harcama itirazlarından kaynaklı sorumluluğun kart çıkaran bankaya geçtiği, ancak diğer dijital cüzdanlar bakımından böyle bir ayrıcalığın bulunmadığı, harcama itirazlarına bağlı sorumluluğun kart çıkaran bankaya geçmesinin sadece 3D Secure doğrulaması ile mümkün olabileceği, 3D Secure'nin yukarıda açıklanan kullanım zorluğu karşısında üye işyerleri nazarında diğer dijital cüzdanların dezavantajlı konuma düştüğü hususlarında yoğunlaşmaktadır.
- (83) Ayrıca açıklanan 3D Secure hizmetinin yine BKM tarafından verildiği de belirtilmelidir. Bu hizmete ilişkin BKM'den bilgi talebinde bulunulmuş olup BKM tarafından gönderilen yazıda aşağıdaki hususlar ifade edilmiştir:

“3D Secure sistemi, kart hamili doğrulamasının yapılması için uluslararası kart şeması (VISA) tarafından geliştirilmiş bir sistemdir (...) yönlendirme ve takas işlemlerinden tamamen ayrı bir işlemdir. BKM, 3D Secure sisteminin bileşenlerinden olan Merchant Plug-In (MPI) bileşenini kart kabul eden kuruluşlara (Acquirer) ve Access Control Server (ACS) bileşeni kart ihraç eden kuruluşlara (Issuer) sunmaktadır. MPI bileşeni için işlem ücretleri Acquirer (kart kabul eden kuruluş) üyelerden tahsil edilmektedir. ACS bileşeni için işlem ücretleri Issuer (kart ihraç eden kuruluş) üyelerden tahsil edilmektedir. 3D Secure’un diğer bileşeni olan ACS bileşeni için Türkiye’de işletilen iki adet sistem bulunmaktadır. Bunlardan biri, Garanti Bankası’nın kurduğu ACS sistemidir. Garanti Bankası, bu sistemi kendi kartlarını doğrulamak için işletmektedir. Diğerisi ise BKM’nin kurup işlettiği ACS sistemidir. MPI ve ACS hizmeti için kullanılacak yazılımlar, ilgili kartlı sistem kuralları uyarınca PCI denetiminden geçmiş yazılımlar olmak zorundadır. İlgili kartlı sistem kuruluşları (Visa ve Mastercard) bu hizmetleri verecek olan hizmet sağlayıcıları denetleyerek onaylamaktadır. Kart çıkaran veya kart kabul eden kuruluşların onaylanmamış bir hizmet sağlayıcıdan hizmet alması, ilgili kartlı sistem kurallarına aykırılık oluşturacaktır.”

- (84) Yukarıda ifade edildiği üzere, BKM Express’in etkinlik doğurduğu iddia edilen hizmetlerin sunulabilmesinin temel altyapısını BKM ile BKM üyesi kart çıkaran kuruluşlar (bankalar) arasındaki entegrasyon teşkil etmektedir. BKM, kart çıkaran kuruluşlarla ayrı ayrı anlaşmak ve böylelikle bankacılık altyapısını kullanmak suretiyle yukarıda yer verilen hizmetleri, kendi dijital cüzdan hizmetine dâhil etmektedir. Bu kuruluşlar, BKM ile tesis ettikleri entegrasyon ile kendi bilgi havuzlarından (ör. kart numarasının 16 hanesi ve kartın güncel son kullanma tarihi) BKM’nin faydalanmasını sağlamaktadır. Diğer bir deyişle, BKM, kart çıkaran kuruluşlarla sağladığı entegrasyon üzerinden elde ettiği hizmeti, kendi müşterilerine sunduğu dijital cüzdan hizmetinde bir girdi olarak kullanmakta ve sunduğu hizmeti katma değerli hale getirmektedir. Bu yönüyle BKM ile kart çıkaran kuruluşlar arasında BKM’nin alıcı, anılan kuruluşların ise sağlayıcı konumunda bulunduğu dikey bir ilişkinin olduğunu söylemek mümkündür.
- (85) Muafiyetin Genel Esaslarına İlişkin Kılavuz’un 26 ve 27. paragraflarında belirtildiği üzere, rekabeti sınırlayıcı anlaşma ile öne sürülen etkinlikler arasında doğrudan bir illiyet bağının ortaya konması, diğer bir deyişle, etkinlik kazanımlarının rekabeti sınırlayıcı anlaşma ile hedeflenen faaliyetlerden kaynaklanıyor olmasının ortaya konması gerekmektedir. Rekabeti sınırlayıcı anlaşma ile ortaya çıkan dolaylı etkilerin ise, 5. madde kapsamında değerlendirmeye konu olacak mahiyette etkinlik kazanımı olarak nitelendirilmesi mümkün değildir.
- (86) BKM’nin sunduğu dijital cüzdan hizmetinin pazarda gösterebileceği etkinlik artışları irdelendiğinde, bu etkinlik artışının esasen BKM’nin kart çıkaran kuruluşlarla arasındaki dikey ilişki çerçevesinde kurduğu entegrasyondan kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Etkinlik kazanımlarının diğer kısmının ise sadece BKM’nin değil, pazardaki diğer teşebbüslerin de sunduğu dijital cüzdan hizmetinin doğasından kaynaklanan etkinlik kazanımları olduğu anlaşılmaktadır.
- (87) Bu bakımdan, BKM Express’in rakiplerinin de kart çıkaran kuruluşlarla benzer bir dikey ilişki kurması durumunda söz konusu etkinlik kazanımlarının sağlanabileceği açıktır. Çünkü kart çıkaran kuruluşların, diğer dijital cüzdanlara benzer şekilde entegrasyon hizmeti vermesi mümkündür. Bu anlamda, BKM’nin sunduğu hizmete özgü teknik ve ekonomik bir gelişme, ancak kart çıkaran kuruluşların söz konusu hizmeti BKM’ye vermesi ve rakip teşebbüslere vermemesi halinde ortaya çıkmaktadır. Bu durum BKM ile rakipleri arasındaki rekabeti doğrudan etkilemektedir.

- (88) Konuya ilişkin olarak (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; *“Teknik olarak aradaki fark BKM Express modelinde şifre uygulamaya girilirken, 3D Secure modelinde banka sitesine girilmek zorunda kalınıyor. Bu da akışta ve kullanıcı tecrübesinde ciddi sıkıntılar yaratıyor. Daha önce de belirttiğimiz gibi BKM’nin BKM Express ürününden bağımsız olarak banka üzerinden SMS doğrulama hizmetini bizlere açması gerektiğini düşünüyoruz.”* ve (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; *“Söz konusu entegrasyon münhasır olarak sadece bankalar ile BKM arasında olup, şirketimizin bankalarla benzer nitelikte bir entegrasyonu bulunmamaktadır. Aynı yapının rekabet avantajı sağlamayacak şekilde tüm kuruluşlara açık şekilde olması gerektiği düşüncesindeyiz.”* ve (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; *“Mobil (dijital) cüzdan hizmeti veren lisanslı kuruluşların bankalar ile arasında BKM Express benzeri bir entegrasyon bulunmamaktadır. Söz konusu entegrasyonun, cüzdan hizmeti sunan lisanslı kuruluşların da sağlayabiliyor olması gerektiği görüşündeyiz. Bankalar gibi BDDK tarafından faaliyet izni bulunan lisanslı kuruluşlar için söz konusu entegrasyonun bankalar tarafından sağlanması gerektiğini düşünüyoruz.”* ve (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda ise aynen; *“Bu entegrasyon sadece bankalar ve BKM arasında bulunmaktadır. Diğer kuruluşlara ve tarafımıza da talep edildiği halde açılmamıştır.”* ifadelerine yer verilmiştir. Nitekim Kurulun 12.06.2018 tarih ve 18-19/337-167 sayılı kararında da BKM ile bankalar arasındaki entegrasyonun, bankalar ile banka dışı ödeme hizmeti sağlayıcısı kuruluşlar arasında da tesis edilmesine bankaların olumsuz yaklaştığı tespit edilmiştir.
- (89) Dosya kapsamında elde edilen bilgi ve belgelerden, kart çıkaran bankaların rakip dijital cüzdan uygulamalarına benzer bir entegrasyonu sağlamaktan kaçındığı anlaşılmaktadır. Bu bankalar, BKM dışındaki dijital cüzdan hizmeti veren teşebbüslerin BKM ile yapılan benzeri bir entegrasyon yapılması yönündeki taleplerine olumsuz yanıt vermektedir. Örneğin (.....) tarafından konuya ilişkin yapılan açıklamada *“Üçüncü taraf ödeme kuruluşlarından gelecek entegrasyon tekliflerinde; teknik yeterlilik ve maliyet, platformun güvenilirliği, potansiyel olarak ulaşılabilecek kullanıcı sayıları gibi kriterler değerlendirilerek hizmetin verilip verilmeyeceğine karar verildiği”* ; (.....) tarafından yapılan açıklamalarda ise *“ödeme ve kart saklama hizmeti sağlayıcılarıyla entegrasyon yapılması firmaların sunduğu hizmeti müşterilerimize sunacağı fayda, dijital ödeme çözümlerine yönelik yeterli güvenlik koşullarını sağlamaları ve bankamız tarafındaki teknik geliştirme öncelikleri çerçevesinde değerlendirilmektedir”* , (.....) tarafından yapılan açıklamada; *“Daha önce, ödeme kuruluşlarından İyzico Ödeme ve Elektronik Para Hizmetleri A.Ş. tarafından BKM Express’te kullanılan akışa benzer bir talep e-posta yoluyla iletilmiştir. Bankamızca yapılan değerlendirme sonucunda benzer bir hizmetin tüm bankaların olacağı sektörel bir standart oluşturulmadan üçüncü bir partiye verilmesinin işlem güvenliği nedeniyle oluşturabileceği riskler göz önünde bulundurularak çekimser kalınmıştır.”*; (.....) tarafından yapılan açıklamada ise; *“Bankamıza iletilen bu entegrasyon talepleri güvenlik, uygulamanın erişebileceği müşteri sayısı ve yaratacağı fayda çerçevesinde değerlendirilmektedir.”* ifadelerine yer verilmiştir.
- (90) Sanal POS hizmeti veren ve aynı zamanda rakip dijital cüzdan hizmeti sunan teşebbüsler, bankalarla halihazırda bir sanal POS entegrasyonunun bulunduğunu, BKM’ye tanınan ayrıcalıkların kendilerine de tanınmasını sağlayacak bir entegrasyonun ayrı bir entegrasyon süreci gerektirmediğini, mevcut sanal POS entegrasyonunun geliştirilmesiyle aynı imkanların kendilerine de tanınabileceğini belirtmişlerdir. Buna karşılık BKM’nin temel olarak bankalar tarafından kurulan ve finanse edilen bir oluşum olduğu, hem bazı bankaların hem de BKM’nin önceki

bölümlerde açıklanan bazı dijital cüzdan hizmetlerinin sunumunda zaten rakip konumda olduğu, benzer hizmeti veren elektronik para ve ödeme kuruluşlarının ise sundukları hizmetler bakımından hem bankaların hem de BKM'nin rakibi olduğu düşünüldüğünde piyasadaki diğer dijital cüzdanların anılan türde bir entegrasyonu kolaylıkla elde etmeleri mümkün görünmemektedir.

- (91) Bu bakımdan, dijital cüzdan hizmeti sunan diğer teşebbüslerin de bankalarla benzer bir dikey ilişki kurması durumunda elde edilebilecek etkinlik kazanımları, i. bankalar arasındaki ii. bankalar ile ödeme kuruluşları (ve/veya üçüncü taraflar) ve iii. BKM ile bankalar ve ödeme kuruluşları (ve/veya üçüncü taraflar) arasındaki rekabetin bir parçasını teşkil eden hizmeti, bankaların teşebbüs birliği çatısı altında geliştirmesini, fiyatlandırmasını ve nihayetinde pazarlamasını makul gösterecek nitelikte değildir.
- (92) Nitekim defaten belirtildiği üzere, 5. madde kapsamındaki bir etkinlik kazanımından bahsetmek için, BKM çatısı altında sunulan hizmetten bir etkinlik artışının sağlanması gerekmektedir. Yürütülen incelemeler ve elde edilen bilgiler doğrultusunda ise işbu dosya kapsamında dijital cüzdan hizmetinin BKM tarafından verilmesine özgü ve BKM tarafından bu hizmet verilmediği takdirde elde edilemeyecek herhangi bir etkinlik kazanımına rastlanmamıştır. Bankaların diğer üçüncü taraflara da benzer şekilde entegrasyon hizmeti vermesi durumunda aynı etkinlik kazanımlarının elde edilmesi mümkündür. Bu anlamda, BKM'nin sunduğu hizmete özgü teknik ve ekonomik bir gelişme, ancak bankaların söz konusu hizmeti BKM'ye vermesi ve diğer ödeme kuruluşlarına vermemesi halinde ortaya çıkmaktadır. Bu durum ise hem BKM ve üçüncü taraflar hem de bankalar ile söz konusu üçüncü taraflar arasındaki rekabeti doğrudan etkilemektedir. Üstelik BKM'yi oluşturan bankalardan bazılarının bu hizmeti hâlihazırda vermesi ve diğerlerinin de potansiyel olarak bunu verebilecek olması, BKM ve bankalar arasındaki potansiyel ve hatta doğrudan rakiplik ilişkisini de ortaya çıkarmaktadır. Oysaki BKM'nin temel işlevi, kartlı işlemlere yönelik olarak ortaya çıkan takas ve takas ile ilgili işlemlerin yerine getirilmesidir. BKM'nin takas ve takas ile ilgili diğer işlemlerden kaynaklanan gücü ve gelirleri ile başka alanlara yönelmesi, Kanun'un 5. maddesinde sayılan şartlar sağlanmadığı takdirde, ağır rekabet ihlallerine yol açabilecek potansiyel barındırmaktadır.
- (93) Bu çerçevede BKM Express'in gereken etkinlik kazanımlarını sağlamadığı ve bu yönüyle bildirim konusu uygulamanın 4054 sayılı Kanun'un 5. maddenin ilk fıkrasının (a) bendindeki şartı karşılamadığı kanaatine varılmaktadır.

G.4.2.2. Tüketici Yararının Sağlanması Şartı

- (94) Muafiyetin ikinci şartı, ortaya çıkan etkinlik kazanımlarından tüketicilerin de yarar sağlamasıdır. Söz konusu şartın gerçekleşmesi, 5/1. maddenin (a) bendindeki şarta bağlı olup, ancak etkinlik kazanımının söz konusu olduğu bir durumda bu etkinlik artışından tüketicilerin fayda sağlayıp sağlamadığı araştırılmaktadır. Rekabeti sınırlayıcı uygulama ile öne sürülen etkinlikler arasında doğrudan bir illiyet bağının bulunması, diğer bir deyişle, etkinlik kazanımlarının anlaşma ile hedeflenen faaliyetlerden kaynaklanıyor olmasının ortaya konması gerekmektedir.
- (95) Bu şartın sağlanıp sağlanmadığına ilişkin değerlendirmede esas olan, etkinliğin rekabetin kısıtlanmasından dolayı tüketicilerin maruz kaldıkları negatif etkileri telafi edecek düzeyde tüketiciye aktarılmasıdır. Bu durumda ortaya çıkan etkinliğin rekabet kısıtının olumsuz etkilerini dengeleyici şekilde tüketiciye yarar sağladığının gösterilmesi gerekmektedir. Yeni ürün geliştirilmesi ve mevcutların iyileştirilmesi tüketici refahını artıracaktır. Bu tür gelişmelerden elde edilen fayda, rekabeti kısıtlayan uygulamadan kaynaklanan zararı aştığı takdirde tüketicinin yarar sağlaması şartı

gerçekleşmiş olacaktır.

- (96) Bildirim Formunda BKM Express uygulaması ile tüketiciye sağlanacak başlıca yararlar aşağıdaki şekilde sıralanmıştır:
- Kullanıcıların gerek web alışverişlerinde gerek mobil alışverişlerinde yanlarında kart taşımadan işlem yapabilmesi,
 - Kullanıcıların BKM Express'e tanımladığı kartlar arasında kolayca seçim yapabilmesi,
 - Kullanıcıların yüz yüze mağaza alışverişlerinde fiziksel kart kullanmadan QR koduyla veya SMS yoluyla temassız ödeme yapabilmesi,
 - BKM Express'e tanımlanan kartlardan başka kartlara para transferi yapılabilmesi.
- (97) Dijital cüzdan hizmeti veren teşebbüslerin tamamı, kullanıcılarına, fiziksel karta ihtiyaç duymaksızın cüzdana tanımladıkları kartlar arasından seçim yaparak elektronik ödeme imkânı sunmaktadır. Pazardaki BKM Express dışındaki oyuncuların sunduğu hizmetlere bakıldığında, web üzerinden veya mobil uygulamadan yapılan alışverişlerde cüzdana kaydedilen kartlar arasından seçim yapılarak ödeme seçeneğinin kullanıcılara zaten sunulduğu ve dolayısı ile bunun BKM Express'e mahsus bir tüketici yararı olmadığı düşünülmektedir. Buna ek olarak diğer dijital cüzdanlarla da para transferi, mağazalarda QR kodu ile veya NFC ile temassız ödeme yapılabildiği görülmektedir. Dolayısıyla yukarıda anılan özelliklere BKM Express dışındaki diğer dijital cüzdanların da sahip olduğu görülmektedir. Bu nedenle söz konusu özelliklerin BKM Express'e özgü tüketici yararı teşkil etmediği düşünülmektedir.
- (98) Genel olarak tüketicilerin e-ticaret yoluyla alışveriş yapmayı tercih etmemesinin temel nedeni güven eksikliğidir. Tam bu noktada, BKM Express'i tüketici nazarında diğer dijital cüzdanlardan farklı konumlandıran daha güvenli alışveriş yapmaya imkân sağladığı algısıdır. Bu algının temelinde iki husus yatmaktadır. Bu hususlardan ilki, "BKM Express'e kart tanımlanırken kartın üstündeki 16 hanelik numaranın sadece ilk altı son dört hanesi, CVV kodu ile TCKN'nin verilmesi ve gerekli diğer bilgilerin BKM tarafından bankalardan alınarak tamamlanması" şeklinde ifade edilebilir. Bu BKM dışında hiçbir teşebbüsün sahip olmadığı bir ayrıcalık olup tüketici gözünde BKM'nin diğer teşebbüslerden daha güvenli olduğu algısını oluşturmaktadır.
- (99) Diğer dijital cüzdanlara ise kart tanımlayabilmek için 16 hanelik kart numarasının tamamının ve SKT'nin paylaşılması gerekmektedir. Diğer dijital cüzdanlar ancak bu şekilde hassas kart bilgilerini sahip oldukları uluslararası PCI-DSS sertifikasına dayanarak almakta, kullanıcılara ait saklanan kart bilgileri, uluslararası kart güvenliği kuruluşu PCI'nin PCI-DSS sertifikasına sahip sunucularında tutulmaktadır. Kural olarak kredi ve debit kartlar PCI-DSS sertifikası kapsamında saklanmakta, işbu kartlar kaydedilmeden önce güvenlik amaçlı "hash data" oluşturulup bunun karşılığında verilen Kart Saklama Servisi ("Token") ile kart bilgileri şifrelenerek dijital cüzdanın/ödeme kuruluşunun sunucularında saklanmaktadır. Bununla birlikte daha önce değinildiği üzere, BKM Express hizmeti kapsamında, diğer dijital cüzdan hizmetlerinden farklı olacak şekilde, elde edilen kart bilgileri saklanmamakta ve bilgiler her defasında kart çıkaran kuruluştan temin edilerek ödeme işleminde kullanılmaktadır. Ancak bu teknik detayın kart hamili tarafından bilinmesi ve tercihlerini buna dayanarak şekillendirmesi hayatın olağan akışında muhtemel gözükmemektedir. Ancak söz konusu avantaj dahi daha önce de belirtildiği üzere bankalar tarafından yalnızca

BKM'ye sağlanan entegrasyon sayesinde gerçekleşebilmektedir.

- (100) Görüldüğü gibi PCI-DSS sertifikasına sahip teşebbüslerle kart numarasının tamamının paylaşılmasının, BKM Express ile kart numarasının ilk altı son dört hanesinin paylaşılmasından kart bilgilerinin saklanması ve ödeme yapılması aşamalarında daha az güvenli olduğunu düşündürecek objektif veri bulunmamaktadır. Dolayısıyla BKM Express'in daha güvenli olmasının, banka entegrasyonları sayesinde sağlanan ve bu sayede tüketici gözünde oluşturulan bir algıdan ibaret olduğu; dezavantajlı konuma itilen rakip dijital cüzdanlara da aynı entegrasyonun sağlanması halinde benzer algının onlar için de oluşacağı düşünülmektedir.
- (101) BKM Express'in daha güvenli olduğuna dair algının dayandığı ikinci olgu, kart tanımlarken ve sonrasında her bir alışveriş özelinde kullanıcının 3D Secure ara yüzüne yönlendirilmeden BKM Express'e Özgü SMS –OTP'nin yine BKM Express ara yüzüne girilmesinin yeterli olmasıdır. Kullanıcı, BKM Express ile ödeme seçeneğini kullanırken BKM ara yüzünden ayrılmamaktadır. Hâlbuki 3D Secure ile yapılan kart tanımlama ve alışverişlerde kullanıcı bulunduğu sayfadan ayrılarak 3D Secure ile doğrulama sayfasına yönlendirilmektedir. Kullanıcının BKM Express ile işlem yaparken ayrı bir doğrulama sayfasına yönlendirilmeyerek BKM Express ara yüzünde kalması güvenlik algısını güçlendirdiği gibi işlem süreçlerini kısaltmakta ve basitleştirmektedir. 3D Secure'e denk SMS-OTP ile doğrulama bankalar tarafından sadece BKM'ye tanınmıştır.
- (102) Önceki bölümde de değinildiği üzere 3D Secure, internetten yapılan ödemelerde işlemi yapan kişinin kart hamili olduğunu doğrulama amacıyla oluşturulmuş bir güvenlik yöntemidir. Gerek 3D Secure ile gerek BKM Express'e Özgü SMS-OTP ile yapılan doğrulama işlemleri esas olarak söz konusu ödemenin kart hamili tarafından ve rızasıyla yapıldığını teyit amaçlı olup tüketicilerin harcama itirazlarının azaltılmasını sağlamaya hizmet etmektedir. Bu sistem, üye işyerleri açısından ise kartla ilişkilendirilmiş elektronik ödemelerde sahtecilik ve ödemeye itiraza bağlı riskleri en aza indirmeyi amaçlamaktadır.
- (103) Üye işyeri nazarında 3D Secure ile SMS-OTP arasındaki farkın, harcama itirazlarında sorumluluğun üye iş yerinde mi yoksa kart çıkaran bankada mı kalacağı noktasında ortaya çıktığı görülmektedir. 3D Secure standartlarını taşımayan bir doğrulama akışının BKM tarafından 3D Secure'e denk olduğunun bankalara kabul ettirilmesinin temel sonucu, üye iş yerlerinin BKM Express uygulamasını kullanmaları halinde, 3D Secure ile doğrulanmayan işlemlerde dahi harcama itirazlarında sorumlu olmamalarıdır. Bu durum BKM Express'i üye işyerleri için daha cazip hale getirmekte ve diğer dijital cüzdanları rekabette dezavantajlı duruma düşürmektedir.
- (104) Tüketiciler nazarında ise 3D Secure yöntemi yerine SMS-OTP ile yapılan doğrulama işleminin daha güvenli olduğu algısı oluşturulmuştur. Bu durum bizzat BKM yöneticilerinin kendileri tarafından da açıkça ifade edilmektedir¹⁸. Bu konuya ilişkin olarak (.....) tarafından gönderilen yazıda da "*Kullanıcılardan yalnızca ilk altı son dört hanenin alınması, SKT güncellenmesi ve banka tarafından SMS gönderilmesi gibi özelliklerin kullanıcılara daha güvenli bir ortamda işlem yaptığı hissini vereceği, kart ekleme sürecini kısaltarak işlem kolaylığı sağlayacağı ve bunların da müşteri deneyimini olumlu yönde etkileyeceği değerlendirilmektedir.*" ifadelerine yer verilmiştir.
- (105) Konuya ilişkin olarak (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; "*BKM tarafından*

¹⁸ <http://www.milliyet.com.tr/1-7-milyon-kisi-e-cuzdan-ekonomi-2854067/>, (Erişim Tarihi: 19.04.2019).

hazırlanan kılavuzda BKM Express işlemleri 3D Secure işlemler ile denk tutulmuştur.¹⁹ BKM bir sektör oyuncusu ama aynı zamanda da bir kural koyucu olarak kendi hazırladığı harcama itirazı kurallarında BKM Express ile yapılmış bir ödemeyi, BKM'nin bankalar ile kurduğu SMS doğrulaması entegrasyonu sebebiyle 3D Secure yöntemi ile yapılmış bir ödeme ile denk tutması, sektörde rekabeti ciddi derecede bozmaktadır.”, (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda ise; “Bu durum BKM'nin aynı zamanda hem kural belirleyici ve hem de pazarda faaliyet gösteren bir oyuncu olmasının rekabete olumsuz etkilerini açık bir şekilde ortaya koyan örneklerden biridir. BKM Express uygulaması bankalarla yalnızca BKM'nin sahip olduğu bazı önemli direkt entegrasyon imkanlarını kullanarak 3D Secure hizmeti dışında, Kuruluşumuzca kullanılması mümkün olmayan, yeni bir doğrulama yöntemi belirlemiş ve bu yöntemi 3D Secure ile denk seviyede güvenli sayan bir kural belirlemiştir. Bu bakımdan hizmetin kartlı ödeme sistemlerinde uygulamalara karar verme yetisi olan BKM tarafından sunuluyor olması ve Kuruluşumuz tarafından sunulmaması, üye işyerleri ve kart hamilleri açısından BKM'nin rakiplerine göre daha güvenilir olduğu, dolayısıyla Kuruluşumuzun daha az güvenli olduğu yönünde bir algı oluşturmakta ve Kuruluşumuza rekabet açısından zarar vermektedir.”, (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; “BKM, BKM Express uygulaması ile bankalarla yalnızca BKM'nin sahip olduğu direkt entegrasyon imkanlarını kullanarak 3D Secure dışında, başka hiçbir oyuncunun kullanmasının mümkün olmadığı, SMS tabanlı yeni bir doğrulama yöntemi belirlemiştir. Bu yöntemi 3D Secure ile denk seviyede güvenli sayan kuralı koymuş ve bankaları bu altyapıya entegre olmaya zorunlu kılmıştır. BKM dışındaki diğer mobil cüzdan uygulamaları, sadece 3D Secure ile doğrulama yapıp, kartları sistemlerine dahil etmektedir. Ancak gerçekleştirilen her işlemin 3D Secure ile doğrulanmaması durumunda, BKM Express'ten farklı olarak, kart hamilinin chargeback talep etmesi durumunda doğrulama yapılmamış sayılmakta ve chargeback ile oluşan ticari kaybı kabul etmek zorunda kalmaktadırlar.” ve (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; “Bunun yanında bilindiği üzere BKM, kartlı ödeme hizmetleri ekosisteminde bir nevi kural koyucu olarak hareket etmektedir. BKM bu konumu nedeniyle SMS doğrulama servisini yalnızca kendi ürünü olan BKM Express özelinde müşterilere kullandırmakta ve 3D Secure yönteminden daha güvenli olmamasına rağmen bankalara kabul ettirmektedir. Bu durum kural koyan kurumun sahip olduğu kendi hizmetinin (BKM Express) rekabete aykırı şekilde rakip ürünlere nazaran “kayırlması” anlamına gelmektedir. Oysa SMS doğrulamasına benzer nitelikte kullanıcının sahip olduğu telefon numarasını doğrulayan diğer teknolojiler (Ör: MSISDN Forwarding teknolojisi) de bulunmaktadır, ancak bankalar tarafından kabul edilmemektedir. Dolayısıyla, ödeme kuruluşları hem SMS doğrulama yöntemini kullanamamakta, hem de sahip olduğu teknolojileri BKM Express'in varlığı nedeniyle bankalara kabul ettirememektedir.” ifadelerine yer verilmiştir.

- (106) Konuya ilişkin olarak e-ticaret alanında faaliyet gösteren (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda da; “BKM Express ile diğer mobil cüzdanlar arasında birçok alanda benzerlik bulunmaktadır. Öne çıkan farklılıklar kart ekleme, kart saklama, kart değişiklik/iptal gibi süreçlerde BKM'nin bankalarla direkt entegre çözümleri olmasından mütevellit BKM Express'e özel daha hızlı, pratik ve kullanışlı süreçler bulunmasıdır. Bu husus ise bir kural koyucu olarak kar amacı gütmeyen bir kurum olmasına rağmen BKM'nin, hem kural koyabilmesi hem de bu tip özel entegrasyonları sayesinde kar amacı güden ödeme kuruluşlarına karşı pazarlama bütçeleri, ücretler vb. alanlarda avantajlı duruma sahip olmasını sağlamaktadır.” ifadelerine yer verilmiştir. Konuya

¹⁹ <https://bkm.com.tr/wp-content/uploads/2015/06/uyeisyerikilavuzu.pdf>

ilişkin olarak (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; “ (..) Söz konusu durum BKM'nin kural belirleyici ve aynı zamanda pazarda faaliyet gösteren bir aktör olmasının rekabete olumsuz etkisini ortaya koyan örneklerdendir. 3D Secure uygulamasının amacı kart sahibinin işlemi kendisinin gerçekleştirmesini sağlamak ve kanıtlamak üzere, kişilerin kart bankasından gelen SMS içeriğindeki bilgilere göre doğrulama kodunu açılan banka 3D Secure sayfasına girmesinden ibarettir. BKM'nin ödeme hizmet sağlayıcılarından farkı ve avantajı ise bankalarla yalnızca BKM'nin sahip olduğu bazı önemli direkt entegrasyon imkanlarını kullanılarak 3D Secure dışında, ödeme hizmet sağlayıcılarının kullanmasının mümkün olmadığı yeni bir doğrulama yöntemi belirlemiş ve bu yöntemi 3D Secure ile denk seviyede güvenli sayan kural belirlemiş olmasıdır.” ifadelerine yer verilmiştir.

(107) Görüldüğü üzere, BKM Express'e özgü SMS-OTP doğrulamasının tüketiciler için daha güvenli olduğunu söylemeye elverişli veri bulunmamasına rağmen tüketici gözünde oluşturulan “daha güvenli” algısı tamamen diğer piyasa oyuncularına tanınmayan bankalar ve BKM arasındaki entegrasyona dayanmaktadır. Kaldı ki söz konusu doğrulama sisteminin temel amacı harcama itirazlarını azaltmak olduğundan salt tüketiciyi korumaya yönelik bir güvenlik doğrulaması olduğunu söylemek de mümkün değildir. Buna ek olarak aynı doğrulama sistemi bankalarca rakip dijital cüzdanlara açıldığında onlar için de benzer bir kabulün oluşmasının önünde engel bulunmamaktadır.

(108) Konuya ilişkin olarak (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda da; “Bu noktada kendimize şu soruyu sormamız gerekmektedir. Aynı işyerinde BKM Express'i ve (.....)yı yanyana gördüğümüzde, kart bilgilerimizi paylaşmak istemiyorsak hangisini daha güvenli buluruz?” ve (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; “Ancak BKM'nin iş modelinde, kartın ilk 6 ve son 4 hanesi ile sistemlerine kart ekleyebildiği ve kullanıcıya direkt banka tarafından SMS iletildiği ve güvenlik teyidini anında yapılabildiği görülmektedir. Bunun sonucu olarak, BKM'nin iş modelinde, kullanıcıların bankanın kendisi ile muhatap olduğunu hissedecekleri ve süreç olarak daha kolay bir şekilde işlemlerini halledebilecekleri değerlendirilmektedir. Bu durumun da, ticari açıdan müşterilerde yaratılan deneyim, memnuniyet, işlem kolaylığı ve güvenli işlem algısı yaratması nedeniyle önemli olduğu değerlendirilmektedir.” ifadelerine yer verilmiştir. (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda ise; “Üye işyerleri açısından kartlı ödemelerde ve/veya kartla ilişkilendirilmiş dijital cüzdan ödemelerinde sahtecilik ve ödemeye itiraza bağlı chargeback (ters ibraz) riski bertaraf edilmeye çalışılan önemli bir faktördür. Kartlı ödemelerde 3D Secure (veya bankaca buna denk sayılan) doğrulamalar) üye işyerlerini bu riske karşı büyük oranda koruduğundan, önemli bir tercih nedenidir. Ancak BKM Express ve Mastercard dışındaki pazardaki oyuncular, kart kayıt sürecinde veya ödeme işlemi anında ilgili kartın sahibine banka tarafından 3DS veya dengi SMS gönderimi sağlayıp, bu doğrulama kodunu kendi ekranlarında/kanallarında kabul etme olanağına sahip değildir. Entegrasyon imtiyazı bulunmayan oyuncular ya kendi gönderdiği OTP SMS ile, kart sahipliği veya sahibine dair cep no bilgisine public servisler üzerinden erişimi olmadığı için, o an ödeme yapan kişi kartı kaydedenle aynı kişi mi doğrulaması yapabilmekte ve banka nezdinde chargeback riskini bertaraf etmemektedir, ya da ancak standard 3D Secure ödeme süreci tetikleyerek, ekran ve kanallarında bankanın 3D Secure ekranlarını açmak suretiyle 3D Secure özelliklerini kullanabilmektedir.” ifadelerine yer verilmiştir. Üçüncü taraflarda gelen cevabi yazılardan da anlaşıldığı üzere, BKM'ye Özgü SMS-OTP salt tüketici yararının sağlanmasına yönelik bir özellik niteliği taşımamaktadır. Bilakis, üye işyerlerinin harcama itirazlarından kaynaklanan sorumluluğunu kart çıkaran bankaya

devreden ve sadece BKM Express'e özgülenmiş bir ayrıcalık niteliği taşımaktadır.

- (109) Son olarak, BKM Express'in tüketicilere ücretsiz olarak sunulması bir diğer tüketici faydası olarak sayılmıştır. Pazarda faaliyet gösteren diğer başka dijital cüzdanlara bakıldığında bunların da tüketicilerden herhangi bir ücret talep etmediği görülmektedir.
- (110) Etkinlik kazanımına ilişkin şartın gerçekleşip gerçekleşmediğinin analizine ilişkin yukarıda yer verilen açıklamalarda belirtildiği üzere, rekabeti sınırlayıcı anlaşma ile öne sürülen etkinlikler arasında doğrudan bir illiyet bağının ortaya konması, diğer bir deyişle, etkinlik kazanımlarının anlaşma ile hedeflenen faaliyetlerden kaynaklanıyor olmasının ortaya konması gerekmektedir. PCI Veri Güvenliği Standartlarına sahip herhangi bir kuruluş ile bankalar arasında BKM'nin sahip olduğu şekilde bir entegrasyonun tesisi durumunda da ortaya çıkabilecek yahut dijital cüzdan hizmetinin doğasından kaynaklanıp bu hizmetin BKM tarafından sunulmasına özgü olmayan etkinlik kazanımları, 5. madde kapsamında nitelendirilebilecek etkinlik kazanımları değildir.
- (111) Bu bakımdan, muafiyetin ilk koşulu olarak etkinlik kazanımının gerçekleştiğine yönelik bir bulguya rastlanılmaması nedeniyle bildirim konu uygulama neticesinde tüketicilerin fayda sağlamasından da bahsedilemeyecektir. Çünkü BKM'nin etkinlik kazanımları, üçüncü tarafların pazara girişinin engellenmesi ya da pazardaki faaliyetlerinin zorlaştırılması pahasına ortaya çıkmaktadır. Üstelik bu durum, BKM'nin ortağı olan bankaların birçok alanda rakibi konumunda olan ödeme kuruluşlarının ve/veya üçüncü tarafların birden fazla pazarda faaliyetlerinin zorlaştırılmasına yol açabilecek kadar büyük bir etkiye sahiptir.
- (112) Konuya ilişkin olarak (.....)'den gelen cevabi yazıda; "*Ancak yukarıda da belirttiğimiz üzere etkinlik kazanımı BKM'ye has bir kazanım olmayıp, benzer altyapının diğer ödeme kuruluşlarına sağlanması halinde de tüketiciler aynı faydaları kazanabileceklerdir. BKM Express'in işlerliğini devam ettirmek pahasına aynı hizmeti verebilecek konumdaki rakip ödeme kuruluşlarının bu entegrasyon nedeniyle pazara giriş yapamamalarına ya da pazardaki faaliyetlerinin oldukça zorlaştırılmasına neden olunmamalıdır. Bankaların kendi entegrasyonlarını rakip ödeme kuruluşlarına açması sonucu bu kuruluşların farklı teknolojik ürün ve hizmetleri geliştirmeleri güdüsü sayesinde tüketicilerin daha farklı kazanımlar elde etmeleri de sağlanmış olacaktır.*" ifadelerine yer verildiği görülmektedir.
- (113) Yukarıda yer verilen tüm bu nedenlerle, BKM Express hizmetinin, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendindeki tüketici yararının sağlanmasına ilişkin koşulu karşılamadığı değerlendirilmektedir.

G.4.2.3. Piyasanın Önemli Bir Bölümünde Rekabetin Ortadan Kalkmaması Şartı

- (114) 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan muafiyet şartlarından üçüncüsü, 4. madde kapsamındaki anlaşmanın pazarın önemli bir kısmında rekabetin sınırlandırılmasına yol açmamasıdır. Değerlendirmede esas olan ilgili pazardaki rekabetçi sürecin devamıdır. İlgili pazardaki rekabetin tamamen ortadan kalkması halinde kısa vadeli etkinlik kazanımları gerçekleşse dahi bu etkinlik kazanımları, inovasyonun azalması, fiyatların artması ve kaynakların etkin kullanılmaması gibi uzun vadeli negatif etkileri telafi edemeyecektir.
- (115) Bu şartın karşılanıp karşılanmadığının analizi, pazardaki rakiplerin durumu, rakiplerin anlaşma tarafları üzerinde oluşturduğu rekabetçi baskının seviyesi ve anlaşmanın mevcut rekabetçi yapı üzerindeki etkisinin incelenmesini gerektirir. Dosya özelinde bu şartın karşılanıp karşılanmadığının analizi, dijital cüzdan pazarındaki rakiplerin

durumu, bu rakiplerin BKM üzerinde oluşturduğu rekabetçi baskının seviyesi ve uygulamanın mevcut rekabetçi yapı üzerindeki etkisinin incelenmesini gerektirmektedir.

- (116) Dijital cüzdan hizmeti, işlemin herhangi bir anında bu hizmeti veren teşebbüsün uhdesinde fon tutmadığı bir hizmet olduğundan 6493 sayılı Kanun kapsamına giren bir ödeme hizmeti olarak değerlendirilmemektedir. Ancak dijital cüzdan hizmeti hem bankalar tarafından hem de faaliyetleri 6493 sayılı Kanun kapsamına giren elektronik para ve ödeme kuruluşları tarafından verilebilmektedir. Anılan teşebbüslerden bazıları sadece kendi ihraç ettiği kartların cüzdana tanımlanmasına imkân verirken diğerleri ise başka kuruluşlarca ihraç edilen kartların da tanımlanmasına imkân sağlamaktadır. BKM Express sisteminde BKM üyesi olan kuruluşların çıkardığı kartlar tanımlanabilmekte, ancak sistem 6493 sayılı Kanun kapsamına giren herhangi bir ödeme işleminin gerçekleşmediği, diğer bir deyişle uhdesinde fon tutmayan, bu bakımdan hem bankalardan hem de elektronik para ve ödeme kuruluşlarından ayrılan salt dijital cüzdan özelliği taşımaktadır. Bu çerçevede dijital cüzdan hizmeti veren teşebbüsler olarak genel anlamda;

- Sadece kendi ihraç ettiği kartların saklanması ve ödeme yaparken kullanılmasını sağlayan bankaların cüzdanları,
- Birden fazla finansal kuruluşun ihraç ettiği kartların saklanması ve ödeme yaparken kullanılmasını sağlayan dijital cüzdanlar,
- Dijital cüzdan hizmeti de veren elektronik para ve ödeme kuruluşları

öne çıkmaktadır.

- (117) BKM ortağı veya üyesi olan bankaların da BKM ile benzer veya bazı açılardan farklılaşan şekilde dijital cüzdan hizmeti verdiği görülmektedir. Bunlardan bazıları yalnızca kendi kredi ve banka kartının içerisinde yer almasına izin verirken bazıları tüm kartlara açıktır. Bu açıdan BKM ortağı ve üyesi bankalar ile BKM arasında bir rakiplik ilişkisi bulunmaktadır.

- (118) Nitekim BKM tarafından Bildirim Formunda "*Bildirim formunun 4.2. başlığında da yer verdiğimiz üzere, bankalar tarafından BKM Express'e rakip olabilecek nitelikte alternatif hizmetler sunulmaktadır. Rekabet Kurulu'nun 23.09.2016 tarih ve 16-31/525-236 sayılı ikinci BKM Express muafiyet kararı zamanında mevcut olan ve bankalarca başka fonksiyonlar eklenmek suretiyle geliştirilerek sunulmaya devam edilen dijital cüzdan hizmetlerine örnekler aşağıdadır: ING Bank-"ParaMara", Garanti Bankası-"Bonus Flaş", Denizbank-"FastPay", - TEB-"CepteTeb", Yapı Kredi-"Yapı Kredi Cüzdan". Görüldüğü üzere muafiyet sürecinde bankalar BKM Express'e rakip cüzdan hizmetlerini sunmaya devam etmişlerdir. Ayrıca yukarıda da belirtildiği üzere son dönemde İş Bankası "Maximum Mobil ile pazar giriş yapmış olup, tüm bu hususların bankaların BKM Express'e alternatif olarak sunulabilecek, rakip ürünler geliştirmeye devam ettiklerini gösterdiği değerlendirilmektedir."* ifadelerine yer verilmiştir.

- (119) Bunun dışında kredi, banka veya ön ödemeli kartların içerisinde yer aldığı dijital cüzdan hizmeti veren ödeme kuruluşları ve/veya üçüncü taraflar ile hem bankalar hem de BKM arasında da bir rakiplik ilişkisi bulunmaktadır. Üstelik söz konusu üçüncü taraflar daha önce de ifade edildiği üzere, başkaca bankacılık ve/veya ödeme hizmetleri özelinde de bankalar ile rakip konumunda bulunmaktadır. Bu açıdan dijital cüzdan hizmeti veren bankalar, BKM ve üçüncü taraflar arasındaki rekabetin hassas dengeler üzerinde olduğu görülmektedir.

- (120) Konuya hizmetin verilmiş şekli açısından bakıldığında ise; bazı bankaların yalnızca kendi kartlarının ancak bazı bankaların ise tüm kartların cüzdan içerisinde yer almasına izin verdiği görülmektedir. Bu açıdan ilk bakışta sadece kendi ihraç ettiği kartların tanımlanmasına izin veren bankaların sunduğu dijital cüzdan hizmeti esasında bankacılık işlemleri kapsamında sunulan bir ödeme hizmeti olarak değerlendirilmekte ve bu cihetle BKM Express ile doğrudan rekabet etmediği akla gelmektedir. Fakat, söz konusu bankaların dijital cüzdanlarını diğer banka kartlarına da açabilmesi mümkündür. BKM'nin vermiş olduğu dijital cüzdan hizmeti nedeniyle diğer bankaların bu alana girip girmemekte tereddüt etmiş olabileceği belirsiz olmakla birlikte, nihai tüketici, alışveriş işleminin sonunda ödeme aşamasına geldiğinde hem BKM Express ile hem de hamili olduğu kartı çıkaran bankanın dijital cüzdanı arasında tercih yapabildiği ölçüde bankalar ile BKM Express rakip hale gelmektedir. Bir başka deyişle, rakip konumundaki bankaların BKM çatısı altında dijital cüzdan hizmetini ortak bir şekilde sunması, her bir bankanın bu hizmeti bağımsız ve rekabet eder bir şekilde bu hizmeti sunma güdüsünü azaltabilecek bir husus olarak görülmektedir.
- (121) Dijital cüzdan hizmeti veren banka dışı kuruluşlara bakıldığında, başta ödeme kuruluşları ve elektronik para kuruluşları olmak üzere söz konusu kuruluşlar her ne kadar bankacılık lisansına sahip olmamaları nedeniyle mevduat toplama ve kredi verme gibi temel bankacılık faaliyetlerini gösteremeseler de, özellikle ödeme hizmetleri sektöründe bankalarla rekabet eder hizmetler geliştirmekte ve hem nihai tüketicilere hem de işyerlerine bu hizmet ve iş çözümlerini pazarlamaktadır (ör. sanal POS kuruluşları, dijital cüzdan hizmetleri ve kart verisi saklama hizmetleri). Küresel ölçekte PayPal ve Türkiye özelinde PayU, İyzico ve Asseco (Payten) gibi markalar altında faaliyet gösteren örnekleri olan bu kuruluşlar, başta ödeme hizmetleri alanında olmak üzere, bankalar ile rekabet ederken yine bu hizmetleri verirken büyük ölçüde bankacılık altyapısını kullanma zorunluluğu altındadır. Nitekim bir ödeme işleminin nihai olarak banka hesapları arasında havale ya da EFT ile sonuçlanması, banka dışı ödeme hizmeti sağlayıcısı kuruluşlar tarafından geliştirilip pazarlanan katma değerli hizmetlerin sunumunda, bir noktada bankaların sahip olduğu altyapıdan faydalanılmasını gerektirmektedir.
- (122) Konuya ilişkin olarak (.....), 7/24 para transferi gerçekleştirebilmek için her bankada mevduat tuttuğunu, EFT/Havale entegrasyonları yaptığını ve bankalara bu işlemler için EFT/Havale ücreti ödediğini belirtmiştir. Sanal POS hizmeti veren elektronik para ve ödeme kuruluşları ise bankalarla sanal POS entegrasyonu yapmak durumundadır. Sadece bu iki husus elektronik para ve ödeme kuruluşlarının faaliyetlerinde bankalarla dikey ilişki içinde bulunduğunu ancak aynı zamanda bunlarla yatay seviyede rakip konumunda bulunduğunu ortaya koymaktadır. Bu tabloda, elektronik para ve ödeme kuruluşlarının dijital cüzdan hizmeti verirken de hem bankalarla hem de BKM Express ile rekabet ettiği görülmektedir. Dolayısıyla gerek bankaların gerekse BKM'nin piyasadaki davranışları diğer dijital cüzdanların ekonomik faaliyetlerini ve rekabet gücünü doğrudan etkilemektedir.
- (123) Nitekim Kurulun 07.09.2017 tarih ve 17-28/462-201 sayılı *Garanti-Bonus* kararında, bankaların ödeme kuruluşlarını üye işyeri edinme pazarında rakip olarak görmesi ve bu kuruluşların getirdiği iş modelinin yaygınlaşmasından duyduğu endişeler nedeniyle bu kuruluşlar ile işbirliklerinin geliştirilmesine olumsuz yaklaştığı ifade edilmiştir. Konuya ilişkin olarak (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda ise; “(...) *Hizmetin 3. taraf ödeme kuruluşlarına verilmemesi kanaatimizce bankaların ödeme ve elektronik para kuruluşlarına yaklaşımı ile ilgilidir. Nitekim ilgili hizmeti bankalar teknik altyapıları gereği sunabileceği gibi, bu hizmet özelinde iş geliştirme yapmaya açık birçok kuruluş*

bulunmaktadır. Bankaların bu hizmetten önce sunması gereken birçok asgari hizmeti ödeme ve elektronik para kuruluşlarına vermekten imtina etmesi kısa-orta vadede bankaların stratejik olarak ödeme ve elektronik para kuruluşları ile benzer işbirlikleri yapma arzusu içinde olmadığını göstermektedir...” ifadelerine yer verilmiştir

- (124) İşbu karar kapsamında, net bir ilgili ürün pazarı tanımlaması yapılmamış olması nedeniyle, pazarda yer alan oyuncuların pazar büyüklüklerine ve dolayısıyla yoğunlaşma oranlarına ilişkin analize yer verilmemiştir. Ancak BKM'nin, hem ortaklık yapısı nedeniyle sahip olduğu avantajlar hem de kendisini kar amacı gütmeyen bir kuruluş olarak ifade etmesinden kaynaklanan finansman modeli ile bu alanın en önemli ve büyük oyuncularından bir tanesi olduğu tahmin edilmektedir. Nitekim BKM'nin 2018 yılı Faaliyet Raporu'nda; *“İnternet alışverişlerinde dijital cüzdan olarak liderliğini 2018’de de sürdüren BKM Express, kasa ödemelerinde yaygınlığını artırmaya başladı, Türkiye’nin önde gelen perakende zincirleriyle işbirliklerine imza attı”* ifadeleri bu savı destekler niteliktedir²⁰.
- (125) Bildirime konu uygulama ve pazardaki etkilerinin incelenmesi sürecinde, banka dışı ödeme kuruluşlarının da, BKM ile bankalar arasındaki mevcut entegrasyona benzer bir yapıda bankalardan altyapı hizmeti alıp alamadığına yönelik araştırma yürütülmüş ve bu kapsamda pazarda faaliyet gösteren banka dışı birçok ödeme hizmeti sağlayıcısı kuruluştan bilgi istenmiştir. Keza, çeşitli ödeme hizmeti sağlayıcısı kuruluşların yetkilileri ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir.
- (126) Gelen cevabi yazılar ile yapılan görüşmelerde elde edilen bilgilerde, bu kuruluşların, BKM ile bankalar arasındaki entegrasyona benzer bir altyapı hizmetini bankalardan temin edemediği, bankaların hâlihazırda söz konusu altyapı hizmetini münhasıran BKM'ye vermek suretiyle söz konusu hizmeti öne çıkardıkları vurgulanmıştır. Söz konusu altyapı hizmetinin, esasen bankaların bir araya gelmesiyle oluşan BKM'ye münhasıran verilmesi suretiyle bu alanda banka dışı ödeme hizmeti sağlayıcı kuruluşların faaliyetlerinin zorlaştırıldığı ve bunun sonucunda pazardaki rekabetin zarar gördüğü ifade edilmiştir. Konuya ilişkin olarak (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; *“Kuruluşumuz ile bankalar arasında BKM Express benzeri bir entegrasyon bulunmamaktadır. Söz konusu entegrasyonu sağlamak bir kısım bankaların kuruluşumuz ve 6493 sayılı Kanuna tabi diğer kuruluşlara karşı rekabetçi yaklaşımı nedeniyle oldukça güçtür. Örneğin (.....) bünyesinde barındırdığı ve dijital cüzdan niteliğini taşıyan (.....) ürününün kuruluşumuzun sunduğu (.....) uygulaması ile rakip ürünler olduğunu beyan etmiş ve kuruluşumuza banka hesabı açmaktan dahi imtina etmiştir. Hal böyle iken, bankalardan BKM Express benzeri çok daha nitelikli ve özellikli bir entegrasyon talep etmemiz mümkün değildir.”* ifadelerine yer verilmiştir.
- (127) Bankalar ile banka dışı ödeme hizmeti sağlayıcısı kuruluşlar arasındaki ilişkiyi ortaya koyan açıklamalar doğrultusunda, bildirim konu dijital cüzdan hizmetinde bankalar ile BKM arasında tesis edilen entegrasyonun, diğer kuruluşlara verilmediği anlaşılmaktadır. BKM tarafından sunulan kart verisi saklama hizmetini katma değerli hale getiren;
- a) hassas kart verisinin işyerleri ile paylaşılmadan kart verisinin saklanabilmesi,
 - b) kartın güncel son kullanma tarihinin otomatik elde edilebilmesi ve
 - c) BKM Express'e özgü SMS-OTP hizmetine dair özelliklerinin tümü,

²⁰ https://bkm.com.tr/wp-content/uploads/2015/06/BKM-FAAL%C4%B0YET-RAPORU-2018_bask%C4%B1_.pdf, sy.55

BKM'nin bankalar ile tesis ettiği entegrasyon sayesinde gerçekleşmekte ve aynı entegrasyondan yoksun pazardaki diğer hizmetlere karşı BKM'nin sunduğu hizmeti üstün kılmaktadır. Buna bağlı olarak, tüketiciler ve/veya üye işyerleri nezdinde söz konusu hizmetin BKM'den alınması seçeneği ağırlık kazanmaktadır. Bu durumda diğer mobil cüzdan hizmeti veren veya vermeyi düşünen start-up ya da fintek olarak adlandırabilecek firmaların pazara girişleri engellenmekte ya da zorlaştırılmaktadır.

(128) BKM ve bankalar arasındaki entegrasyonun bir benzerinin diğer kuruluşlara sağlanmayıp, banka dışı ödeme hizmeti sağlayıcısı kuruluşların doğrudan bankalar yerine BKM üzerinden altyapı hizmeti almasına yönelik ihtimal, banka dışı ödeme hizmeti sağlayıcısı kuruluşların tamamıyla BKM'ye bağımlı hale gelmesine ve pazardaki rekabetin daha da bozulmasına neden olabilecektir. Bu durum, teşebbüsleri BKM tarafından sunulan hizmetin yeniden satıcısı ("*reseller*") konumuna düşürecek, pazardaki ürün/hizmet çeşitliliğini azaltarak farklı iş çözümlerinin gelişimini ve inovasyonu sekteye uğratabilecektir. Bildirim konusu hizmetin BKM altyapısı üzerinden sunulması, altyapıyı kullanan kuruluşların müşteri bilgileri, anlaşma yaptığı işyeri sayısı gibi ticari açıdan hassas nitelikteki bilgilerinin BKM ile paylaşılması sonucunu ortaya çıkarabilecektir. Bu durumda ise BKM, elde ettiği bilgiler sayesinde avantajlı bir konum elde ederken, BKM'nin rakibi konumunda bulunan teşebbüsler ise kendilerini ticari açıdan dezavantajlı bir konumda bulacaktır.

(129) *(.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; "(...) öncelikli olarak BKM Express altyapısının diğer ödeme kuruluşları tarafından kullanımının beklenen faydayı yaratmayacağı değerlendirilmektedir. Şöyle ki, BKM'nin kendi altyapısı ve bankalarla olan özel bağı göz önünde bulundurulduğunda, diğer ödeme kuruluşlarınca talep edilen servislerin ayrı ayrı bankalardan değil de tek elden BKM üzerinden temin edilmesi, işbu kuruluşların verdikleri hizmetlerin birbirinden farklı olmasına rağmen aynı servis üzerinden işlem yapılmasını zorunlu kılacak, bu durum ise ödeme hizmet sağlayıcılarının hâlihazırda verdikleri veya ileride verecekleri hizmetler için altyapı sistemlerini uyumlaştırmalarının önüne geçerek beklenen faydayı yaratmayacaktır. Bunun yanında BKM'nin merkeze alınarak her bir rakip ödeme kuruluşunun BKM üzerinden ilgili entegrasyonu kurması, ilgili kuruluşlar tarafından sağlanan servisler bazında BKM'ye bağımlı hale getirecek ve hatta BKM'nin piyasada monopol hale gelmesine yol açabilecektir (...) Dolayısıyla, aralarında Şirketimizin de yer aldığı dijital cüzdan hizmeti veren ödeme kuruluşlarının BKM Express altyapısını kullanarak işlem gerçekleştirmeleri sonucu, BKM'nin rakip dijital cüzdan hizmeti veren ödeme kuruluşlarının sahip olamayacakları veriye erişiminin sağlanmasına neden olacaktır. Ayrıca, BKM'nin özellikle de üye işyerleri üzerinden geçen işlem adedi ve hacim verisine sahip olması, ilgili üye işyerlerine ek kampanyalar ve daha avantajlı ticari koşullar sunmasını sağlayacaktır. Saydığımız bu nedenlerden ötürü, BKM Express altyapısı kullanılarak herhangi bir hizmet sunulması tercih edilmemektedir."* ifadelerine yer verilmiştir. Bu açıklamalar çerçevesinde pazarda BKM Express ile diğer dijital cüzdanları ayıran özellikler ve bunların rekabete etkisi aşağıdaki şekilde ele alınabilir.

i) Bankalarla Entegrasyon

(130) Önceki bölümlerde detayları açıklandığı üzere, kart numarasının ilk 6 son 4 hanesi girilerek sisteme kart tanımlama, tanımlanan kartların son kullanma tarihinin değişmesi halinde yeni son kullanma tarihinin BKM Express sisteminde de otomatik olarak güncellenmesi, kart tanımlama ve elektronik alışverişlerde ödeme esnasında kullanıcıya BKM Express'e özgü SMS-OTP gönderilmesi BKM Express ile bankalar arasındaki entegrasyon sayesinde gerçekleşmektedir. Bu entegrasyon diğer dijital cüzdanlara verilmemektedir. BKM Express'in rakibi konumundaki dijital cüzdanlar söz

konusu entegrasyondan kaynaklanan kolaylık ve avantajlardan mahrum kalmaktadır. Bu durum, rakiplerin BKM Express markası ile rekabet gücünü zayıflatmakta ve BKM'yi pazarda benzersiz bir oyuncu haline getirmektedir. Nitekim, BKM ile bankalar arasındaki entegrasyon sayesinde kart kayıt ve ödeme işlemleri sırasında kullanıcılardan istenen bilgiler, BKM Express ile diğer dijital cüzdan uygulamalarında farklılık arz etmektedir. Aşağıda BKM Express ile diğer dijital cüzdan uygulamalarında benimsenen iş akışlarına bağlı olarak kart kayıt ve ödeme işlemleri sırasında kullanıcılardan istenen bilgiler gösterilmektedir

Tablo 5: Dijital Cüzdan Uygulamalarında Kart Kayıt Esnasında İstenen Bilgiler

	TCKN	Telefon Numarası	Tüm Kart Numarası	İlk 6 son 4	SKT	CVV
BKM	✓	X	X	✓	X	✓
MASTERPASS	X	✓	✓	X	✓	✓
DİĞER	X	X	✓	X	✓	✓

Kaynak: Elde edilen bilgiler kapsamında yapılan çalışmalar

Tablo 6: Dijital Cüzdan Uygulamalarında Ödeme Esnasında İstenen Bilgiler

	SKT (Güncel Olmadığında)	CVV (Üye iş yerindeki ödemeler için CVV istediğinde)	Doğrulama Şekli
BKM	X	X	BKM SMS OTP
MASTERPASS	✓	✓	MasterPass SMS OTP veya 3D Secure
DİĞER	✓	✓	3D Secure

Kaynak: Elde edilen bilgiler kapsamında yapılan çalışmalar

- (131) Bu noktada belirtilmesi gereken, BKM Express ve MasterPass uygulamalarının her ikisinde de bankalar ile entegre bir SMS-OTP doğrulama sistemi olduğudur²¹. Her iki cüzdanın SMS-OTP sisteminde de kullanıcının bankadaki kayıtlı numarasına kartı ihraç eden banka tarafından doğrulama amacıyla SMS gönderilmektedir. Bununla birlikte, söz konusu SMS sistemlerinin farklılaştığı bir yön bulunmaktadır. BKM Express'e Özgü SMS-OTP sistemi ile MasterPass SMS OTP sistemi arasındaki fark, harcama itirazlarından kaynaklanan *chargeback* (geri ödeme) riskinin ortadan kalkıp kalkmaması noktasındadır. Buna göre, BKM Express'e Özgü SMS-OTP uygulaması bankalar tarafından *3D Secure* ile eş tutulmaktayken, MasterPass SMS-OTP uygulaması *3D Secure* ile eş tutulmamakta ve ödeme işlemine itiraz durumunda *chargeback* riski üye işyerinde kalmaktadır. Bu bakımdan BKM'nin sahip olduğu SMS-OTP ile doğrulama sisteminin, MasterPass da dahil olmak üzere pazardaki diğer oyuncularla bulunmayan benzersiz bir doğrulama yöntemi olduğu anlaşılmaktadır.

ii) Ücretlendirme

- (132) BKM Express ile diğer dijital cüzdanların pazardaki rekabetini etkileyen bir diğer husus

²¹ Konuya ilişkin olarak pazarda yaygın olarak kullanılan ve küresel çapta bir kart şeması olan MasterCard tarafından sunulan MasterPass adlı dijital cüzdanın işleyişi incelenmiştir. Buna göre, kart hamilinin MasterPass'e kart kaydedebilmek için üye işyerinin çevrimiçi ödeme sayfasında yer alan ve kart bilgilerinin MasterPass ile kaydedilmesine izin veren kutucuğu işaretlemesi gerekmektedir. Kartın doğrulanması için kullanıcıya ya kartı çıkaran banka tarafından SMS-OTP yollanmakta ya da *3D Secure* akışı kullanılmaktadır. MasterPass, bu tercihin üye işyeri tarafından yapıldığını, SMS-OTP ile yapılan doğrulamanın ise MasterPass ile banka arasındaki entegrasyon sayesinde yapılabildiğini belirtmiştir. Ayrıca, *3D Secure* doğrulamasında gönderilen doğrulama kodunun yapılan işleme dair işyeri, tutar, zaman bilgisi gibi detaylı bilgileri içerdiği ve harcama itirazlarına karşı sorumluluğun kart çıkaran bankada olduğu ifade edilmiştir. SMS-OTP doğrulamasında ise gelen şifre, *3D Secure* doğrulamasında gelen şifre kadar ayrıntılı bilgiler içermemekte ve harcama itirazlarından kaynaklanan sorumluluk üye işyerinde kalmaktadır. Nitekim SMS-OTP, *3D Secure*'deki gibi yönlendirilen ayrı bir internet sayfasına değil üye işyerinin internet sayfasındaki ilgili kısma girilmektedir.

da verilen hizmetin ücretlendirilmesidir. BKM, bankaların ve diğer finans kuruluşlarının üye olduğu bir teşebbüs birliğidir. Her ne kadar anonim şirket statüsünde olsa bile BKM, kendisini kâr amacı gütmeyen bir oluşum olarak tanımlamaktadır²². Konuya ilişkin olarak (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda “*Bilindiği üzere, BKM kâr amacı gütmeyen bir kuruluştur. Oysa lisanslı kuruluşlar olarak bizler kâr amacı taşıyan ticari işletmeler olarak faaliyetlerimizi sürdürmekteyiz. Bu sebeple, BKM Express uygulamasında üye işyerlerinden ücret tahsil edilmemesi Kuruluşumuz açısından rekabeti kısıtlayıcı veya ortadan kaldırmaya yönelik bir uygulama özelliğini taşımaktadır.*”, (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; “*Anonim şirket statüsünde olmasına rağmen kâr amacı gütmeyen BKM; BKM Express uygulamasında sahip olduğu olanaklar vasıtasıyla üye işyerlerinden ücret tahsil etmemekte, bu durum rekabeti hem kısıtlayıcı hem de ortadan kaldıran bir uygulama olmaktadır.*” ve (.....)’den gelen cevabi yazıda; “*firmamız altyapısını kullanan üye işyerlerinden, başarılı geçen işlemler başına komisyon ücreti almaktadır. Öte yandan BKM, yapısı gereği kâr amacı gütmeyen, servislerini ve hizmetlerini iş ortaklarına ücretsiz olarak vermekte, komisyon talep etmemektedir. Bu durum üye işyerlerinin, ücretsiz sunulan BKM Express hizmetini tercih etmelerini kaçınılmaz hale getirmiş, BKM Express’in rakiplerine oranla çok büyük finansal avantaj elde etmesini sağlamıştır.*” ifadelerine yer verilmiştir. (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda ise; “*Dijital cüzdan hizmetimiz son kullanıcılarımıza ücretsiz olarak sunulmaktadır. Bankalar ile BKM Express benzeri bir entegrasyon imkanımız bulunmadığından, cüzdana kart eklemek için bankalara ait sanal POS terminaleri kullanılmaktadır. Bu nedenle verilen hizmete ilişkin her bir ödeme işleminde %2’nin üzerinde işlem maliyetimiz bulunmaktadır. Bu maliyete kart saklama giderleri ve operasyonel giderlerimiz de eklenerek ilgili hizmette kâr beklentimiz olmadan ortalama %2.5 olarak fiyatlandırılmaktadır. İlgili işlem ücretinin tamamı üye işyerinden tahsil edilmektedir. BKM Express uygulamasında üye işyerinden işlem ücreti tahsil edilmemesi kuruluşumuz aleyhine ciddi bir rekabet avantajı sağlamaktadır. Nitekim BKM Express uygulamasında bankalarla yapılan entegrasyon nedeniyle BKM’nin sanal POS maliyetleri bulunmamakta ve iş yerleri kendi bankaları ile yapmış oldukları anlaşmanın şartlarına tabi olmaktadır (...)* Özetle BKM, kuruluşumuzun katlandığı hiçbir maliyete katlanmadığından, işyerlerinden hiçbir ücret almadan faaliyetlerine devam edebilir. Kuruluşumuz ise bankaların sanal POS maliyetlerini yükledikçe işyerlerine hiçbir zaman ücret tahsil etmeden hizmet veremez.” ifadelerine yer verilmiştir. Konuya ilişkin olarak (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; “*BKM Express kartlı ödemeleri teşvik etmek ve alışkanlık oluşturmak söylemiyle ücretsiz olarak sunulmuş, bu alanda pazarın ticari markaların ürün, hizmet ve rekabetiyle bir hayli geliştiği günümüz ortamında halen ücretsiz sunulmaya devam ettirilmekte ve BKM Express sistemine dahil bankaların pazarlama gücü, reklam slotları ve hatta ATM/online kanallarından direkt tüm kartlarını BKM Express’e ekle*

²² TROY markalı kartların tanıtımına ilişkin haberlerde BKM Genel Müdürü “*BKM’de kâr oluşturup bunu ortaklarımıza dağıtmak gibi bir felsefemiz 25 yıldır olmadı. BKM’de kâr oluşturmak yerine verimlilik ve tasarruf oluşturalım. Bunu bankalar kendi çabaları ve pazar payları nispetince kullansınlar istedik. TROY ile de aynısı olacaktır.*” şeklinde açıklamada bulunmuştur. Kaynaklar: <http://ekonomi.haber7.com/finans/haber/1579085-turkiyenin-ilk-ve-tek-ulusal-odeme-yontemi?wr=1>, <https://www.yenisafak.com/ekonomi/kredi-kartlarinda-bir-ilk-2313177>, <https://www.olay.com.tr/mobi/odeme-sistemlerinde-yerli-marka-troy-45110h.htm>. Erişim Tarihi: 03.04.2019.) Aynı şekilde, BKM Express tanıtımında şu anki Dijital Çözümlerden Sorumlu Müdür Yardımcısı, BKM’nin kâr amacı ile kurulmadığını, BKM Express’in maliyetinin bankalar tarafından finanse edildiğini, işlem başına bankaların BKM’ye bir bedel ödediğini, üye işyerlerinden ise hiçbir bedel talep edilmediğini söylemektedir. (Kaynak: <https://www.youtube.com/watch?v=ID-p3jqEytE&feature=youtu.be&t=481>, Erişim Tarihi: 03.04.2019.)

seçeneği ile sınırsız pazarlama ve dağıtım imkanlarına sahiptir.”, (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda ise; “BKM'nin kural ve prensip belirleme gücü, bankalar ile tam entegre ve diğer oyunculara açılmayan çözümler, kâr amacı gütmemesi nedeniyle ticari kaygı olmadan ücret ve maliyet belirlenmesi diğer cüzdan çözümlerine göre farklılık gösteren uygulamalardır.” ve (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda ise; “(...) ödeme hizmet sağlayıcıları tarafından kurulması mümkün olmayan teknik entegrasyon ve altyapılar, kuralların belirlenme sürecinde söz sahibi olamama, böylelikle daha az güvenli uygulama olduğuna dair oluşturulan algı, kar amacı gütmeyen bir kuruluş ile kar amacı güden ödeme hizmet sağlayıcıları arasında ücretlendirme ve pazarlama gücü arasındaki farklar, rekabet ortamının oluşmasını engellemektedir. Bankalarca BKM'ye sağlanan tüm bu ayrıcalıklar, bankalar dışındaki diğer oyuncuları pazarda rekabet edemeyecek bir konuma sokmaktadır.” ifadelerine yer verilmiştir.

- (133) Bu çerçevede, BKM Express hizmetinin nasıl ücretlendirildiğinin irdelenmesi yerinde olacaktır. BKM tarafından verilen bilgilerde 2018 yılı Haziran ayı itibarıyla BKM Express'te ödeme işlemlerine ilişkin ücretlendirme tabloları aşağıdaki şekilde belirtilmiştir:

Tablo 7: (.....)

Katılım ve Yıllık Ücretler		Ocrtlendirme	İşlem Ücreti (TL /adet) (iii)	
Üye Hizmet Katılım Ücreti (i)		43.700 TL/ tek sefer		
Üye Yıllık Hizmet Ücreti (ii)		21.800 TL/yıl TL		
			0.11 TL / işlem	

Kaynak: BKM Cevap Yazısı

- (134) Buna göre üye hizmet katılım ücreti hizmet başvuru ile birlikte tahsil edilmekte, üye yıllık hizmet ücreti hizmetin üretim ortamına alındığı dönem esas alınarak ilk sene için kistelyevimli ve devam eden senelerde yıllık tahsil edilmekte, işlem ücreti ise her ay sonunda, aylık gerçekleşen onaylı alışveriş işlem adedi üzerinden hesaplanarak kart çıkaran üyeden tahsil edilmektedir. BKM'nin 2018 yılı sonu itibarıyla BKM Express gelirlerinden elde ettiği tutar (.....) TL'dir.
- (135) Rakip dijital cüzdan hizmeti sağlayıcılarının ücretlendirme modellerinde ise kart bilgileri saklama, daha hızlı ve kolay ödeme imkânı sağlayarak işlem adedini artırma gibi avantajlar nedeniyle ve cüzdan kullanımına bağlı alt yapı unsurlarının tesisi karşılığında üye işyerlerinden ücret talep edilebildiği anlaşılmaktadır.
- (136) Bu noktada BKM tarafından verilen mobil cüzdan hizmetinin nasıl finanse edildiğinin ortaya konulabilmesi amacıyla, BKM Express'ten kaynaklanan gelirler ve BKM Express'e bağlı giderler karşılaştırılmıştır. BKM tarafından yapılan açıklamada, BKM'nin faaliyet bazında gelirlerinin ayrıştırılabildiği ancak bu durumun giderler açısından söz konusu olmadığı ifade edilmiştir. Bu açıdan BKM, faaliyetleri bazında gelirlerinin ne olduğunu bilmesine rağmen, hangi faaliyet özelinde ne kadar giderin (veya zararın) mevcut olduğu bilgisine sahip değildir. Hatta yukarıda yer verilen ifadelerde de görüldüğü üzere, kendisini “kar amacı gütmeyen” bir oluşum olarak tanımlanması neticesinde buna ihtiyaç dahi duymamaktadır. Bu nedenle piyasaya sunduğu hizmetlerin kar veya zarar etmesi BKM için çok önemli değilken pazara giriş yapacak firmalar için ise bu alanlardan gelir elde edebilmek aynı zamanda yenilikçi ve girişimci olabilmek için temel motivasyonu oluşturmaktadır. Bu çerçevede aşağıda BKM Express giderleri olarak yer alan miktarlar; BKM Express'in entegrasyon, bağış, kampanya, hizmet bedeli ve üye işyeri gideri başlıklı gider kalemleridir. Bunun dışında BKM Express'e ait diğer sabit ya da değişken giderler söz konusu miktar içerisinde yer almamaktadır. Bu anlamda aşağıda yer verilen gider ve zarar rakamlarının alt sınır

olarak kabul edilmesi gerekmektedir.

Tablo 8: BKM Express'e İlişkin Gelir – Gider Tablosu

Yıl	Gelir	Gider	Kar/Zarar
2012	36.015	392.000	-355.985
2013	242.210	1.376.646	-1.134.436
2014	284.486	1.320.579	-1.036.093
2015	288.325	3.847.647	-3.559.322
2016	308.091	4.706.951	-4.398.860
2017	733.232	3.188.314	-2.455.082
2018	928.154	5.863.513	-4.935.359
TOPLAM	2.820.514	20.695.650	-17.875.136

Kaynak: BKM Cevap Yazısı

- (137) Tablodan görüldüğü üzere, BKM'nin dijital cüzdan hizmetinden kaynaklanan gelirlerinin tutarı buna bağlı giderlerin tutarından düşük kalmaktadır. Bu durum BKM Express'in faaliyete geçtiği 2012 yılından itibaren geçerlidir. Bir başka deyişle, BKM yedi yılda toplam minimum (yaklaşık) 18 milyon TL zarar eden bir hizmeti sübvansede etmektedir. Bir başka açıdan söz konusu yedi yıl içerisinde gelirleri ve minimum giderleri arasında yaklaşık 14 kat fark oluşmuştur. Bu durum yürütülen ekonomik faaliyetin rasyonel olmadığına açık bir göstergesidir. Esasen bu durum bizzat BKM tarafından da kabul edilmektedir. BKM tarafından konuya ilişkin gönderilen cevabi yazıda; *"İlk olarak, BKM Express'in gelirleri, bu hizmet için BKM tarafından katlanılan giderleri tamamen karşılamakta yetersiz kalmaktadır. BKM Express ürünü için yapılan tanıtım harcamaları BKM bünyesinde yapılan tüm tanıtım harcamalarından tam olarak ayrıştırılamamaktadır. BKM Express ürünü için yapılan tanıtım harcamaları, BKM'nin 2018 yılında yaklaşık olarak 22 milyon TL'yi bulan tüm tanıtım harcamalarının içinde yer almaktadır. Dolayısıyla, BKM Express için özel bir tanıtım bütçesi bulunmamakta, genel pazar geliştirme politikaları çerçevesinde anılan hizmet için tanıtım faaliyetleri yürütülmektedir. Pazardaki gelişimlere ve trendlere bağlı olarak belirli ürün ve hizmetlerin tanıtım bütçesinden daha yüksek pay alması söz konusu olabilmektedir."* denilmiştir. BKM'nin 2018 yılı Faaliyet Raporu'nda ise; *"Bankalararası Kart Merkezi A.Ş., 2018 yılında, BKM Express kullanımının yaygınlaşmasına ve Türkiye'nin Ödeme Yöntemi TROY'un sunduğu faydalara odaklanan iletişim kampanyaları gerçekleştirdi"* ifadelerine yer verilmiştir²³. Bu anlamda reklam ve tanıtım harcamalarının da esasen BKM Express de dahil olmak üzere özellikle iki hizmet özelinde verildiği dikkate alındığında, diğer alanlardan elde edilen gelirlerden BKM Express için yapılan giderlerin çok çok daha fazla olduğu anlaşılmaktadır.
- (138) Aşağıdaki paragraflarda detaylarına yer verileceği üzere BKM'nin geliri büyük oranda Yurtiçi Takas ve Hesaplaşma (YTH) ve yönlendirme (switch)²⁴ hizmetlerinden kaynaklanmaktadır. BKM söz konusu hizmetler bakımından Türkiye'de yüksek pazar payına ve gücüne sahip olup bu pazarlardaki tek rakibi GÖSAŞ'tır. GÖSAŞ Bonus markalı kartların takas ve hesaplaşma işlemlerine yönelik altyapı hizmeti vermektedir. BKM'nin ve GÖSAŞ'ın söz konusu pazarlardaki pazar paylarını gösteren tablolar aşağıda yer almaktadır.

²³ https://bkm.com.tr/wp-content/uploads/2015/06/BKM-FAAL%C4%B0YET-RAPORU-2018_bask%C4%B1_.pdf, sy.51

²⁴ Switch sistemi, temel olarak BKM üyelerinin ATM ve POS terminaleri vasıtasıyla kabul ettikleri diğer üyelere ait kart işlemlerini, ilgili üyeye otorizasyon sorgusu için yönlendirilmesini sağlayan hizmettir.

Tablo 9: Takasa Giren İşlem Hacmi ve Teşebbüslerin Pazar Payı

	BKM (Milyar TL)	GÖSAŞ (Milyar TL)	BKM Pazar Payı (%)	GÖSAŞ Pazar Payı (%)
2016	263,0	(.....)	(.....)	(.....)
2017	301,0	(.....)	(.....)	(.....)
2018	368,0	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: BKM 2018 yılı Faaliyet Raporu ve GÖSAŞ Cevap Yazısı

Tablo 10: Yönlendirmeye Giren İşlem Adedi ve Teşebbüslerin Pazar Payı

	BKM (Milyon Adet)	GÖSAŞ (Milyon Adet)	BKM Pazar Payı (%)	GÖSAŞ Pazar Payı (%)
2016	2.920	(.....)	(.....)	(.....)
2017	3.279	(.....)	(.....)	(.....)
2018	3.859	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: BKM ve GÖSAŞ Cevap Yazıları

- (139) Yukarıdaki tablolardan görüldüğü üzere BKM'nin YTH ve yönlendirme hizmetleri pazarlarındaki son üç yıla ait pazar payı % (.....)'in üzerindedir. BKM'nin pazar gücüne sahip olduğu pazarlardan elde ettiği gelirleri ile diğer alanları sübvansede edip etmediği ve dolayısıyla BKM'nin diğer gelirlerinin BKM Express'in finansmanında kullanılıp kullanılmadığı soruları bu noktada önem kazanmaktadır.
- (140) Konuya ilişkin olarak (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; *"BKM Express takas pazarındaki hakim durumu ile sahip olduğu finansal gücü sayesinde (elde ettiği takas komisyonu geliri ve BKM üyelik ücretleri vb.), dijital cüzdanının kabulüne yönelik, üye işyerlerinden herhangi bir ücret talep etmemekte, ayrıca üye işyerlerinden entegrasyon için de herhangi bir ücret talebinde bulunmamaktadır. Bu gerekçe ile Şirketimiz de dahil sektördeki diğer oyuncular, salt dijital cüzdan ürünleri açısından üye işyerleri ile anlaşma sağlayarak herhangi bir ücret veya entegrasyon maliyeti talep edememekle birlikte gerçekleşen başarılı ödemeler üzerinden komisyon tahsil etmektedirler. Şirketimiz ise dijital cüzdan ürününü birden fazla ek ürün ve hizmet ile (alışveriş görüntüleme, sipariş takibi, canlı destek vs.) donatarak ve ek ürün geliştirme maliyetlerine katlanarak üye işyerlerine sunmakta ve bu şekilde dijital cüzdan hizmetinin kullanıcılar arasında yaygınlaşmasını amaçlamaktadır. Bu yönü ile Şirketimiz ve diğer dijital cüzdan hizmeti veren kuruluşlar BKM'nin takas pazarındaki tekel durumunu dijital cüzdan pazarında kötüye kullanması ile yıkıcı fiyatlama maruz kalmaktadırlar."* ve (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda ise; *"Bir yönü ile (.....) dijital cüzdan hizmetleri bakımından yıkıcı fiyatlama maruz kalmaktadırlar. Gerek (.....), gerekse de BKM Express tarafından üye işyerlerine yansıtılan esas ücret, işlem bazında gerçekleşen kart kullanımı kaynaklı maliyetlere yönelik üye işyeri komisyon veya ücretleridir. Ancak belirtmek gerekir ki, bankaların kurduğu bir birlik niteliğindeki BKM tarafından sunulan BKM Express mobil cüzdan hizmeti doğrudan kar elde etmese dahi, mobil cüzdan hizmeti ile kredi kartı kullanılarak yapılan işlem hacminin artması, kart ihraç eden yegâne kuruluşlar konumunda olan üye bankalara, yalnızca dijital cüzdan hizmeti sunan teşebbüsler için söz konusu olmayan ilave gelirler sağlamaktadır. Bankalar tarafından elde edilen ilave gelirler, ücretsiz olarak sunulan BKM Express mobil cüzdan hizmetlerini daima sübvansede edebilecek niteliktedir. Bankaların BKM bünyesinde birlikte hareket edebilmesinden kaynaklanan ve dijital cüzdan hizmeti sunan diğer teşebbüsler için mümkün olmayan bu çapraz sübvansiyon imkânı, yıkıcı fiyatlamanın ilgili pazarda sürekli kılınmasına yol açacak ve rekabetin*

önünde kalıcı bir engel teşkil edecektir (...) Bahsedilen gerekçelerle, (.....) pazara giriş ve pazarda büyüme maliyetleri çok yüksek olmakta veya hiç mümkün olmamaktadır. Bu durumun bir sonucu olarak, bazı (.....) kendi uygulamalarına yatırım yaparak rekabet etmekten öte BKM Express uygulamasının içerisinde yer alarak sistemin tamamen dışında kalmamaya gayret göstermek zorunda kaldıkları görülmektedir.” ifadelerine yer verilmiştir. Konuya ilişkin olarak (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda ise; “BKM Express, bankaların ortak oluşumu olan BKM bünyesinde yer almanın getirdiği maddi avantajlar, reklam/tanıtım/dağıtım olanakları ve imtiyazlı entegrasyon özelliklerine sahip olarak, pazarda olağan ticari şartlara sahip rakip ürünlerle benzer amaç ve benzer fonksiyonlile ile hizmet sunmaktadır ve her geçen gün ücretsiz olarak sağladığı bu ürünün özelliklerini geliştirmektedir (ör. QR ile ödeme vb.). Banka kanallarından tek bir onayla tüm kartların BKM Express’e dahil edilmesinin önerilmesi ve edilebilmesi, bunun reklamlarla desteklenmesi, ücretsiz sunulan bir servisin en pahalı mecralarda (TV, billboard) rahatça reklam yapabilmesi, banka reklam iletişimlerinde BKM Express ürünün zaman zaman yer alması ve diğer değinilen tüm konular, pazardaki ticari ürünlerle aynı amaç ve fonksiyonlara sahip BKM Express ürününe ciddi rekabet avantajları yaratmaktadır.” ifadelerine yer verilmektedir.

- (141) Yukarıda yer verilen iddiaların değerlendirilmesine yönelik olarak 2008 ve 2018 yılları itibarıyla BKM'nin Yurtiçi Takas ve Hesaplaşma, Yönlendirme²⁵, BKM Express, 3D Secure ve GO Güvenli Öde²⁶ hizmet kalemlerinden elde ettiği gelirlere ve bu gelirlerin BKM'nin toplam gelirleri içindeki payına aşağıdaki tablolarda yer verilmektedir:

Tablo 10: BKM'nin Hizmet Kalemlerinden Sağladığı Gelirleri

Yıl	Toplam Gelir (TL)	Takas ve Hesaplaşma (TL)	Yönlendirme (TL)	Express (TL)	3D Secure (TL)	Go (TL)	Diğer (TL) ²⁷
2008	15.887.001	(.....)	(.....)	0	(.....)	(.....)	(.....)
2009	17.854.357	(.....)	(.....)	0	(.....)	(.....)	(.....)
2010	23.202.134	(.....)	(.....)	0	(.....)	(.....)	(.....)
2011	30.127.875	(.....)	(.....)	0	(.....)	(.....)	(.....)
2012	39.391.654	(.....)	(.....)	36.015	(.....)	(.....)	(.....)
2013	52.087.279	(.....)	(.....)	242.210	(.....)	(.....)	(.....)
2014	69.898.130	(.....)	(.....)	284.486	(.....)	(.....)	(.....)
2015	90.578.448	(.....)	(.....)	288.325	(.....)	(.....)	(.....)
2016	111.481.029	(.....)	(.....)	308.091	(.....)	(.....)	(.....)
2017	125.689.355	(.....)	(.....)	733.232	(.....)	(.....)	(.....)
2018	159.207.604	(.....)	(.....)	928.154	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: BKM Cevabi Yazısı

²⁵ BKM'nin web sayfasında yönlendirme hizmetinin switch sistemi ve birleşik uyarı listesi (BUL) hizmetlerinden oluştuğu belirtilmektedir. Ancak işbu dosya özelinde yönlendirme hizmeti gelirlerinin hesaplamasına yalnızca switch sisteminden elde edilen gelirler dahil edilmiş olup BUL hizmetinden sağlanan gelirler ihmal edilmiştir.

²⁶ GO Güvenli Öde, Türkiye'nin Ödeme Yöntemi “Troy” kartların kart hamili doğrulamasının yapılabilmesi için geliştirilmiş bir sistemdir.

²⁷ “Diğer” başlığı altında “pazar geliştirme ücretleri”, “marka paylaşım ücretleri”, “BKM sabit hizmet ücretleri”, “BKM üyelik ücretleri”, “test ve sertifikasyon ücretleri” ve “DFS teşvik” gibi çeşitli gelir kalemleri bulunmaktadır.

Tablo 11: BKM'nin Hizmet Kalemlerinden Sağladığı Gelirlerin Toplam Gelir İçindeki Payı (%)

Yıl	Takas ve Hesaplaşma	Yönlendirme	Express	3D Secure	Go	Diğer
2008	(.....)	(.....)	0,0	(.....)	(.....)	(.....)
2009	(.....)	(.....)	0,0	(.....)	(.....)	(.....)
2010	(.....)	(.....)	0,0	(.....)	(.....)	(.....)
2011	(.....)	(.....)	0,0	(.....)	(.....)	(.....)
2012	(.....)	(.....)	0,1	(.....)	(.....)	(.....)
2013	(.....)	(.....)	0,5	(.....)	(.....)	(.....)
2014	(.....)	(.....)	0,4	(.....)	(.....)	(.....)
2015	(.....)	(.....)	0,3	(.....)	(.....)	(.....)
2016	(.....)	(.....)	0,3	(.....)	(.....)	(.....)
2017	(.....)	(.....)	0,6	(.....)	(.....)	(.....)
2018	(.....)	(.....)	0,6	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: BKM Cevabi Yazısı

- (142) Yukarıda yer verilen tablolardan görüldüğü üzere, BKM'nin pazar gücüne sahip olduğu faaliyet alanlarından kaynaklanan gelirlerinin toplam gelirleri içerisindeki payının yaklaşık %60 civarında olduğu görülmektedir. Ancak yukarıda yer verilen Tablo içerisinde yer alan diğer başlıklı sütun içerisindeki en büyük kalemin "pazar geliştirme ücretleri²⁸" olduğu görülmektedir. BKM tarafından her ne kadar pazar geliştirme ücretlerinin, takas faaliyetinin kapsamında olmadığı ifade edilmiş olsa bile söz konusu ücretin, "Pazar Geliştirme ve Eğitime Katkı Payı" adı altında YTH'ye konu işlem ciroları baz alınarak hesaplanması nedeniyle takas faaliyeti kapsamında BKM üyelerinden elde edildiği ve bu nedenle takas faaliyetinden kaynaklanan gelirler içerisinde yer alması gerektiği düşünülmektedir. Pazar geliştirme ücretinin takas gelirlerine dahil edilmesi durumunda Tablo 10, 11'de yer verilen dağılım aşağıdaki gibi olacaktır.

Tablo 12: BKM'nin Hizmet Kalemlerinden Sağladığı Gelirleri (Takas Hizmetlerine Pazarlama Geliştirme Ücretleri Dahil Edilmiş Gelirler)

Yıl	Toplam Gelir (TL)	Takas ve Hesaplaşma (TL)	Yönlendirme (TL)	Express (TL)	3D Secure (TL)	Go (TL)	Diğer (TL)
2008	15.887.001	(.....)	(.....)	0	(.....)	(.....)	(.....)
2009	17.854.357	(.....)	(.....)	0	(.....)	(.....)	(.....)
2010	23.202.134	(.....)	(.....)	0	(.....)	(.....)	(.....)
2011	30.127.875	(.....)	(.....)	0	(.....)	(.....)	(.....)
2012	39.391.654	(.....)	(.....)	36.015	(.....)	(.....)	(.....)
2013	52.087.279	(.....)	(.....)	242.210	(.....)	(.....)	(.....)
2014	69.898.130	(.....)	(.....)	284.486	(.....)	(.....)	(.....)
2015	90.578.448	(.....)	(.....)	288.325	(.....)	(.....)	(.....)
2016	111.481.029	(.....)	(.....)	308.091	(.....)	(.....)	(.....)
2017	125.689.355	(.....)	(.....)	733.232	(.....)	(.....)	(.....)
2018	159.207.604	(.....)	(.....)	928.154	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: BKM Cevap Yazısı

²⁸ BKM tarafından pazar geliştirme ücretleri; "BKM çatısı altında kartlı ödeme sistemleri konusunda kart kullanıcıların ve üye işyerlerinin ortak platformlar oluşturularak bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi amacını taşıyan faaliyetler" şeklinde açıklanmıştır.

Tablo 13: BKM'nin Hizmet Kalemlerinden Sağladığı Gelirlerin (Takas Hizmetlerine Pazarlama Geliştirme Ücretleri Dahil Edilmiş Gelirler) Toplam Gelir İçindeki Payı (%)

Yıl	Takas ve Hesaplaşma	Yönlendirme	Express	3D Secure	Go	Diğer
2008	(.....)	(.....)	0,0	(.....)	(.....)	(.....)
2009	(.....)	(.....)	0,0	(.....)	(.....)	(.....)
2010	(.....)	(.....)	0,0	(.....)	(.....)	(.....)
2011	(.....)	(.....)	0,0	(.....)	(.....)	(.....)
2012	(.....)	(.....)	0,1	(.....)	(.....)	(.....)
2013	(.....)	(.....)	0,5	(.....)	(.....)	(.....)
2014	(.....)	(.....)	0,4	(.....)	(.....)	(.....)
2015	(.....)	(.....)	0,3	(.....)	(.....)	(.....)
2016	(.....)	(.....)	0,3	(.....)	(.....)	(.....)
2017	(.....)	(.....)	0,6	(.....)	(.....)	(.....)
2018	(.....)	(.....)	0,6	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: BKM Cevabi Yazısı

- (143) Toplam gelirler içinde BKM Express'in payı karşılaştırıldığında, pazar gücüne sahip olduğu takas ve hesaplaşma ile yönlendirme işlemlerinden elde edilen cironun BKM Express'in (ve diğer uygulamaların) finansmanında kullanıldığı anlaşılmaktadır. BKM Express'ten elde edilen gelirler hiçbir dönemde BKM'nin gelirlerinin %1'ine dahi karşılık gelmemektedir. Oysa ki BKM tarafından yalnızca 2018 yılında reklam faaliyetleri için harcanan tutarın toplamı 22 milyon TL'dir. Üstelik söz konusu reklamların; "takas, yönlendirme, 3-D secure vb" gibi çoğunluğu BKM'nin pazar gücüne sahip olduğu ve doğrudan tüketicilerle ilgili olmayan alanlar için yapılmadığı dikkate alındığında, BKM'nin Express hizmeti de dahil olmak üzere rekabetçi alanlara yönelik olarak marka bilinirliği için çok ciddi şekilde gidere sahip olduğu ve bu giderlerin de esasen rekabetçi olmayan alanlardan elde edilen gelirlerle karşılandığı anlaşılmaktadır. Üstelik BKM'nin takas gelirleri içerisinde, eğer rakip mobil cüzdan faaliyetini veren teşebbüs aynı zamanda kart çıkaran veya kabul eden bir kuruluş ise, söz konusu kuruluşun takas ve yönlendirme hizmetleri için ödediği ücretler de yer almaktadır. 3-D Secure hizmetine yönelik altyapı bileşenlerinin de BKM tarafından verildiği dikkate alındığında, BKM'nin rakiplerinden elde ettiği gelirleri, rekabetçi alanlarda rakiplerine karşı kullandığı görülmektedir.
- (144) Yukarıdaki tablolardan ve açıklamalardan görüldüğü üzere, BKM Express'in finansman şekli pazardaki diğer dijital cüzdanlarda bulunmayan ve dolayısıyla bunların rekabet gücünü önemli ölçüde zayıflatan bir olgudur. BKM Express'in harcamalarının bu alandan elde edilen gelirlerin çok çok üstünde olması ve aradaki fark için BKM'nin YTH ve yönlendirme hizmetlerinden elde ettiği gelirlerin kullanılması, pazarda rekabet eden diğer oyuncuların faaliyetlerini zorlaştırmakta ve BKM Express lehine önemli bir rekabet avantajı yaratmaktadır. BKM'nin Ekpress ve benzeri faaliyetleri nasıl finanse ettiğinin ve bunu neden yaptığının anlaşılması rekabet kaygılarının kaynağının anlaşılabilmesi bakımından büyük önem taşımaktadır.

iii) Üye İşyeri Entegrasyonu

- (145) BKM Express dışındaki dijital cüzdan hizmeti veren kuruluşlar, üye iş yerlerinin ödeme noktalarına BKM Express'in entegre edilmesi için gerekli masrafların BKM Express tarafından karşılandığını, üye iş yerlerinin kendilerinden de aynı davranışı beklediğini, taleplerine olumlu yanıt verilemediğinde ise kendileriyle çalışmaktan vazgeçtiklerini, böylelikle müşteri kaybettiklerini ifade etmişlerdir. (.....)'den gelen cevabi yazıda; "Ek olarak, üye iş yerlerinin BKM ile olan entegrasyonlarının tamamlanması için kendi taraflarında oluşacak test, analist ve geliştirme maliyetleri BKM tarafından karşılanmaktadır. Bunun yanında diğer ödeme sistemlerinin entegrasyonlarının üye

işyerlerine yapılabilmesi için ise üye işyerlerinden entegrasyon maliyetlerinin karşılanması beklenmektedir. Bu durum belirtilen maliyetleri karşılamak istemeyen üye işyerlerini yine BKM Express ile çalışmaya yönlentmektedir.” ifadelerine yer verilmiştir. Bu iddianın doğruluğunu araştırmak üzere BKM Express’ten üye işyeri entegrasyon masraflarının nasıl karşılandığı bilgisi talep edilmiştir. BKM Express’in cevabında; *“BKM Express ile üye işyerinin entegrasyonu için gereken çalışmalarla ilgili ücretlerin BKM tarafından söz konusu çalışmaları gerçekleştiren entegratör firmaya ödendiği, üye işyerinin kullandığı altyapı, entegrasyonun işyerine özgü niteliği gibi teknik nedenlerden dolayı, işyerinin BKM Express’i entegre etmek için kendi yazılım sistemlerinde büyük değişiklik yapması ve maliyet ortaya çıkması gibi durumlarda nadiren de olsa entegrasyon çalışmaları için üye işyerlerine bazı ödemelerin yapıldığı”* hususları belirtilmiştir.

- (146) Rakip dijital cüzdanların, her üye işyeri için karlılığı dikkate almayan BKM benzeri tarzda bir entegrasyon bütçesi ayırmasının finansal açıdan mümkün olmadığı, bu nedenle üye işyeriyle anlaşmaya varamadıkları ve müşteri kaybettikleri, BKM’nin bu gücü karşısında rekabette dezavantajlı duruma düştükleri değerlendirilmektedir.

iv) Reklam ve Kampanya Bütçesi

- (147) Rakip dijital cüzdan hizmeti veren teşebbüsler, BKM Express’in oldukça yüksek reklam ve kampanya bütçesi bulunduğunu, yaptığı yüksek bütçeli reklamlar sayesinde geniş kitlelere ulaşabildiğini, kampanyalar sayesinde ise üye işyeri ve kullanıcı sayısını artırdığını; ancak kendilerinin belirtilen tarzda reklam ve kampanya yapmaya elverişli finansal kaynaklarının bulunmadığını, bu nedenle BKM Express markası karşısında rekabet edemediklerini ifade etmişlerdir. (.....)’den gelen cevabi yazıda; *“Dijital cüzdan hizmetinin BKM tarafından üye işyerlerine ücretsiz olarak verilmesine ek olarak BKM, yine yapısı gereği üye işyerlerinin işbu servisi kullanmaları için kampanyalar düzenleyebilmekte, bu kampanyalar için çok yüksek miktarlarda bütçe ayırabilmekte, bu kapsamda ilgili kampanyalar ve avantajlar üye işyerleri tarafından diğer kart saklama kuruluşlarından da beklenmektedir.”* ifadelerine yer verilmiştir. (.....)’dan gelen cevabi yazıda ise; *“Diğer yandan bildiğimiz ve sektörde malum olduğu üzere ücret tahsil etmemenin yanında BKM üye işyerlerine entegrasyon amacıyla çok ciddi pazarlama bütçeleri sunmaktadır. Yüzlerce işyerinde BKM Express’in ödeme yöntemi olarak yer alma adına ortak kampanyalar taahhüt etmesi ve bu taahhütlerde bulunurken kuruluşumuz da dâhil olmak üzere BKM üyelerinin üyelik ücret ve aidatlarını fon olarak kullanması haksız ve kabul edilemez bir durum oluşturmakta, sektördeki diğer paydaşların rekabet imkânını kısıtlamaktadır.”* ifadelerine yer verilmiştir.
- (148) BKM Express kampanyalarına yer veren e-ticaret firması (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda ise; *“(...) BKM ile dönemsel olarak çeşitli kampanya ve reklam faaliyetlerinde iş birliği bulunmaktadır. Bu dönemsel işbirlikleri, BKM Express kullanıcısı sayısının artırılmasının hedeflendiği; bu amaca yönelik görsellerin site üzerine yerleştirilmesi ya da ortak reklam görselleri yapılması gibi çeşitli yöntemlerle tüketicilere indirim, hediye çeki vb. imkânların sunulması temeline dayanmaktadır.”* ve e-ticaret alanında faaliyet gösteren (.....) ise cevabi yazısında; *“Söz konusu kampanyalar, ödemelerini BKM Express dijital cüzdan ile tamamlayan (.....)müşterilerini hedeflemekte ve bu müşterilerin alışverişlerinde kupon kazanmasını, kupon kullanmasını ve/veya indirimli fiyatlardan yararlanmasını mümkün kılmaktadır. BKM Express hizmetlerinden faydalanan müşterilere yönelik indirimlere dair maliyete BKM ile (.....) ortaklaşa katlanmaktadır. Söz konusu hizmetler, dönemsel olarak*

müşteriler tarafından daha çok talep görebilmektedir.” ifadelerine yer verilmiştir.

- (149) Söz konusu iddiaların doğruluğunu araştırmak üzere BKM Express’in kampanyaları nasıl finanse ettiği ile, reklam ve kampanya için 2017 ve 2018 yıllarında ayırdığı harcama bütçesine yönelik bilgi talep edilmiştir. BKM verdiği cevapta;

“BKM Express kampanyaları, çoğunlukla üye işyerinin ortalama sepet tutarı göz önünde bulundurularak belirlendiğini, BKM Express kampanyalarının maliyet paylaşımı açısından üç şekilde gerçekleştirildiğini,

- a) Maliyetin üye işyeri tarafından karşılanması modelinde müşteriye sunulan maliyeti üye işyerinin karşıladığını, BKM’nin ise sadece kampanyanın duyurulması için iletişim desteği verdiğini,*
- b) Maliyetin BKM ve üye işyeri tarafından birlikte karşılanması modelinde müşteriye sunulacak faydaya ilişkin maliyeti işyerinin ve BKM’nin belirli oranlarda paylaşarak birlikte karşıladığını,*
- c) Maliyetin BKM tarafından karşılanması modelinde ise, müşteriye sunulacak faydanın tamamının BKM tarafından karşılandığını”*

ifade etmiştir. BKM’nin üye işyeri entegrasyon masrafları ile reklam ve kampanya bütçesinin büyüklüğünü daha iyi anlayabilmek adına 2017 ve 2018 yıllarına ait BKM’nin BKM Express’ten elde ettiği gelirlerle reklam ve kampanya bütçesi kıyaslanmıştır. Buna dair tablo aşağıdaki gibidir:

Tablo 14: BKM Express Gelirleri ve Reklam ve Kampanya Giderleri

(YIL/TL)	BKM Express Gelirleri	BKM Express Giderleri (a+b)	Entegrasyon, Hizmet ve Bakım Gideri (a)	Üye İşyeri Gideri (b)
2012	36.015	392.000	(.....)	(.....)
2013	242.210	1.376.646	(.....)	(.....)
2014	284.486	1.320.579	(.....)	(.....)
2015	288.325	3.847.647	(.....)	(.....)
2016	308.091	4.706.951	(.....)	(.....)
2017	733.232	3.188.314	(.....)	(.....)
2018	928.154	5.863.513	(.....)	(.....)

Kaynak: BKM Cevap Yazısı

- (150) Tablodan da anlaşıldığı üzere, BKM’nin BKM Express’in entegrasyonu ile reklam ve kampanyalar için harcadığı tutar BKM Express’ten elde ettiği gelirlerin yaklaşık 6 kat daha fazlasıdır. Bu durum, rakiplerin üye işyerlerine BKM’nin sağladığı avantajları sağlayamayacaklarının göstergesidir.
- (151) Bunun dışında 2018 yılı için BKM reklam harcamalarının toplama tutarının yaklaşık 22 milyon TL olarak gerçekleştiği görülmektedir. Üstelik söz konusu reklam harcamalarının gelirlerin esasını oluşturan takas ve yönlendirme hizmetleri için olmayıp nihai tüketicilere yönelik BKM markası algısının yerleştirilmesine yönelik olduğu dikkate alındığında, BKM Express için yapılan gider ve katlanılan zararın ne denli büyük olduğu daha açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

v) BKM’nin Yurtiçi Takas ve Hesaplaşma Faaliyeti Dâhilinde Edindiği Avantajlar

- (152) BKM Express’in rakibi olan dijital cüzdanlar tarafından ifade edilen bir diğer husus da elektronik para özelliği bulunan cüzdanlara kartlarla yapılan yüklemeler takasa girdiği için BKM’nin bu firmalara ait pazar verilerine kolayca ulaşabilmesidir. Konuya ilişkin olarak (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; *“Malumunuz olduğu üzere, BKM’nin ana kuruluş amacı ve faaliyet alanı yurtiçi banka ve kredi kartı takas ve hesaplaşma*

işlemlerinin gerçekleştirilmesidir. Bahsedilen rakip dijital cüzdanların hepsi kredi kartı pazarında işlemlerini tamamlayabilmek için BKM üzerinden kredi kartı takasına girmek durumundadır. Bunun tek istinası bankaya ait bir dijital cüzdanın kendi POS'u üzerinden yaptığı işlemlerdir. Ancak bankalar dışındaki tüm oyuncular için geçerli olan bu durum, bu oyuncuların faaliyetlerine dair tüm kritik bilgilerin BKM tarafından görülebilmesini sağlamaktadır. Bu bilgiler arasında hangi satıcıların, hangi müşterilerin ne kadar alışveriş yaptıkları gibi ticari stratejiyi doğrudan etkileyen sır niteliğindeki bilgiler sayılabilir. Bu bilgilerin rakip BKM Express'in elinde olması etkin rekabetin sürdürülmesini imkânsız kılmaktadır." ifadelerine yer verilmiştir.

(153) Cevap yazısında ayrıca, sanal POS'lar aracılığıyla yapılan ödemelerde işlemin 3D Secure ile mi yoksa *non-secure* (güvenlik kodu girilmeden) olarak mı yapıldığı, hangi bilgiler girilerek ve hangi bilgiler girilmeden yapıldığı gibi bilgilere de BKM tarafından erişilebildiği ifade edilmiştir. Bu bilgiler aynı zamanda BKM Express'i diğer dijital cüzdanlardan ayıran özelliklere ilişkindir. Başka bir ifadeyle, sözü edilen durum, BKM'nin işlemin BKM Express ile mi yoksa başka bir dijital cüzdan ile mi yapıldığı bilgisine vakıf olabileceğine işaret etmektedir.

(154) Bir başka dijital cüzdan hizmeti veren ödeme kuruluşu olan (.....), bankalardan entegrasyona ilişkin talepte bulduklarında bankaların kendilerini BKM'ye yönlendirdiğini ve söz konusu alt yapı entegrasyonunun BKM Express üzerinden sağlanmasını istediklerini belirtmişlerdir. Diğer bir deyişle bankaların sağlayacağı entegrasyon alt yapısı rakip cüzdanlara BKM Express üzerinden verilmek istenmektedir. Bu durumun oluşturacağı rekabet endişeleri arasında diğer tüm ödeme kuruluşlarının yapacakları işlemlere ilişkin bilgilere BKM tarafından erişilebilmesi riski gündeme gelmektedir. (.....)'in gönderdiği cevap yazısında BKM'nin, rakip ödeme hizmeti sağlayıcıları ve cüzdan sahipleri hakkında bilgi edinebildiği üç kurguya değinilmiştir. Bu kurgulara ilişkin bilgi paylaşımı riskleri (.....) tarafından aşağıdaki şekilde özetlenmiştir:

a) "Payment Facilitator (PF)/Ödeme Hizmet Sağlayıcı ile çalışan bir web sitesinde BKM Express ile ödeme yapılması: Herhangi bir ödeme hizmet sağlayıcı, çalıştığı banka sayısını her ne kadar arttırmak istese de, doğrudan sanal POS'una sahip olmadığı bankaların ihraç ettiği kartlardan provizyon almak için beklediği bir ya da birden fazla banka üzerinden *not-on-us* olarak işlemini gerçekleştirmektedir. Buna ek olarak, ticari koşulları gereği, bir PF/Ödeme Hizmet Sağlayıcı, tek bir banka üzerinden provizyona çıkabilir ve o banka haricindeki kartların kabulü için çalıştığı banka üzerinden BKM'nin takas sistemine çıkar. PF/Ödeme Hizmeti sağlayıcıların bağlı olduğu düzenlemeler gereği de, işlem açıklaması PF/Ödeme Hizmet Sağlayıcının firma adı ile başlar, üye işyeri adıyla devam eder. Örneğin, online yemek ve sipariş sağlayıcısı (.....), ödeme hizmeti konusunda (.....) ile çalışmakta, ekstre işlem açıklamaları da "(.....)" olarak görünmektedir. Bu durumda, (.....) BKM üzerinden yaptığı tüm işlemlerde, BKM'ye şu verileri taşımakta ve bu sayede provizyon almaktadır: Üye işyeri (örn: (.....)), Ödeme Hizmet Sağlayıcı (Örn: (.....)), işlem bilgileri (tarih, saat, tutar, vb.) ve işlem yapan kart bilgisi (kart no, kart çıkaran banka, kart tipi, vb.).

b) Kart saklama servisi sağlayıcılar üzerinden BKM Takasına çıkılarak ödeme yapılması: (.....) gibi kart saklama servisi sağlayan firmalar, ödeme hizmet sağlayıcılardan farklı olarak üye işyerlerine ödeme hizmeti sağlamamaktadırlar. O nedenle üye işyerlerine ait banka sanal POS'ları ya da ödeme hizmet sağlayıcılardan alınan sanal poslar üzerinden provizyona çıkılmaktadır. Bu işlem için, kart saklama servisi sağlayıcıları banka sanal POS'larıyla birebir entegrasyon

yapmakta ve provizyon için üye işyerlerine ait sanal POS hesaplarıyla bankalara provizyona çıkmaktadırlar. Örneğin, (.....)'a kart saklama servisi sunmaktadır ve kullanıcılar (.....)'e kayıtlı kartlarıyla işlem yapmak istediğinde, (.....)'in entegre olduğu sanal POS'lar üzerinden kart bilgisiyle (.....) adına (.....) provizyona çıkar ve işlem sonucunu (.....)'a döner. Bu işlemler (.....) tarafından bankaya iletilirken (.....)'in IP'si ile birlikte gönderilir banka eğer otorizasyon aşamasında yani örneğin (.....) sanal pos'undan (.....) kartı ile yapılacak işlemin otorizasyon işlemi BKM üzerinden yapıyor ve bunu yaparken de (.....)'den gelen IP'yi BKM'ye iletiyorsa ve BKM kendi sisteminde bu IP'lerin hangi kurumlara ait olduğunu biliyorsa, ilgili işlemin hangi ödeme hizmeti sağlayıcısı tarafından yapıldığını da bilebileceği değerlendirilmektedir.

c) Takas üzerinden elde edilen bilgiler: BKM, bankalararası kartlı işlemlerde takas hizmeti sunmaktadır. Bu servis gereği, aynı fiziksel dünyadaki işlemlerde olduğu gibi, e-ticaretteki işlemlerde de işlem esnasında kartı çıkaran bankayla işlemi kabul eden bankanın ayrı olduğu not-on-us işlemlerde tüm işlemleri dinlemekte, ayırtırmakta ve provizyon için yönlendirmektedir. Bu işlemlerde, BKM ilk kurguda bahsedilen işlem bilgilerine doğrudan erişebilmektedir. Dolayısıyla, BKM diğer tüm cüzdan sağlayıcı oyunculardan farklı olarak, e-ticaret pazarındaki dinamikleri rakiplerinden farklı olarak görebilmekte, hacim, işlem adedi, işlem tutarı gibi pek çok bilgiye doğrudan hakim olabilmekte ve bunu istediği takdirde BKM Express'in üye işyeri kazanımı stratejisine katkı sağlayacak şekilde kullanabilmektedir.”

(155) Konuya ilişkin olarak (.....) tarafında gönderilen cevabi yazıda; “BKM Express hizmeti BKM'nin esas faaliyet alanından ayrı bir hizmet olsa da BKM Express ürününde BKM'nin yurtiçi takas ve hesaplama hizmeti dolayısıyla sahip olduğu veri, bilgi ve hakim durumdan faydalanıyor olması göz ardı edilemez. Bankaların hissedarı bulunduğu BKM'nin bir yandan kuruluşumuz dahil olmak üzere kart çıkaran elektronik para kuruluşlarına takas ve hesaplama hizmeti verirken, bir yandan da ödeme/elektronik para kuruluşları ile rekabet etmesi haksız bir rekabet ortamı oluşturmaktadır. Nitekim BKM'nin esas hizmeti dolayısıyla sahip olduğu veriye ve Bankalararası düzenleyici rolüne kuruluşumuzun ulaşma ve erişme imkanı bulunmamaktadır. Örneğin kuruluşumuz, kullanıcı dostu bir ödeme deneyimi yaratmak için yatırım yaptığı UR Kod ile ödeme ürününü hayata geçirmek için bir veya birden fazla banka ile işbirliği yapmalıdır. Bu bankalara ait POS cihazları aracılığı ile UR kodlar üretmek istediğinde bankalar söz konusu hizmeti vermeye ve kuruluşumuz adına teknoloji geliştirmeye mesafeli yaklaşırken, BKM'nin pazardaki etkili konumu ve Ortak POS gibi farklı amaçlar için geliştirdiği uygulamaları sebebiyle bu hizmeti vermesi çok daha kolaydır. Bu nedenle BKM'nin mevcut banka entegrasyonları ve zorunlu olarak bankalarla tesis ettiği organik ve inorganik ticari ilişki, bankaların da aynı hizmeti talep eden kuruluşlar olması halinde BKM'yi tercih etmesine neden olmaktadır.” ifadelerine yer verilmiştir.

(156) Yine (.....) tarafından sağlanan bilgilerde “(.....) olarak ödeme hizmetlerini bankalardan aldığımız sanal POS'lar ile sağlamaktayız. Bankalar son dönemlerde 09.01.2018 tarihli TBB Mesleki Tanzim Kararı ve ekine dayanarak şirketimizden müşterilerimiz hakkında BKM'ye aktarmak üzere birçok bilgi talep etmekte. Hatta (...) bu bilgilerin aktarılmaması halinde sanal POS hizmetinin durdurulacağı uyarıları iletilmiştir. TBB Mesleki Tanzim Kararı incelendiğinde TBB'nin ve dolayısı ile bankaların, ödeme hizmeti verdiğimiz müşterilerimizi birer “alt bayii” olarak konumlandıkları ve bu “bayilerin” işlemlerinin de takip edilmesi gerektiğinin açıklandığı görülmektedir. (...) Bu bilgilerin aktarılmasının ardından bankalar bu bilgileri BKM'ya aktarmakta ve BKM

tarafından da ilgili müşteri özelinde bir BKM ID tanımlaması yapılmaktadır. Söz konusu bilgiler BKM'ye aktarıldıktan ve BKM ID tanımlaması yapıldıktan sonra BKM bu teşebbüslerin tüm ödemelerini, ticari hareketlerini takip edebilmektedir. Bu takibi sahtecilik (fraud) önleme-takibi, analiz, veri tabanı oluşturma amacıyla yapmakta olduğu bilinmektedir. Yani BKM'nin sahip olduğu veriler yalnızca yurtiçi takas sistemi aracılığı ile elde ettiği bilgiler ile sınırlı değildir. Bu hassas müşteri bilgilerine BKM Express ürününden sorumlu ekipler tarafından ulaştırılmasını (...) engelleyici bir mekanizma olup olmadığı ise bilinmemektedir.” hususları ifade edilmiştir.

(157) (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan 09.01.2018 tarihli TBB Mesleki Tazim Kararı (KARAR) ve ekinde “POS cihazları, banka kartları veya kredi kartlarının amaç dışı kullanılması suretiyle yapılan muvazaalı işlemi (Bundan sonra bu tip işlemler “Fiktif İşlem” olarak adlandırılacaktır) gerçekleştiren üye işyerlerinin belirlenmesi amacıyla (...) (TBB) Üyeler(i), aralarında herhangi bir üye işyeri anlaşması olup olmadığına bakılmaksızın, bir üye işyeri hakkında, (fiktif işlemin) varlığını öğrenmeleri halinde, bu durumu derhal Türkiye Bankalar Birliği'ne bildirmekle yükümlüdürler Türkiye Bankalar Birliği, fiktif işlem gerçekleştirdiği tespit edilen üye işyerlerini, üyelerinin yanı sıra, Türkiye Katılım Bankaları Birliği üyelerine, Türkiye Katılım Bankaları Birliği ile Bankalararası Kart Merkezi A.Ş.'ye derhal tebliğ eder.” hükmü yer almaktadır.

(158) Anılan KARAR'ın ekine bakıldığında, üye işyerlerinden alt işyerlerinin VKN, TCKN, adres, iş yeri kodu, ticaret sicil no gibi bilgilerin istendiği görülmektedir. Dolayısıyla ödeme kuruluşu olarak faaliyet gösteren teşebbüslerin hizmet verdikleri firmalara ait bilgileri sanal POS alt yapısını aldıkları banka vasıtasıyla BKM'ye vermek durumunda oldukları anlaşılmaktadır.

(159) Yukarıda bahsedilen hususlara ilişkin olarak BKM'den,

a) YTH hizmeti kapsamında aracılık edilen işlemlerde söz konusu işlemlerin hangi dijital cüzdan aracılığıyla yapıldığını bilgisine ulaşıp ulaşılamadığı,

b) Elektronik para özelliği olan cüzdanlara kartlarla yapılan yüklemelerin takasa girip girmediği; giriyorsa bu ödemelere ilişkin hangi bilgilere ulaşıldığı

hususlarında bilgi talebinde bulunulmuştur. BKM'nin gönderdiği cevapta şu bilgiler yer almaktadır:

a) “YTH hizmeti kapsamında aracılık edilen işlemlerin hangi cüzdan aracılığıyla yapıldığı bilgisine hâlihazırda BKM tarafından erişim mümkün değildir. Ancak üye kuruluşlar tarafından, kart verilerinin hangi mobil uygulama (ör.; Yemek Sepeti mobil uygulaması) ve cüzdanlarda (ör.; BKM Express, Paycell, Hopi) saklandığı bilgisini edinmek, bununla birlikte, olası bir kart verisi sızıntısı vakasında hangi kart verilerinin ele geçirildiğini tespit edebilmek ve dolandırıcılığı engellemek için gerekli önlemleri alabilmek amacıyla, işlemlerin gerçekleştiği mobil uygulama ve cüzdan bilgilerinin takas mesajlarında taşınmasının yararlı olacağı değerlendirilmiştir.

Bu değerlendirme doğrultusunda, BKM üyelerinin görüş ve ihtiyaçlarına göre oluşturulan “Yeni Nesil Ödeme Kuralları”nın yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. 01.07.2019 tarihinden itibaren yürürlüğe girmesine karar verilen “Yeni Nesil Ödeme Kuralları” doğrultusunda, işlemlerin hangi cüzdan, uygulama ve ne tip bir cihaz (cep telefonu, tablet, saat vb.) ile yapıldığı bilgilerinin takas mesajında taşınması mümkün olabilecektir. Önemle vurgulanmalıdır ki; BKM, bu yönde bir bilgi aktarımı için herhangi bir zorunluluk getirmemiş olup, bu bilgilerin kart kabul eden kuruluştan kart çıkaran kuruluşa taşınıp taşınmayacağı konusunda takdir

yetkisi bütünüyle ilgili kart kabul eden kuruluşa bırakılmıştır. Bu doğrultuda, 01.07.2019 tarihinden itibaren, kart kabul eden kuruluşun ödeme işleminde kullanılan uygulama ve cüzdan bilgisini kart çıkaran kuruluşa iletmek istemesi halinde, bu bilgi ilgili kart çıkaran kuruluşa BKM tarafından işletilen yönlendirme ve takas sistemi (YTH) üzerinden aktarılacaktır. Bu konuda kart kabul eden kuruluşlara hiçbir mecburiyet getirilmemiştir.

Öte yandan, anılan kuralların yürürlüğe girmesinde sonra da, kart kabul eden kuruluşun işlemde kullanılan cüzdan ve mobil uygulama bilgisine her zaman sahip olup olmayacağı da belirsizdir. Şayet üye işyeri veya cüzdan bu bilgiyi kart kabul eden kuruluşla paylaşacak olursa, bu bilgi YTH sistemi üzerinden kart çıkaran kuruluşa iletilebilecek hale gelecektir. BKM'nin bu konuda da taraflara zorlayıcı herhangi bir düzenlemesi bulunmamaktadır.”

b) Kart kabul eden kuruluş ile ödemenin gönderildiği kart kuruluşunun birbirlerinden farklı olması halinde, e-para özelliği olan cüzdanlara kartlarla yapılan yükleme işlemleri de takasa tabi olmaktadır.

Bu tür işlemler hâlihazırda üye işyeri tarafından “satış işlemi” olarak başlatılmaktadır. Bir başka ifadeyle, bir işlemin e-para kartına yükleme işlemi mi, yoksa ilgili üye işyerinden başka bir mal veya hizmet alınmasına ilişkin bir işlem mi olduğu, kart kabul eden kuruluş tarafından bilinmemektedir. Dolayısıyla, BKM veya kart çıkaran kuruluş, bu işlemlerle ilgili detaylara ulaşmamaktadır.

Bununla birlikte, bankacılık mevzuatından kaynaklanan sebeplerle, kartlara yapılan para yükleme işlemlerinin ayrıştırılması ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Nitekim Banka Kartları ve Kredi Kartları Hakkında Yönetmelik'in 20/2 hükmü aşağıdaki şekildedir:

‘Nakit kullanımına ilişkin borçlar hakkında işlem tarihi esas alınabilir. 7/8/1989 tarihli ve 89/14391 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Kararda belirtilen kıymetli maden, taş ve eşyaların alımları ile döviz alımları, kart sahibinin başka bir kredi kartının borcunu kapatması amacıyla yaptığı borç transferleri, kişi veya kurumlara yapılan tüm ödemeler, talih ve şans oyunları, borsa işlemleri/menkul kıymet alımları, seyahat çekleri, havale işlemleri nakit kullanım kapsamında olan işlemler olarak değerlendirilebilir.’

İlgili hüküm uyarınca, e-para özelliği olan cüzdanlara kartlarla yapılan yükleme işlemleri, mevzuat kapsamında faiz işletilme tarihi de dâhil olmak üzere çeşitli sonuçların bağlandığı nakit kullanımına ilişkin işlemler olarak değerlendirilmektedir.

Ayrıca, temelde para transferi niteliğinde olan bu işlemlerin Hazine ve Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu'nun merceği altında olması gerekliliğidir. Nitekim e-para özelliği olan cüzdanlara kartlarla yapılan yükleme işlemleri, denetimin zorluğu sebebiyle kara para aklama ve terörün finansmanı suçlarının işlenmesine ortam sağlamaya, geleneksel bankacılık işlemlerine kıyasla daha müsaittir.

Yukarıda belirtilen sebepler doğrultusunda söz konusu işlemlerin satış işlemlerinden ayrıştırılması ihtiyacı doğmuştur. Bu işlemlerin teknik olarak nasıl ayrıştırılabileceğine yönelik çalışmak üzere BKM üyesi e-para kuruluşları ve ön ödemeli kart çıkaran tüm bankalar da dâhil olmak üzere ilgili bütün paydaşların

katılımıyla 2018 yılı içerisinde, BKM'nin moderatörlüğünü yürüttüğü bir çalışma grubu oluşturulmuştur.

Öte yandan, yapılan toplantılar neticesinde henüz konuyla ilgili uygulanabilecek teknik yöntem konusunda mutabakata varılmamıştır. Bu nedenle, söz konusu işlemlerin ayrıştırılmasına yönelik herhangi bir kural oluşturulmamıştır. Konuyla ilgili çalışmalar devam etmektedir.”

- (160) BKM'nin ilk soruya verdiği yanıtta takasa giren işlemlerde bunların gerçekleştiği cüzdan bilgilerinin takas mesajlarına işlenebilmesinin ve böylelikle BKM'nin işlemin hangi cüzdan üzerinden yapıldığını öğrenebilmesinin önünün açıldığı anlaşılmaktadır. İkinci soruya verilen yanıtta ise elektronik para kuruluşlarının cüzdanlarına kartlarla yapılan yükleme işlemlerinin takasa konu olduğu, ancak işlemin e-para kartına yükleme mi yoksa ödeme işlemi mi olduğunun anlaşılamadığı, bu nedenle e-para yüklemelerinin ayrıştırılması amacıyla çalışmalar yapıldığı anlaşılmaktadır. Bu iki durum BKM'nin takasa giren işlemlerde rakip cüzdanların rekabete hassas ticari bilgilerine ulaşabilmesi anlamına gelmekte olup rekabet hukuku açısından önemli riskleri beraberinde getirebilecektir.
- (161) Bu risklerin nasıl ortaya çıkabileceğine ilişkin olarak BKM'den YTH hizmetleri ile BKM Express'in işleyişinin alt yapılarının ayrışık olup olmadığına dair bilgi istenmiştir. Gelen cevap yazısında aşağıdaki hususlar ifade edilmiştir:
- *“BKM Express ile YTH hizmetleri için kullanılan bilgi sistemleri altyapısı, çalıştırılan personel, kullanılan donanım ve yazılım birbirinden tamamen ayrıştırılmıştır. İlgili hizmetlere özel yazılımların çalıştığı sunucular birbirinden ayrıdır (uzman sistemlerin ayrıştırılması); ancak her iki uzman sistem, internet trafiği, ağ sistemleri, iletişim donanımları, sistem izleme ve iş sürekliliği açısından ortak bir altyapıyı paylaşmaktadır.*
 - *BKM Express ile YTH hizmetler, ilgili personel ve bağlı bulunduğu genel müdür yardımcılığı itibariyle yönetsel açıdan birbirinden tamamen ayrıştırılmıştır; ayrıca bu iki hizmetin sunulması arasında herhangi bir menfaat çatışması oluşması söz konusu değildir. Zira bir ürün/hizmet ekibinin aldığı karar, diğer ürün/hizmet ekibinin stratejilerini etkilemez. Bu itibarla, YTH hizmetinin BKM tarafından sunulması, BKM Express işlemlerine teknolojik veya idari bakımdan herhangi bir katkı, avantaj sağlamaz.*
 - *BKM Express ile YTH hizmetleri, gelirleri bakımından birbirinden ayrıştırılmıştır. Her iki hizmetten yararlanan üyeler için düzenlenen faturalarda bu hizmetlerden doğan BKM ücretleri ayrı kalemlerde izlenmektedir.*
 - *YTH ve BKM Express bakımından ayrıştırma açısından önemli hususlar konusunda gereken önlemler alınmıştır. Bu anlamda özellikle anılan faaliyetleri yürüten çalışanlar, IT altyapısı ve teknik karar alma süreçleri birbirlerinden tamamen ayrı şekilde yürütülmektedir. Bu 2 hizmete ilişkin yürütülen tüm faaliyetler birbirinden bağımsız olarak yürütülmektedir. Anılan hizmetlere ilişkin pazarlama stratejileri ilgili birimlerin bağımsız karar alma süreçleri sonucunda oluşturulmaktadır.”*
- (162) Her ne kadar BKM tarafından BKM Express ve YTH hizmetlerinin birbirinden bağımsız olarak yürütüldüğü ifade edilmiş olsa da, her iki hizmetin de aynı tüzel kişilik tarafından aynı hukuki çatı altında sunulduğu bilinmektedir. Dolayısıyla tek teşebbüs tarafından sunulan bu iki hizmetin birbirinden tamamen ayrıştırılmasının mümkün olmayacağı, sonuçta her iki hizmetin nihai amacının da söz konusu teşebbüse fayda sağlamak

olduğu, bu nedenle YTH faaliyeti kapsamında elde edilen bilgilerin BKM Express hizmeti için kullanılması riskinin mevcut koşullarda tamamıyla bertaraf edilemeyeceği düşünülmektedir. Bu durum söz konusu piyasadaki rekabeti olumsuz yönde etkileyebilecek hususlar arasında yer almaktadır.

- (163) Nitekim bizzat BKM tarafından gönderilen yazıda BKM Express ile YTH hizmetlerinin farklı tüzel kişilikler altında sunulması bakımından bir ayrıştırmaya gidilmesinin önemli zorluklar doğurmasının gerekçelerinden birisi olarak; *“BKM Express için kullanılan donanımın ayrı bir tüzel kişiliğe özgülenmiş bir bilgisayar ortamına taşınması sonrasında bazı teknik maliyetlere katlanması zorunludur. Bu maliyetler, hizmetten faydalanan üyelerle ve üye işyerleriyle yapılmış olan entegrasyonların testi ve tüm BKM bilgi sistemleri için alınmış olan PCI DSS sertifikası ve iletişim ve ağ altyapısı gibi teknik yatırımların yeniden yapılması ihtiyacından doğmakta olup, işin niteliği gereği, neredeyse sistemlerin sıfırdan ve yeniden kurulması kadar maliyetli olabilecek seviyededir.”* ifadelerine yer verilerek hem BKM Express’in rakibi konumundaki birçok oyuncunun katlandığı maliyetlere BKM Express’in katlanmadığı ifade edilirken hem de hizmetin başkaca alanlardaki faaliyet ve avantajlardan doğrudan desteklendiği açıkça ifade edilmektedir.
- (164) Özetle, BKM Express’in finansman modeli, entegrasyon masraflarını kendisinin karşılaması, reklam ve kampanya bütçesinin yüksek olması ve BKM’nin diğer dijital cüzdan hizmeti veren teşebbüslerin ticari bilgilerine erişebilmesi riski ve daha önceki bölümlerde ifade edildiği üzere rakiplere yönelik harcama itirazlarında hakem heyeti komitesi görevini üstlenmesi gibi hususlar piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmasına neden olmaktadır. Açıklanan sebeplerle bildirim konu BKM Express uygulamasının, 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan “piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması” koşulunu karşılamadığı kanaatine varılmıştır.

G.4.2.4. Rekabetin Zorunlu Olandan Fazla Kısıtlanmaması Şartı

- (165) 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen muafiyetin son şartı anlaşmanın, anlaşma ile hedeflenen etkinlik kazanımlarına erişmek için zorunlu olandan daha fazla sınırlayıcı olmamasıdır. Bu son şart bağlamında belirleyici unsur anlaşma ve anlaşmada yer alan tekil rekabet sınırlamaları ile anlaşma kapsamındaki faaliyetler arasındaki ilişkidir. Anlaşma kapsamındaki faaliyetler bu sınırlamaların olmadığı durumda daha etkin bir şekilde yürütülüyorsa sınırlamaların gerekli ve zorunlu olduğu söylenemez. Değerlendirilmesi gereken husus anlaşma ya da sınırlamanın var olduğu durumda, var olmadıkları duruma nazaran daha fazla etkinliğin yaratılıp yaratılmadığıdır.
- (166) Anlaşmanın zorunlu olup olmadığı, anlaşma ile ortaya çıkması hedeflenen etkinlik kazanımlarının rekabeti daha az sınırlayacak alternatif yollarla elde edilmesinin var olup olmadığı ile ilişkilidir. Eğer etkinlik kazanımları rekabeti daha az sınırlayacak bir yolla elde edilebiliyorsa son şartın sağlanmadığı söylenebilir. Bu durumda alternatif yolun ekonomik ve pratik olması da dikkate alınmalıdır.
- (167) BKM Express’in piyasanın önemli bölümünde rekabetin ortadan kalkmasına yol açan özelliklerinin BKM ile bankalar arasındaki benzersiz entegrasyona bağlı avantajlardan kaynaklanmakta, bankaların aynı entegrasyonu diğer dijital cüzdan hizmeti veren teşebbüslere sağlamaktan kaçınmaktadırlar. Bu dijital cüzdanlardan bazıları aynı zamanda 6493 sayılı Kanun kapsamında elektronik para ve ödeme kuruluşu olarak ödeme hizmetleri sağlamakta ve bankaların yatay seviyede rakibi konumundadır. Konuya ilişkin olarak (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; *“(...) bu kapsamda*

aynı kart saklama hizmetinde olduğu gibi dijital cüzdan hizmeti de BKM tarafından yaratılan bir teknolojik gelişme neticesinde oluşmamış olup, tamamıyla bankaların altyapılarını BKM ile aralarında olan organik bağdan mütevellit BKM'ye açmasından kaynaklanmaktadır. İlgili entegrasyon diğer ödeme kuruluşlarına da açıldığında, ilgili ödeme kuruluşları da kullanıcılardan hassas bilgileri talep etmeyecek, kartların son kullanma tarihlerini otomatik olarak güncelleyebilecek ve bankalardan doğrudan bankada kayıtlı cep telefon numaralarına gönderilen işlem güvenliğine yönelik SMS doğrulama uygulamasını rahatlıkla verebilecektir. (...) diğer ödeme kuruluşlarının ilgili entegrasyonu kurması, bankalarla halihazırda var olan entegrasyonun geliştirilmesi kapsamında gerçekleştirilebileceğinden, büyük maliyet kayıplarına ya da sistemsel karmaşıklığa neden olmayacaktır. Aksine BKM Express ile daha önce hiçbir entegrasyon kurulmamış ve müşterilere BKM Express üzerinden dijital cüzdan hizmeti sağlanmamış olması, diğer ödeme kuruluşlarınca işbu yeni entegrasyonun temin edilmesi noktasında beklenmedik problemler ve maliyet yükümlülükleri ile karşılaşmalarına neden olabilecektir. Dolayısıyla, aynı sistemin bankalar tarafından diğer ödeme kuruluşlarına da açılması aynı etkinlik kazanımının bu kuruluşlarca da elde edilebilmesine neden olacaktır. Bu durumun önünde maliyet bazlı ya da teknik veya sistemsel herhangi bir engelin bulunmadığı değerlendirilmektedir. Bu çerçevede BKM kart saklama hizmetinde olduğu gibi, BKM Express dijital cüzdan hizmetinin sunulması noktasında BKM özelinde bir etkinlik kazanımının olmayacağı kanaatindeyiz.”, (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; “BKM Express sisteminde kullanılan, işlem için kart çıkaran kuruluştan gelen şifrenin girilmesi ve ödeme için kartın bankası tarafından gönderilen tek kullanımlık şifrenin kullanılması yöntemi, BKM dışındaki diğer mobil cüzdanlar için geçerli değildir. Söz konusu hizmetin üçüncü taraf ödeme kuruluşlarına açılmasını, BKM ve bankalar herhangi bir sebep belirtmeksizin reddetmekte veya bu tür isteklere cevap vermemektedirler. Bu da rekabeti hem kısıtlayıcı hem de ortadan kaldıran bir durum yaratmaktadır.” ve (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; “Söz konusu entegrasyon münhasır olarak sadece bankalar ile BKM arasında olup, Kuruluşumuzun bankalarla benzer nitelikte entegrasyonu bulunmamaktadır. Söz konusu entegrasyonun olmaması, ödeme ve elektronik para kuruluşu olarak faaliyetlerimizi zorlaştırmaktadır.” ve (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; “Dijital cüzdan hizmeti veren tüm kuruluşlar ile bankalar arasında BKM Express benzeri bir entegrasyonun olmamasının, sektör gelişimini olumsuz etkilediği düşünülmektedir.” ifadelerine yer verilmiştir.

- (168) Söz konusu rekabet ilişkisi çerçevesinde Avrupa Birliği'nde bankaların gerek dijital cüzdan hizmeti veren teşebbüsleri gerekse elektronik para ve ödeme kuruluşlarını dışlayıcı davranışları, bu alanlarda düzenleyici müdahaleyi gerekli kılmıştır. Ödeme hizmetleri sektöründe faaliyet gösteren bankalar ile banka dışı kuruluşlar arasındaki ilişkileri düzenleyen kurallara bakıldığında, Avrupa Birliği Komisyonunun Aralık 2015 itibarı ile yayımlanıp yürürlüğe giren Ödeme Hizmetleri Direktifi 2 (*Payment Services Directive 2 – PSD2*) dikkat çekmektedir. 2007 yılında yürürlüğe giren Ödeme Hizmetleri Direktifi 1'in²⁹ (*PSD1*) pazardaki gelişmelere cevap vermekte zorlanması ve pazarın yeni dinamiklerine uygun bir düzenlemeye ihtiyaç duyulması nedeniyle hazırlanan PSD2, bankalar ile ödeme kuruluşları/ödeme hizmeti sağlayıcıları arasındaki ilişkileri yeniden şekillenmiştir. PSD2'nin getirdiği en büyük yenilik ise, “hesaplara erişim hakkı” olarak ifade edilen ve yeni servis sağlayıcıların belli koşullar altında kullanıcıların bankalardaki ödeme hesaplarına erişimini mümkün kılan

²⁹ 6493 sayılı Kanun büyük ölçüde PSD1'e uyumluluk arz edecek şekilde hazırlanmıştır.

düzenlemedir³⁰. Buna göre, ödeme işlemlerinde bankalar, gereken güvenlik şartlarını yerine getiren yeni servis sağlayıcıların hesap sahibinin hesap bilgilerine ulaşabilmesi³¹ adına, bu kuruluşlara hizmet verme yükümlülüğü altına girmiştir³². Böylelikle bankaların, klasik bankacılık hizmetlerinin yanı sıra, üçüncü taraf ödeme hizmeti sağlayıcılara platform hizmeti vermesi öngörülmüştür. PSD2 düzenlemesiyle birlikte, bankalar gibi klasik hizmet sağlayıcıların yanı sıra, yeni hizmet sağlayıcıların da pazarda yer edinme fırsatı elde edeceği ve rekabetin artması sonucuna bağlı olarak sunulan hizmetlerin çeşitlenip teknolojik yeniliklerle birlikte daha erişilebilir ve kullanıcı dostu olacağı ifade edilmektedir.

- (169) Bildirime konu uygulamanın ve pazardaki etkilerinin incelenmesi sürecinde, dijital cüzdan hizmeti veren rakip teşebbüslerin de BKM ile bankalar arasındaki entegrasyona benzer bir yapıda bankalardan altyapı hizmeti alıp alamadığı araştırılmış, elde edilen bilgilerde, bu kuruluşların, BKM ile bankalar arasındaki entegrasyona benzer bir altyapı hizmetini bankalardan temin edemediği, bankaların hâlihazırda söz konusu altyapı hizmetini münhasıran BKM'ye vermek suretiyle BKM Express'i öne çıkardıkları vurgulanmıştır. Söz konusu altyapı hizmetinin, esasen bankaların bir araya gelmesiyle oluşan BKM'ye münhasıran verilmesi suretiyle bu alanda banka dışı ödeme hizmeti sağlayan kuruluşların faaliyetlerinin zorlaştırıldığı ve bunun sonucunda pazardaki rekabetin zarar gördüğü ifade edilmiştir.
- (170) Nitekim (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; *“Kart ekleme uygulamasında da olduğu gibi dijital cüzdan hizmeti altyapısının BKM ve bankalar arasında şekillenmesi ve ödeme hizmet sağlayıcılarının bu süreç içerisinde yer almasına bankalarca izin verilmemesi, ödeme hizmet sağlayıcılarının ilgili pazardaki itibarlarını zedelemekte ve rekabeti kısıtlamaktadır. Bu durum ödeme hizmet sağlayıcılarının dijital cüzdan uygulaması geliştirememesine veya tamamen sistem dışında kalmaktansa BKM Express uygulamasına kendi ürünlerinin eklenmesine izin vermelerine neden olabilmektedir.”* ifadelerine yer verilmiştir.
- (171) Bu noktada vurgulanması gereken husus bankaların münhasıran BKM'ye sağladıkları entegrasyon alt yapısının diğer dijital cüzdan hizmeti sağlayıcılarına da sağlanabileceğidir. Bankaların benzeri entegrasyon taleplerini reddetmesiyle oluşan rekabet kısıtı, ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması veya tüketici yararının sağlanması amaçlarına hizmet etmemektedir. Diğer bir deyişle dijital cüzdan hizmetinin söz konusu rekabet kısıtlarına rağmen ve bunlar sayesinde BKM tarafından da verilmesinin piyasadaki rekabetçi yapıyı bozmayı gerektirecek bir zorunluluk olmadığı düşünülmektedir. Bu bağlamda söz konusu rekabet kısıtının, muafiyetin ilk iki koşulunun gerçekleştirilmesi için zorunlu olmadığı sonucuna ulaşılmaktadır.
- (172) Ancak daha da önemlisi, BKM tarafından dijital cüzdan hizmetinin verilmesi, birden fazla alanda rekabetin zorunlu olandan fazla kısıtlanmasına neden olmaktadır. Dijital cüzdan hizmetinin BKM tarafından yukarıda detaylı bir biçimde anlatılan yöntemler ile verilmesi;
- BKM ile dijital cüzdan hizmeti veren üçüncü taraf teşebbüsler arasındaki,
 - Bankalar ile dijital cüzdan hizmeti veren üçüncü taraf teşebbüsler arasındaki,

³⁰ PSD2, m. 36

³¹ Söz konusu erişim hakkının, hesap sahibinin onayı doğrultusunda verilmesi öngörülmektedir.

³² Bankaların söz konusu hizmeti bir uygulama programı arayüzü (*Application Programming Interface - API*) ile vermesi öngörülmektedir.

- Bankalar ile BKM arasındaki,
- Bankaların kendi arasındaki

rekabeti etkilemektedir. Bu anlamda, bankalar, rakip olarak gördükleri dijital cüzdan hizmeti veren üçüncü tarafların faaliyetlerini, kendilerinin oluşturduğu BKM ile zorlaştırmaktadır. Keza, BKM ortağı bazı bankaların bu hizmeti hâlihazırda vermesi ve bankaların tamamının potansiyel olarak bunu verebilecek olması karşısında, aynı anda BKM'nin de bu hizmeti vermesi, rekabet açısından sakıncalı olduğu gibi, bankaların bu hizmeti vermeyerek doğrudan BKM'yi bir piyasa oyuncusu olarak pazara sürmeleri de aynı derecede tehlikeli bir durum arz etmektedir.

- (173) Nitekim (.....) tarafından gönderilen cevabi yazı yukarıda yer verilen karmaşık ilişkileri net bir biçimde yansıtmaktadır. Söz konusu yazıda; *"(...) 2016 yılında yayına aldığımız uygulamamızın ilk dönemlerindeki öncelikli söylemimiz "güvenli alışveriş" iken pazara girdikten sonra üye işyerleri anlaşmaları sırasında karşılaştığımız "işlem ücreti ödemek istemiyoruz ve pazarlama bütçesi istiyoruz" söylemleri dolayısıyla iş modelimizi değiştirerek para transferi hizmetimizi öne çıkarmak zorunda kalmış bulunuyoruz (...) 7/24 para transferi hizmetine yönelik yatırım yaparken BKM Express'in de aynı söylemle para transferi hizmetine başlaması ve hatta biz dahil olmak üzere BKM üyesi kart çıkaran kuruluşlara (ki faaliyetimiz gereği BKM üyesi olmak zorundayız) 24.02.2016 tarihli bülten aracılığı ile karttan karta para transferi hizmeti entegrasyonunu zorunlu kılması büyük bir haksız rekabet ortamı yaratmaktadır (...) BKM Express ise mevcut ürünlerini, sahip olduğu kart bilgilerini ve hakim durumunu kullanarak hiçbir işlem ücreti ödemediği banka kartları aracılığı ile kullanıcıların banka hesabından para göndermesini sağlamaktadır. Biz aynı hizmeti vermek istediğimizde bankalar yalnızca sanal POS ürününü sunmakta (ki bir kısım bankalar üye işyeri ilişkisine dahi girmemekteler) ve banka kartları ile gerçekleşen işlemlerde yüzde 1'in üzerinde komisyon oranı uygulamaktadırlar."* ifadelerine yer verilmiştir.
- (174) BKM'nin esas gelirleri temel faaliyet alanları olan ve pazar gücüne sahip olduğu YTH ve yönlendirme hizmetlerinden kaynaklanmaktadır. Bu durumda BKM hem rakiplerinin ticari bilgilerini elde etmek hem de onlardan elde ettiği geliri yine onlarla rekabet etmek için kullanma olanağına sahip olmaktadır. Bu durumun ise olası anti-rekabetçi eylemler ve/veya sonuçlar bakımından sorunlar yarattığı açıktır. BKM Express faaliyetin devam ettiği yaklaşık yedi yıllık zaman zarfında, sadece BKM Express'e yönelik tespit edilen giderler özelinde ortaya çıkan zararın büyüklüğü bu durumu net bir biçimde ortaya koymaktadır. Bu durum aynı zamanda BKM'nin pazar gücünün olduğu pazarlarda rekabetçi bir yapı olmaması nedeniyle, kredi kartı takas komisyonu oranlarının, maliyet esaslı olarak belirlenmesine rağmen, maliyet etkin olmadığı yönündeki endişeleri de beraberinde getirmektedir. BKM'nin faaliyetleri özelinde giderlerinin belirli olmaması da dikkate alındığında, kredi kartı takas faaliyetine yönelik olarak BKM'ye ödenen ücretler, takasa dâhil olan taraflar bakımından ayrıca operasyonel maliyetler içerisinde yer alan bir gider kalemi niteliğine bürünmektedir. Bu durum hem takas hem de BKM Express örneğinde olduğu gibi diğer ticari faaliyetlerde ciddi rekabetçi sorunlara yol açmaktadır.
- (175) Özetlemek gerekirse, önceki bölümlerde yapılan detaylı açıklamalar ve değerlendirmeler neticesinde, BKM Express hizmetinin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yer alan ekonomik, teknik gelişmenin ve bundan tüketici yararının sağlanması şeklindeki iki olumlu koşulu taşımadığı anlaşılmıştır. Aynı fıkranın (c) bendindeki rekabeti sınırlayan uygulamanın piyasanın önemli bir bölümünde rekabeti ortadan kaldırmamasına yönelik olumsuz koşulun da yerine getirilemediği görülmektedir. Anılan fıkranın (d) bendinde yer alan,

rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlandırılmaması şeklindeki şartın değerlendirilmesi, (a) ve (b) bentlerindeki şartların gerçekleşmesine bağlı olup yukarıda açıklandığı üzere, işbu dosya kapsamında (a) ve (b) bentlerindeki şartların karşılanmadığının anlaşılması nedeniyle, (d) bendinde yer alan şartın da karşılanmasının mümkün olmadığı kanaatine ulaşılmıştır. Sonuç olarak bildirim konu BKM Express hizmetinin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan bireysel muafiyet şartlarının hiçbirini taşımadığı ve bu nedenle söz konusu hizmete bireysel muafiyet verilemeyeceği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, BKM'nin sunduğu YTH ve yönlendirme hizmetleri bakımından ortaya çıkan anti-rekabetçi endişelerin ilgili teşebbüs/teşebbüs birliği tarafından yapılacak başvuru sonrasında ayrıca incelenmesi gerektiği kanaatine ulaşılmıştır.

H. SONUÇ

(176) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

- Bankalararası Kart Merkezi A.Ş. tarafından sunulan BKM Express hizmetinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğuna,
- Bankalararası Kart Merkezi A.Ş. tarafından sunulan BKM Express hizmetinin, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde yer alan koşulları sağlamaması nedeniyle söz konusu faaliyete muafiyet tanınamayacağına ve bu nedenle Bankalararası Kart Merkezi A.Ş.'ye, Rekabet Kurulunun 23.09.2016 tarih ve 16-31/525-236 sayılı kararı ile tanınan muafiyetin 4054 sayılı Kanun'un 13. maddesi çerçevesinde geri alınmasına,
- Bankalararası Kart Merkezi A.Ş.'nin, gerekçeli kararın tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içinde BKM Express hizmeti sunmayı sonlandırmasına ve kararın gereğini yerine getirildiğini Kurumumuza tevsik etmesine, söz konusu uygulamanın devam etmesi halinde 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca hem Bankalararası Kart Merkezi A.Ş. hem de Bankalararası Kart Merkezi A.Ş.'nin ortakları olan Akbank T.A.Ş., Finansbank A.Ş., T. Halk Bankası A.Ş., T.C. Ziraat Bankası A.Ş., T. Garanti Bankası A.Ş., T. İş Bankası A.Ş., T. Vakıflar Bankası T.A.O., Yapı ve Kredi Bankası A.Ş., ING Bank A.Ş. ve Türk Ekonomi Bankası A.Ş. hakkında soruşturma açılacağına Bankalararası Kart Merkezi A.Ş.'ye bildirilmesini teminen Başkanlığın görevlendirilmesine,
- BKM Express hizmetine yönelik bireysel muafiyet incelemesinde yapılan değerlendirmeler neticesinde; Rekabet Kurulunun 08.06.2017 tarih ve 17-19/294-130 sayılı kararı ile kredi kartı takas komisyon oranının çeşitli esaslara göre belirlenmesi uygulamasına yönelik 3 yıl süre ile tanınan ve yine Rekabet Kurulunun 26.02.2015 tarih ve 15-09/129-58 sayılı kararı ile banka kartlarına ilişkin ortak takas komisyonu oranı belirlenmesine yönelik 5 yıl süre ile tanınan muafiyet için geçerli sürenin bitmesi beklenmeksizin kısa kararın bildirimini takip eden 60 gün içerisinde her iki konu için ayrı ayrı bireysel muafiyet formu doldurularak yeniden muafiyet başvurusu yapılmasına,
- Bankalararası Kart Merkezi A.Ş. tarafından gerçekleştirilen faaliyetlerin -en geç 01.10.2019 tarihinden itibaren- hesap ayırıştırılmasına tabi tutularak tüm iş birimlerinin gelir ve giderlerinin ayırıştırılmasına

gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.